

**T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**36-72 AY ARALIĞINDA ÇOCUK SAHİBİ OLAN
EBEVEYNLERİN RESİMLİ ÖYKÜ KİTAPLARINA
BAKIŞ AÇILARININ İNCELENMESİ**

Çğ. Deniz TOPRAK

**Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Programı
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

ANKARA

2022

**T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**36-72 AY ARALIĞINDA ÇOCUK SAHİBİ OLAN
EBEVEYNLERİN RESİMLİ ÖYKÜ KİTAPLARINA BAKIŞ
AÇILARININ İNCELENMESİ**

Çğ. Deniz TOPRAK

**Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Programı
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. Saniye BENCİK KANGAL**

ANKARA

2022

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
36-72 AY ARALIĞINDA ÇOCUK SAHİBİ OLAN EBEVEYNLERİN RESİMLİ ÖYKÜ
KİTAPLARINA BAKIŞ AÇILARININ İNCELENMESİ

Öğrenci: Deniz TOPRAK

Danışman: Doç. Dr. Saniye BENCİK KANGAL

Bu tez çalışması 19.12.2022 tarihinde jürimiz tarafından “Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı” nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı:	<i>Doç. Dr. Haktan DEMİRCİOĞLU</i>	<i>(imza)</i>
	<i>(Hacettepe Üniversitesi)</i>	
Tez Danışmanı:	<i>Doç. Dr. Saniye BENCİK KANGAL</i>	<i>(imza)</i>
	<i>(Hacettepe Üniversitesi)</i>	
Üye:	<i>Dr. Alev ÜSTÜNDAĞ</i>	<i>(imza)</i>
	<i>(Sağlık Bilimleri Üniversitesi)</i>	

Bu tez Hacettepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri tarafından uygun bulunmuştur.

Prof. Dr. Müge YEMİŞÇİ ÖZKAN
Enstitü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan “**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**” kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

22/12/2022

(İmza)

Deniz TOPRAK

i

“**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**”

- (1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez **danışmanın** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu** iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internette paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez **danışmanın** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulunun** gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, **tezin yapıldığı kurum** tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, **ilgili kurum ve kuruluşun önerisi** ile **enstitü** veya **fakültenin** uygun görüşü üzerine **üniversite yönetim kurulu** tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.
Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuraları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir

* Tez **danışmanın** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu** tarafından karar verilir.

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında zgn olduğunu, Doç. Dr. Saniye BENCiK KANGAL danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Deniz TOPRAK

TEŞEKKÜR

Çalışmamın başından sonuna kadar her aşamada bana yol gösteren, kıymetli bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşan, yardımlarını ve desteğini esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Saniye BENCİK KANGAL'a,

Veri toplama aracı, veri analizi ile ilgili tüm bölümlerde ve savunma öncesinde kıymetli deneyimlerini benimle paylaşarak bana yol gösteren, yardımını ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli hocalarım Dr. Özkan SARIKAYA ve Dr. Mehmet KART'a,

Savunma sınavım esnasında yaptığı kıymetli yorum ve katkıları için Doç. Dr. Haktan DEMİRCİOĞLU ve Dr. Öğr. Gör. Alev ÜSTÜNDAĞ'a,

Uzmanlık eğitimim boyunca bana çok şey katan hocalarım ve arkadaşlarıma,

Verilerimin toplanması sürecinde araştırmayı sayfasında paylaşarak verilere ulaşmamda oldukça emek harcayan Kütüp-Anne Platformu üyeleri başta Kütüp-Anne Platformu kurucusu ve yöneticisi Merve YAVUZDEMİR başta olmak üzere tüm ekibe ve çalışmaya katılım sağlayan ebeveynlere,

Varlığıyla bana mutluluk veren canım arkadaşım Şeyda Maide BATMAZ'a, her zaman ve koşulda desteğini hissettiğim canım aileme, kıymetli anneme ve kıymetli babama çok teşekkür ederim.

ÖZET

Toprak, D., 36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına Bakış Açılarının Değerlendirilmesi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Programı Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2022. Bu çalışmada 36-72 ay çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açılarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya okuma kültürü farkındalığına sahip ebeveynlerin dahil edilmesi planlanmış, bu nedenle Kütüp-Anne Platformu isimli instagram sayfasını takip eden katılımcılar örneklem grubunu oluşturmuştur. Araştırmacı tarafından hazırlanan 36-72 Ay Çocuk Sahibi Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına Bakış Açılarının İncelenmesi Formu Google Formlar'a aktararak çalışmanın çevrimiçi bağlantısı oluşturulmuştur. Bağlantı Kütüp-Anne Platformu instagram sayfasında gönderi ve hikaye kısımlarında paylaşarak hedef kitleye duyuru yapılmıştır. Formda ebeveynlerin bakış açıları *pragmatik, estetik, hem pragmatik hem estetik ve tercih/cevap yok* şeklinde düzenlenmiştir. Toplanan verilerin istatistiksel analizinde SPSS 26.0 paket programı kullanılmış, Ki-Kare Test istatistiği ile incelenmiştir. Çalışmanın etki büyüklüğünün hesaplanması amacıyla Post hoc power analizi yapılmış, analiz sürecinde ise Cramer V katsayısı dikkate alınmıştır. Yapılan değerlendirmeler ebeveynlerin kitap okumayı faydalı bir eylem olarak gördüğünü, fakat okuma sürecinin zevkli ve keyifli geçmesini önemsediklerini dolayısıyla da çocuklarına bu konuda rehberlik ettiklerini göstermektedir. Literatürde vurgulanan ve çalışmada kullanılan mevcut değişkenlerin ebeveynlerin bilişlerini şekillendirdiği, bu bilişlerin de okuma kültürünün kazanımına büyük oranda etki ettiği literatür taramasıyla vurgulanmış, çalışmanın bulgularıyla değerlendirilmiştir. Katılımcıların tercih ettiği kitap konuları ile resimli öykü kitaplarında konu tercihlerini pragmatik olarak belirlemeleri de ebeveyn bilişlerinin önemini belirtmektedir. Birçok değişkende ebeveynin tutum ve davranışının öneminin altı çizilmiş, ilerleyen dönemlerde yapılacak çalışma ve müdahale programlarında ebeveyn bilişlerini anlamlandırmanın önemi vurgulanmıştır.

Anahtar kelimeler: çocuk edebiyatı, çocuk kitapları, resimli öykü kitapları, ebeveyn bilişleri, ebeveynlerin resimli öykü kitabı tercihleri.

ABSTRACT

Toprak, D., Evaluation of Perspectives of Parents Who Have Children Between 36-72 Months on Illustrated Story Books, Hacettepe University Graduate School of Health Science Institute Child Development and Education Program Master's Thesis, Ankara, 2022. It is aimed to evaluate the perspectives of story books. It was planned to include parents who have awareness of reading culture in the study, so the participants who followed the Instagram page named Kütüp-Anne Platform formed the sample group. The online link of the study was created by transferring the Perspectives of Parents with 36-72 Months Child Parents' Perspectives on Illustrated Story Books prepared by the researcher to Google Forms. An announcement was made to the target audience by sharing them in the post and story sections of the link Kütüp-Anne Platform instagram page. In the form, the parents' perspectives were arranged as pragmatic, aesthetic, both pragmatic and aesthetic, and preference/no answer. SPSS 26.0 package program was used in the statistical analysis of the collected data, and it was analyzed with the Chi-Square Test statistic. Post hoc power analysis was performed to calculate the effect size of the study, and Cramer V coefficient was taken into account during the analysis process. The evaluations show that parents see reading as a beneficial action, but they care about making the reading process enjoyable and pleasurable, so they guide their children in this regard. It was emphasized by the literature review that the current variables emphasized in the literature and used in the study shape the cognitions of parents, and that these cognitions greatly affect the acquisition of reading culture, and it was evaluated with the findings of the study. The fact that the participants pragmatically determine the book topics they prefer and the topic preferences in picture story books also indicates the importance of parent cognition. In many variables, the importance of parents' attitudes and behaviors was underlined, and the importance of making sense of parental cognitions in future studies and intervention programs was emphasized.

Keywords: children's literature, children's books, picture story books, parents cognitions, parents' picture story book preferences.

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI	iii
YAYIMLAMA ve FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	iv
ETİK BEYAN	v
TEŞEKKÜR	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	ix
ŞEKİLLER	xii
TABLolar	xiii
1. GİRİŞ	1
1.1. Çalışmanın Amacı	1
1.2. Çalışmanın Varsayımları	2
1.3. Çalışmanın Kapsamı	2
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Çocuklarda Dil ve İletişim	4
2.1.1. Bağlamda Dil Gelişimi	6
2.2. Ana Babalık ve Kültür	10
2.2.1. Çocuk Kültürü ve Aile	14
2.2.2. Okuma Kültürü ve Çevre	15
2.2.3. Çocuk Edebiyatı ve Resimli Öykü Kitapları	22
2.3. Resimli Öykü Kitaplarına Bakış Açıları	29
3. YÖNTEM	34
3.1. Araştırmaya Dahil Edilme Kriterleri	34
3.2. Araştırmanın Deseni	34
3.3. Veri Toplama Aracı	35
3.3.1. Ebeveynlerin Bakış Açılarının Belirlenme Süreci	35
3.3.2. 36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına Bakış Açılarının İncelenmesi Formu	36
3.4. Veri Toplama İşlemi	37

3.5. Veri Analizi	37
4. BULGULAR	39
4.1. Katılımcıların Demografik Bulguları	39
4.2. Katılımcıların Bakış Açıları Bulguları	45
5. TARTIŞMA	90
5.1. 36-72 Ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin yaşına göre anlamlı fark var mıdır?	91
5.2. 36-72 Ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin cinsiyetine göre anlamlı fark var mıdır?	92
5.3. 36-72 Ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin eğitim düzeyine göre anlamlı fark var mıdır?	93
5.4. 36-72 Ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin ebeveynin yolda okuduğu kitap sayısına göre anlamlı fark var mıdır?	95
5.5. 36-72 Ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile evde bulunan çocuk kitabı sayısına göre anlamlı fark var mıdır?	96
5.6. 36-72 Ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile evde bulunan kitap sayısına göre anlamlı fark var mıdır?	98
5.7. 36-72 Ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile hane gelir düzeyine göre anlamlı fark var mıdır?	99
5.8. 36-72 Ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin meslek grubuna göre anlamlı fark var mıdır?	101

5.9.	36-72 Ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin kütüphane üyeliği ve kullanımına göre anlamlı fark var mıdır?	102
6. SONUÇ ve ÖNERİLER		106
6.1.	Araştırmacılara Öneriler	107
6.2.	Ebeveynlere Öneriler	108
6.3.	Kurum ve Kuruluşlara Öneriler	109
7. KAYNAKLAR		111
8. EKLER		
EK-1:	Tez Çalışmasıyla İlgili Etik Kurul İzni	
EK-2:	Kütüp-Anne Platformu Çalışma Uygulama İzni	
EK-3:	36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına Bakış Açılarının İncelenmesi Formu	
ÖZGEÇMİŞ		

ŞEKİLLER

Şekil	Sayfa
4.1. Katılımcıların yaş dağılımı grafiği	39
4.2. Katılımcıların meslek grupları dağılımı grafiği	40
4.3. Katılımcıların gelir düzeyi dağılımı grafiği	41
4.4. Katılımcıların çocuk sayıları dağılımı grafiği	42
4.5. Katılımcıların son mezun oldukları okul düzeyi dağılımı grafiği	42
4.6. Katılımcıların evinde bulunan kitap sayısı dağılımı grafiği	43
4.7. Katılımcıların evinde bulunan çocuk kitabı sayısı dağılımı grafiği	44
4.8. Katılımcıların 1 yılda okuduğu kitap sayısı dağılımı grafiği	44
4.9. Katılımcıların kütüphane üyelikleri ve ziyaret sıklıkları dağılımı grafiği	45

TABLOLAR

Tablo	Sayfa
4.1. Kitap harici basılı yayın okuma ve katılımcının yaşı ile kitabın taşınması gereken özellikler ile katılımcının yaşı frekans ve yüzde değerlerinin incelenmesi.	46
4.2. Katılımcının yaşı ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdeler değeri incelenmesi.	47
4.3. Katılımcının son mezun olduğu okul düzeyi ve katılımcının çocuğuna 50 resimli öykü kitabı okuma sıklığı ile katılımcının son mezun olduğu okul düzeyi ve kitabın taşınması gereken özelliklerin frekans ve yüzde değeri incelenmesi.	51
4.4. Katılımcının son mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdeler değeri incelenmesi.	52
4.5. Katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ve katılımcının tercih ettiği kitap türleri, katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ve katılımcının resimli öykü kitabı sevmeye durumu ile katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ve katılımcının çocuğu için kitap tercihinde dikkat ettiği özelliklerin frekans ve yüzdeler değeri incelenmesi.	56
4.6. Katılımcının yılda okudukları kitap sayıları ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdeler değeri incelenmesi.	57
4.7. Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ve kitap harici basılı yayın okuma, katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ve katılımcının kitap okumayı sevmeye nedeni ile katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ve katılımcının çocuğuna resimli öykü kitabı okuma sıklığı frekans ve yüzde değeri incelenmesi.	61
4.8. Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdeler değeri incelenmesi.	62
4.9. Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ve kitap harici basılı yayın okuma durumu, katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ve katılımcının kitap okumayı sevmeye nedeni ile katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ve katılımcının	66

- tercih ettiği kitap konuları frekans ve yüzde değerlerinin incelenmesi.
- 4.10.** Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdeler değerlerinin incelenmesi. 67
- 4.11.** Katılımcının hane gelir durumu ile katılımcıya göre resimli öykü kitabının taşınması gereken özellikler frekans ve yüzde değerlerinin incelenmesi. 71
- 4.12.** Katılımcının hane gelir düzeyi ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdeler değerlerinin incelenmesi. 72
- 4.13.** Katılımcının meslek grubu ve kitap harici basılı yayın okuma frekans ve yüzde değerlerinin incelenmesi. 76
- 4.14.** Katılımcının meslek grubu ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdeler değerlerinin incelenmesi. 77
- 4.15.** Katılımcının kütüphane kullanım sıklığı ve resimli öykü kitabının resimleme özelliklerinin frekans ve yüzde değerlerinin incelenmesi. 83
- 4.16.** Katılımcının kütüphane kullanımı ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdeler değerlerinin incelenmesi. 84
- 4.17.** Katılımcının mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcıya göre resimli öykü kitabının taşınması gereken özellikler arasındaki ilişkinin etkisinin incelenmesi. 89

1.Giriş

Küçük yaştaki erkek veya kız (1) olarak tanımlanan çocuk, içinde yaşadığı dünyanın gerçekleriyle ilk kez karşılaştığı anları sıklıkla deneyimledikçe dünyayı öğrenmeye ve tanımaya başlar. Böylece çocuk, dünyayı ve çevresini var olan deneyimleriyle algılayan ve şekillendiren, dünya ile ilişki kuran biridir (2). Çocuklar doğdukları ilk andan itibaren her zaman yanlarında bulunan ebeveynleri ile yakın ilişki içerisinde gelişimlerini sürdürürken; onları gözlemler, taklit eder ve karakterlerini oluştururlar. Taklidin temel işlevlerinden biri gözlemledikleri insanların rehberliğinde dünya hakkında bilgi edinmektir. Bu durum taklidin sosyal öğrenmenin bir biçimi olduğu anlayışını ortaya koyar. Bununla birlikte taklit, çocukların amaçsız olarak da gerçekleştirmekten zevk aldıkları bir sosyal etkileşimdir. Taklit edilen birçok durum, doğası sebebiyle sosyal; bilişsel ve sosyal ilişkilerle alakalı olacaktır (3). İçine doğduğu ailenin deneyimleriyle büyüyen çocuk yaşı ilerledikçe kendi hayatını da bu çizgide ilerletmeyi tercih edebilmektedir. Aile üyelerinin (anne, baba, kardeş vb.) yazılı kültüre bakış açıları, çocuğun kitapla kuracağı ilişkinin niteliğinde de belirleyici rol oynamaktadır. Çocuğun, yakınlarındakilerin kitap vb. gibi basılı materyal okuduğuna, bu eylemin gerçekleştirilme sürecine tanık olması; onun da benzer eylemleri taklit etmesinde önemli bir etken olacaktır (4). Özellikle ebeveynleri taklit etmenin yoğun olarak gözlemlendiği 3-6 yaş dönem çocukların ebeveynlerinin kitaplara yönelik tutumlarının da çocukların kitaplara yönelik tutum ve düşüncelerini etkileyeceği açıktır. Ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açılarının bilinmesi okuma kültürüne sahip bireylerin yetiştirilme sürecinde izlenecek yolun planlanmasında önem arz etmektedir. Bu nedenle 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açılarının değerlendirilmesi ve çeşitli değişkenlerle ilişkilerinin incelenmesi bu çalışmanın temelini oluşturmaktadır.

1.1.Çalışmanın Amacı

Edebiyat insanlara çeşitli konularda bilgi kazandırırken aynı zamanda hissetmedikleri hisleri ve düşünceleri deneyimleme ve yeni bakış açıları oluşturma gibi kazançlar sağlamaktadır. Çocuk edebiyatı da yaşamın henüz ilk basamaklarında sınırlı deneyime sahip çocukların hayata dair fikirlerinin oluşmasında önemli bir katkı sağlamaktadır. Edebiyat ve çocuk edebiyatı arasındaki en temel farklardan birisi de,

edebiyat ürünlerine kullanıcıyı direkt olarak ulaşabilirken; çocuk edebiyatı kullanıcıları olan çocukların çocuk edebiyatı ürünlerine direkt olarak ulaşamamaları, kitap temini için bir yetişkine ihtiyaç duymalarıdır. Diğer bir deyişle çocukların çocuk edebiyatının faydalarından yararlanabilmeleri için ebeveynlerinin kitaba ikna olmaları gerekmektedir. Bu nedenle özellikle henüz okuma yazma öğrenmemiş okulöncesi dönem çocuğuna sahip ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları hakkında bilgi sahibi olmak, okuma kültürüne sahip çocukların yetiştirilmesinde önem arz etmektedir. Bu çalışma ile 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açılarının incelenmesi amaçlanmıştır.

1.2.Çalışmanın Varsayımları

Çalışmanın örnekleme dahil edilen katılımcıların okuma kültürü farkındalığına sahip olmalarının çalışmanın daha gerçekçi sonuçlar sunmasına etki edeceği düşünülmüştür. Bu nedenle çalışmaya katılan ebeveynler Kütüp-Anne Platformu isimli instagram sayfalarını takip eden katılımcılar arasından seçilmiş; bu ebeveynlerin çocuklarının okuma kültürü oluşumuna destek veren çalışmaları takip ettikleri dolayısıyla da okuma kültürü farkındalığına sahip oldukları varsayılmıştır.

1.3.Çalışmanın Kapsamı

Çalışma kapsamında araştırmacı tarafından Google Formlar üzerinden anket olarak hazırlanan 36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına Bakış Açılarının İncelenmesi Formu Kütüp-Anne Platformu Instagram sayfasından paylaşarak duyurulacak, 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin çalışmaya çevrimiçi katılımı istenecektir. Çalışmaya katılan ebeveynlerin cevapları araştırmacı tarafından incelenecek ve çalışmaya dahil edilme kriterlerini karşılayan katılımcıların cevapları kabul edilecek, sağlamayan katılımcılar ise araştırma dışında tutulacaktır. Çalışmada kullanılacak bakış açıları Tepetaş ve Bal (5)'in aktarımında da belirttiği gibi

Rosenblatt (1994)' in Okur Tepki Kuramı'nda belirttiği iki farklı okuma şekli; bilgi edinme amaçlı okuma ile estetik amaçlı okuma ifadeleri baz alınarak pragmatik bakış açısı, estetik bakış açısı, hem pragmatik hem estetik bakış açısı ve tecih yok seçeneklerinin katılımcıların tercihine sunularak değişkenler ile ilişkileri incelenecektir.

Çalışma kapsamında, aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. 36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına bakış açıları ile ebeveyn yaşı arasında anlamlı bir fark var mıdır?

2. 36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin cinsiyeti arasında anlamlı bir fark var mıdır?

3. 36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin eğitim düzeyi arasında anlamlı bir fark var mıdır?

4. 36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin yılda okudukları kitap sayıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

5. 36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına bakış açıları ile evde bulunan çocuk kitabı arasında anlamlı bir fark var mıdır?

6. 36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına bakış açıları ile evde bulunan kitap sayısı arasında anlamlı bir fark var mıdır?

7. 36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına bakış açıları ile hane geliri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

8. 36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin meslek grubu arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

9. 36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına bakış açıları ile kütüphane kullanımı arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. Genel Bilgiler

2.1. Çocuklarda Dil ve İletişim

Dil, sembolik ve bilgi yüklü, herhangi bir ses örüntüsünün anlamı tesadüfi olarak belirlenmiş ve belirlenen bu örüntünün söz konusu kavramla çoğu zaman ilişkisinin bulunmadığı bir olgudur. Konuşma becerisini edinme süreci kültürden kültüre farklılaşmasına rağmen; bu sürecin tamamlanması biyolojik olarak tüm insanların dil edinme becerisiyle dünyaya gelmeleriyle mümkündür (6).

Bebekler doğdukları anla beraber insanlar arası iletişimin varlığını sürdürdüğü bir ortamda bulunurlar. Bebeklerle direkt konuşmanın sıklıkla gözlemlenmediği bazı kültürlerde bile bebeklerin çevrelerinde etkileşimler gerçekleşir. Doğumla beraber bu etkileşimlere dahil olma sürecinde sınırlılıkların bulunduğu düşünülse de bebekler, en geç 8-10 ay civarında büyük bir hızla etrafındakilerle işaret, bakış ve seslenmeler yoluyla etkileşim sürecine aktif olarak katılmaya başlarlar (7).

Yeni doğmuş bir bebeğin çevresi ile olan iletişimi refleksleri aracılığıyla gerçekleşir. Bu sebeple yenidoğan başlangıçta sosyal bir birey değildir. İkinci ayla bebek çevresindekileri diğerlerinden ayırmaya ve aktif olarak iletişim kurmaya başlar (8). Etkileşim sürecini yönlendiren bireylerin söyledikleri kelimeler veya sergiledikleri jest ve mimiklerin ardından bebek gülümser, çıkardığı seslerle de iletişime ortak olma girişimlerinde bulunur. Bu olgu '*sosyal gülümseme*' olarak ifade edilir ve sosyalleşmenin başlangıcı olarak kabul edilebilir.

Bebekler iletişime maruz kaldıkça daha fazla iletişim başlatma girişiminde bulunarak çevrelerini şekillendirir, gelişim basamaklarını takip ederler. Yaptıkları herhangi bir harekete çevrelerinden aldıkları bir ses, jest veya mimik bebekler için davranışı tekrar etme motivasyonu sağlamaktadır. Bu motivasyon bebeğin algısını çeşitlendirerek çevre ile etkileşimini arttırmakta ve ilerleyen gelişim sürecinde sözcük dağarcığını da geliştirmektedir.

Çocuklar içinde buldukları dünyayı anlamlandırmasıyla, bilişsel ve alıcı dil becerileri gelişmektedir. Çocukların duyularıyla algıladıkları bilgiler erken dönem bilişsel ve alıcı dil becerilerinin gelişimi ve şekillenmesinde önem arz etmektedir.

Çocuklar etrafında bulunan nesne ve bireyleri büyük bir dikkatle incelemekte, maruz kaldığı sesleri dinleyip ses merkezine yönelerek; dokunarak, ses çıkararak, bakarak ve hareket ederek yeni duyuşal girdiler oluşturmaktadır (9). Oluşturduğu duyuşal girdiler ile var olan duyuşal girdileri birleştirmeye başlayarak içinde bulunduğu toplumla etkileşim sürecini başlatmaktadır.

Goldstein ve arkadaşları (10)' nın sekiz aylık bebeklerle yaptığı bir çalışmada, çalışma grubundaki bebeklerin babıldama davranışını sergiledikten sonra annelerinin onlara hemen gülümseme veya dokunma gibi davranışlarda bulunması durumunda; annelerinin daha sakin ve alışıldık tavırlarla tepki gösterdiği zamanlara kıyasla daha karmaşık ve konuşma seslerine benzer nitelikte sesler çıkardıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgular bebeklerin söz öncesi dönemde jest ve mimiklerle desteklenmesinin önemini bir kez daha vurgulamaktadır.

Bebeklerin adlarına tepki verme, kelime ve cümleleri anlamlandırma ve bunlara uygun ses çıkarma gibi gelişimsel süreç içerisinde toplum tarafından daha fazla kabul gördükleri; iletişim davetleri aldıkları görülmektedir. Dil geliştikçe bebekler çevresini anlamlandırarak, içinde bulunulan bağlamla bağdaşır. Dilin şekillenmesiyle anlam oluşmakta, anlamlar birbirleriyle etkileşerek kavramları oluşturmaktadır (11). Lancaster (11)'ın aktarımına göre Bruner, genç insanların başlangıçta ortak kültürel anlam alanına "giremediklerini", dili kullanma becerisini edinene kadar beklemeleri gerektiğini belirtir.

Dilbilgisi soyut ve çok boyutlu bir şekilde kelimeleri oluşturan seslerin (sesbilgisi), sözcük yapılarının (biçimbirim bilgisi), sözcükleri bir araya getirerek anlamlı ifadeler oluşturmak için gerekli kuralların (sözdizim bilgisi) ve bu ifadelerin etkileşim sürecindeki kullanım (edimbilgisi) bilgisini kapsar. Bu bilgi alanları birbiriyle ilişki içerisinde bulunmakta ve bağdaştırılarak zihnimizde "dile ait bilgi" olarak temsil edilmektedir (9). Dil kazanım sürecinde de içinde bulunulan evre, aile ve sağlanan iletişim dilin kazanılmasında ve anlamlandırılmasında büyük önem kazanmaktadır. Dil kazanım süreciyle toplumda varlığı an an belirginleşen ocuk için, öğrendiği her kelimeyi ilgili bağlamla bağdaştırmak bu süreci daha verimli kılacaktır. Aksu-Koç ve Ketrez (9) 'e göre; dil, insanın tüm canlılardan ayrı bir noktada konumlandırılmasını gerektiren özelliklerin başında yer alır. Anadili edinimi sürecinde

bir çocuğun ‘‘insan’’ ya da ‘‘birey’’ olma sürecindeki gelişimsel becerilerden bir tanesidir. Bazı toplumlarda çocuk konuşmaya başlayana kadar toplumun üyesi olarak kabul edilmemektedir. Örneğin, bir Afrika kabilesinde henüz konuşmamış çocuklara ‘‘bir şey’’ anlamına gelen ‘‘kintu’’ sözcüğüyle hitap edilirken; çocuğun konuşmaya başlamasıyla birlikte bir birey ya da ‘‘muntu’’ olmaya hak kazanması söz konusudur.

2.1.1. Bağlamda Dil Gelişimi

Küçük çocuklar, topluluklarının dil (ler) inde iletişim kurmayı öğrenirler, yine de dil gelişiminin çocukların bireysel yörüngeleri ve özellikle dildeki farklılıklar ve iletişim biçimleri yaşadıkları bağlamlara bağlı olarak değişir (12).

Bebeğe refakat ederek iletişim sürecinde bulunan insanların kullandıkları iletişim yöntemlerinin özellikleri bebeklerin dil gelişimini etkileyen en önemli yakın çevresel etkenler arasındadır (7). Ebeveyn iletişim sürecinde bebeğine yönelttiği dili jest ve mimiklerle destekleyerek, bebeğin gelişimiyle daha fazla kelimedenden oluşan cümlelerle iletişimini yönlendirmesi, bebeğin bu süreçte maruz kaldığı durumları anlamlandırmasında bir kolaylaştırıcı; çevresiyle etkileşime girmesinde ise rol model olmaktadır. Yalnızca temel bakım verenin değil bebeğin çevresinde bulunan tüm bireylerin bebekle yakın ve yoğun bir iletişim sürecinde bulunması bebeğin iletişim becerilerinin çeşitlenmesini sağlamaktadır.

Çoğunlukla iç içe geçen ve birbirini etkileyen çevresel faktörleri, uzak ve yakın çevresel faktörler olmak üzere ikiye ayırabiliriz. Uzak çevresel faktörler, çocuğun içinde yaşadığı ve geliştiği geniş çevre ile ilgili kültürel, sosyoekonomik ve etnik faktörleri kapsar iken (örneğin ailenin ikamet ettiği mahallenin fiziksel yapısı ya da ebeveynin çevreden gördüğü destek); yakın çevresel faktörler, çocuğun doğrudan ilişki içerisinde bulunduğu çevrenin öğelerinden oluşmaktadır (okul, arkadaşlar ve ebeveynler gibi) (7). Tüm çevresel faktörler göz önüne alındığında doğumdan belli bir süre gününün ve anının çok büyük bir kısmını ailesiyle bir arada geçirmesi nedeniyle çocuğun tüm gelişim alanlarına ailesinin ve maruz kaldığı etkileşimin etkisinin büyüklüğü tahmin edildiğinden daha fazla olmaktadır. Özellikle gelişiminde sosyal bir süreç gerektirmesi nedeniyle dil gelişimi alanı bu durumdan fazlasıyla etkilenmektedir.

Çocukların kelime dağarcığı gelişimini hızlandıran ve şekillendiren en önemli çevresel faktörlerden biri ebeveynlerin çocuklara yönelttikleri dildir. Ebeveynlerin çocuklarına yönelttikleri dil girdisinde büyük farklılıklar görülmektedir. Bu farklılıkların, özellikle çocuklara yönelik dildeki kelime bolluğunun, çocukların kelime dağarcığının gelişiminde büyük rol oynadığı bilinmektedir (7).

Huttenlocher ve arkadaşları (13) kelime dağarcığı zenginliğinin etkilerini araştırmak amacıyla 14 aydan başlayarak sekiz ay süresince orta seviye sosyoekonomik koşullara sahip çocuklar ve annelerini doğal ev ortamlarında gözlemlemişlerdir. Çalışmada tüm anneler orta seviyede sosyoekonomik koşullara sahip olmalarına karşın, annelerin sözcük dağarcıklarının zenginliğinde büyük farklılıklar görülmüştür. Beş saatlik ebeveyn-çocuk etkileşimi incelemesinin sonucunda bazı annelerin 700, bazı annelerin ise 7000 farklı sözcük kullandıkları belirtilmiştir. Annelerin kelime dağarcığındaki bu farklılıkların çocukların sözcük dağarcığı gelişimi üzerinde etkileri büyüktür. Annesinden 7000 sözcük duyan çocuk ile aynı süre içerisinde 700 kelime duyan çocuk karşılaştırıldığında, 16 aylıkken 33 çeşit, 20 aylıkken 131 çeşit ve 24 aylıkken 295 çeşit sözcüğü daha fazla ürettikleri görülmüştür.

Çocuklar çevrelerindekiyle etkileşimlerini şekillendirme sürecinde aktif rol oynayan, öğrenmelerinde seçici, tercihleri ve yetenekleri farklı olan ajanlardır (12). Çocuk çevresiyle iletişim sağlamaya başladıkça yalnızca gelişen değil, çevresini de geliştirici bir rol üstlenmektedir. Çocuğun ilgi ve merakını takip ederek yönelttiği sorulara aldıkları cevaplar çocukların dil girdisini etkileyerek dil gelişimini sağlarken; çocukların ebeveynlerine yönelttikleri sorular ile ebeveynlerin çocuklarına yönelttikleri dil şekillenmektedir. Hart ve Risley (14) de daha az konuşan ebeveynlerin daha az konuşan çocuklar yetiştirdiklerini belirtmiştir. Çocuklar iletişime maruz kaldıkça iletişim başlatma girişiminde bulunmaktadır. Yaşam deneyimlerinin çok sınırlı olduğu ilk yıllarda mevcut bilgilerinin ve dilin yetersizliği nedeniyle çocuklar bu dönemlerde ebeveynlerini takip ederek iletişim girişimlerini şekillendirmektedir.

Suskind (15) koklear implant takılmış ve zengin dil girdisine sahip evlerde büyüyen çocuklar, koklear implant takılmış ve düşük dil girdisine sahip evlerdeki çocuklardan dil gelişimi alanında daha iyi performans gösterdiklerini belirtmiştir. Bu

çalışmanın bulguları da çocuğun maruz kaldığı dilin gelişim üzerindeki etkisini göstermektedir. Daha az etkileşim kurulan evlerde büyüyen çocuklarda kritik beyin bağlantıları için gerekli olan anlamlı sesler yetersiz kalmaktadır. Ebeveyn konuşması bu durumda anlam kazanmaktadır. Çocuğun içinde bulunduğu ortamda dilin aktif kullanılmaması durumunda işitme yeteneği heba olabilmektedir.

Çocuğun dilin yapısı, anlamı ve kullanımı ile ilgili gerekli bilgiyi kazanmak için hem nicelik hem de nitelik açısından zengin dil girdisine ihtiyacı bulunmaktadır. Huttenlocher ve arkadaşlarının (16) söz diziminin ortaya çıkışındaki noktalara odaklandığı bir çalışmada çocukların çok kelimeli cümlelerin oranı ve bu cümlelerdeki ustalık ile ebeveyn konuşmaları arasında önemli bir ilişki bulmuşlardır.

Anne babanın çocukla iletişim sürecinde kullandığı dil, çocuğa yöneltilen dilin özelliklerini taşır. Çocuğa yöneltilen dil iki yetişkin arasında kullanılan dil ile kıyaslandığında sözcükleri tane tane söyleme, sözcük dağarcığının sınırlı olması, dilbilgisinin karmaşık yapılar içermemesi, sık tekrarlama ve aynı anlama gelen farklı kelimeleri kullanma görülmektedir (17). Bunlara ek olarak göz teması kurup, ilgiyi tamamen çocuğa yönelterek samimi bir tavırla iletişimi gerçekleştirmek de çocuğun dil gelişimine etki etmektedir. Bebeğin doğumuyla beraber fiziksel ihtiyaçlarının karşılanma süresinin bakım vereninle geliştirdiği bağı etkilediği bilinmektedir. Bu süreçte bakım verenin bebeğine temiz ve şefkat içeren bir anadil yönelmesi de bağlanma sürecinde etkili olmaktadır.

Weisleder (18)'in İspanyolca konuşan ailelerle yaptığı çalışmada ailelerin bebeklere yönelttikleri konuşma miktarının, çocukların gerçekleştirdikleri dil işleme zamanı ve kelime öğrenme becerilerine etkisini incelemiştir. Çalışmada evdeki ebeveyn-bebek etkileşimleri kayıt altına alınarak incelenmiş, ailelerin daha fazla konuşmaları durumunda bebeklerin 24 aylık olduklarında tanıdık kelimeleri duyma ve eş zamanlı işleme yapabildiklerini göstermişlerdir. Bu ailelerin çocuklarının konuşmaları basitçe kulak misafiri olmaları durumunda değil de, ailelerin çocuklarıyla birebir iletişim kurmaları halinde daha geniş kelime hazinesine sahip oldukları da belirtilmiştir.

Hirsh-Pasek ve arkadaşlarının (19) erken ebeveyn-çocuk iletişiminin kalitesinin göreceli katkıları ve dil girdisinin miktarını değerlendirdikleri düşük gelire

sahip 60 aile ile yaptığı bir çalışmanın sonuçlarına göre çocuğun daha sonraki dil becerilerini belirlemede çocuğa yöneltilen dilin kalitesinin çocuğa yöneltilen dil miktarından daha etkili olduğu bulunmuştur.

Çocuğun çevresinde tercih edilen dilin miktarı ve niteliği, öğrenme hızı ve uyaran çeşitliliği ileri yaşlardaki dil becerisi için belirleyici önem taşır. Fakat bu özellikler çocuğun içinde bulunduğu sosyal, ekonomik ve kültürel çevre ile ilişkilidir. Çocukla konuşma sıklığı ve çocuğa yöneltilen dilin zenginliği de anne babanın sosyokültürel nitelikleri ile yakından ilişkilidir (17). Bu durum göz önünde bulundurulduğunda yüksek sosyoekonomik düzeye sahip ebeveynlerin eğitim seviyelerinin yüksek olduğu kabul edilmekte; bu durumun ebeveynin kullandığı dile etki ettiği belirtilmektedir. Weizman ve Snow (20) çocukların kelime dağarcığı gelişimi ile yaptıkları boylamsal çalışmanın bulgularında 1-3 yaş arasında ebeveynin çocuğa yönelttiği dilin nitelikleri ile çocukların 3 ila 9 yaşlarındaki dil becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunduğunu ve çocuğun dili kullanma becerisinin, yetiştirildiği ortam, rutin yaşam deneyimlerinin niteliğine ve bunların ebeveyn ve yakınlarıyla paylaşılma miktarı ve sıklığına bağlı olduğu göstermiştir.

Benzer bir çalışma, Hoff (21) tarafından 33 yüksek, 30 orta sosyoekonomik düzeye sahip anne ve 2 yaşlarındaki çocukları ile yapılmıştır. Çalışmada anne ve çocuk arasındaki etkileşim incelenmiş; anne konuşmasının özellikleri ile üretken kelime dağarcığı puanlanarak çalışmanın başlangıcında ve 10 hafta sonra olmak üzere 2 kere değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonucunda yüksek sosyoekonomik düzeye sahip çocukların sözcüklerin üretkenliğinde daha başarılı oldukları bulunmuştur. Çalışmada sosyoekonomik düzeyde görülen bu farkın annenin konuşma özelliklerinden kaynaklandığı belirtilmiştir.

Sayısız yazar her çocuğun doğumda aynı şartlarda doğduğunu fakat yaşamın erken yıllarında sahip oldukları fırsatların hayatlarında önemli etkiler yarattığını vurgulamıştır. Okuryazarlık ve aritmetik becerileri etkili dil becerilerinin üzerine inşa edildiği yapı taşlarına dayanır. Dil ve iletişim becerilerinde sağlam temeller olmadan okula başlama sürecine dahil edilen çocuklar okul başarısızlığı, düşük özgüven ve zayıf sosyal beceri risklerini beraberinde taşırlar (22). Bu bağlamda ele aldığımızda

dezavantajlı bir yaşam deneyimine sahip çocukların akademik başarı elde etmeleri zorlaşabilmektedir.

Sumer-Büyükabacı ve arkadaşları (23) kurumda yetişen çocuklar ile anne eğitim düzeyine göre farklı (düşük, orta, yüksek) sosyoekonomik düzeye sahip ailelerde yetişen çocukların bir yıl arayla farklı iki zamanda değerlendirilen zihin kuramı, yürütücü fonksiyonlar ve alıcı dil becerilerinin karşılaştırıldığı bir çalışma yapılmıştır. Çalışmanın verileri değerlendirildiğinde, tüm çocukların zihin kuramı ve yürütücü fonksiyonlarında önemli bir artış olurken ebeveyn tarafından yetiştirilen çocuklar ile kurum tarafından yetiştirilen çocuklar arasında performans farkının korunduğu bulunmuştur. Kurum tarafından yetiştirilen çocuklar ile düşük sosyoekonomik düzeye sahip ebeveyn tarafından yetiştirilen çocukların performansının başlangıçta benzer düzeyde olduğu belirtilmiş, alıcı dil gelişimi gruplar arasındaki etkide ana ayırt edici özellik olarak belirlenmiştir. Kurum tarafından yetiştirilen çocuklar çalışma boyunca önemli bir düşüş yaşarken sosyoekonomik düzeyi düşük ebeveynlerin yetiştirdiği çocuklarda bir değişiklik görülmemiştir. Hem orta hem de yüksek sosyoekonomik düzeye sahip ebeveynler tarafından yetiştirilen çocukların performanslarında çalışma süresince önemli bir artış görülmüştür. Bebeklere doğumlarından itibaren yöneltilen dildeki farklılıkların etkisi yukarıdaki çalışmalarda belirtilmiştir. Çalışma sonuçlarını göz önünde bulundurduğumuzda çocuklar arasında fırsat eşitliğinin sağlanması, farklı sosyoekonomik düzeye mensup ailelerin çocuklarının da kaliteli ve başarılı bir akademik yaşam sürdürebilmeleri için gerekli becerilerin kazanımında dil gelişiminin oldukça önemli olduğu ifade edilebilir.

2.2. Ana Babalık ve Kültür

Genel tanımıyla ana babalık, ebeveynlerin belirledikleri bazı amaçlara ulaşma yolunda ve çocukları ile etkileşim içerisinde bulunurken sergiledikleri, çocuklarına yönelttikleri davranışların bütünü olarak ifade edilebilir. Ana baba-çocuk ilişkisi, ebeveynler ve çocukların bireysel özelliklerinden, aile içi ve aile dışı ilişkin yapılarından etkilenecek bir ilişkidir (24). Yakın ve uzak çevrenin bireyin yetişme sürecinde oldukça etkili olduğu literatürde defalarca vurgulanmıştır. Bu durum bir zamanlar çocuk olarak hayatlarını sürdürmüş ebeveynler için de geçerlidir. Bireyin ana baba olması ile birlikte kendi çocukluk anıları, çocukluk döneminde

ebeveynlerinin ona karşı tutum ve davranışları, bireyin kendi idealindeki ebeveynlik ile çocuk sahibi olmasıyla birlikte ortaya çıkan güdüsel ebeveynlik şemaları harmanlanarak bireyin ana baba tavrını oluşturur.

Selçuk ve Yavuz (25)'un aktarımına göre ebeveynler çocuklarını yetiştirme sürecinde, bilinçli veya bilinçsiz, çocukları için belirledikleri bazı değer ve hedefler doğrultusunda hareket eder, bu hedeflere ulaşmalarını sağlayacaklarını düşündükleri tavır ve davranışları sergileyerek çocuklarına model olmayı tercih ederler. Bu değer, düşünce ve hedefler bireyin "ebeveyn bilişlerini" oluşturur. Bilişler, çocuk büyüme sürecindeki davranışlarından farklı olarak ebeveynliğin "görünmeyen", "bilinçsiz" soyut unsurlarıdır. Bu soyut ana babalık öğeleri kültür, sosyo-tarihsel ve ekonomik bağlam, çocuğun mizacı, ebeveynin karakteri gibi pek çok faktörden etkilenir; değişik yollarla ebeveyn davranışlarını ve çocuğun yetiştirme bağamlarını (ev, okul, akran ilişkileri gibi) şekillendirerek çocuğun gelişimine birçok farklı yön ve şekilde etki eder.

Bornsteln ve Güngör (26) bakım verenlerin bilişlerinin – fikir, bilgi, değer, amaç ve tutum- bünyesinde pek çok işlev barındırdığını; bakım verenlerin pratiklerini üretip şekillendirdiğini, bakım sürecine etki ederek, bakımı düzenlemeye yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. İnsanlar yalnız büyümeyiz, yetişkinler de çocukları olmadan ana babalık edemez; bu süreçler birden fazla bağlam içinde gerçekleşir. Özel bir dikkate gerektiren bağamlardan biri de kültürdür. Kültür, gelişimsel ve psikolojik olgu ve süreçlere etki ederek birbirine ayrılmaz bir şekilde bağlıdır (26).

Ebeveynler içinde buldukları kültürde doğumlarından itibaren bulunmuş, yılların geçmesiyle oluşan bilişlerini pekiştirmiş ve ebeveyn olmalarıyla birlikte de mevcut bilişlerini çocuklarıyla paylaşmaya başlamışlardır. Kazandıkları deneyimler ve kültürel aktarımlar bireyin davranışlarını etkileyerek kalıcı hale gelmiş, ebeveyn bilişleriyle de bir sonraki nesle aktarılmaya çalışılmıştır. Bakım verenler genellikle sezgilerinden ziyade, kültürel olarak kodlanmış inançlara göre hareket etmektedirler. Genellikle, ebeveynler, örneğin çocukların zekasını ya da kişiliğini etkileyebileceklerine inanıp inanmama durumlarına göre verdikleri bakımda değişiklik yapar (26).

Demircioğlu ve Işık (27)'in bilinçli farkındalık aile eğitim programı alan ve almayan ailelerle yaptıkları çalışmanın bulgularına göre, bilinçli farkındalık eğitimine

katılan ve davranış problemine sahip çocukların annelerinin davranışlarını mevcut davranış problemlerinin azalmasına etki edecek şekilde düzenlediği belirtilmiştir. Çalışma kapsamında aldıkları eğitimle davranış problemine sahip olan annelerin bakış açıları değiştirilmiş, sorun odaklı bakış açısı yerini çözüm odaklı hale getirmiştir. Bu durumun neticesinde ise, çocuklarıyla daha etkili bir iletişim kanalı oluşturularak, çocuklarına yönelttikleri tutum ve davranışlarda değişiklik yapmışlardır.

Donahue ve arkadaşlarının (28) yaptığı bir çalışmada çocukların sözdizimsel yetenekleri ile annelerin çocuk gelişimi hakkındaki inançları arasındaki ilişkinin incelenmiştir. Çalışmanın bulgularına göre çocuk gelişimi üzerinde çevrenin etkisinin daha fazla olduğuna inanan annelerin çocuklarına daha fazla soru yönelterek iletişim kurdukları ve çocuklarıyla daha sık sohbet ettikleri gözlemlenmiştir.

Abu-Rabia ve Yaari (29)'nin ebeveyn tutum ve davranışlarının çocukların öğrenme ortamı ile erken okuma başarılarına etkisini inceledikleri çalışmada ebeveynlerin destekleyici tutumlarının okuma performansı üzerinde olumlu etkiye sahip olduğunu göstermişlerdir. Bu çalışmada da yine ebeveynlerin kabullenmiş oldukları durumları çocuklarına sözlü olarak ifade etmeseler bile, tutum ve davranışlarla çocuklarına dolaylı yoldan öğrettikleri ifade edilebilir.

Annenin kullandığı cümle şekillerinin arasında çocuğun dil gelişimi hızına en çok soru cümlelerinin etki ettiği ifade edilmiştir. Olumlu/olumsuz cevap vermeyi gerektirecek soruları kullanan annelerin çocuklarının dil gelişimlerine daha fazla katkı verdikleri bu nedenle de çocukların etkileşime daha fazla katılım sağlamalarına destek olduğu belirtilmiştir. Annenin yapmış olduğu söz tekrarlarının biçiminin çocuğun iletişim davranışına olumlu etki sağlayacağı varsayılmış fakat tekrarların çocuğun dil gelişimine etki edip etmediği bilinmemektedir. Söz yinelemelerinin büyük bir çoğunluğunun emirler ve yapılması gereken şeyleri ifade ederken kullanıldığı için, annenin bu süreçteki amacının çocukla sohbet etmeyi değil isteklerini yaptırmayı hedeflenmektedir (30). Fakat kitap okuma esnasında yapılan ses tekrarları hem çocukların okuma eylemini takip etmesini hem de kitapta aynı yazıların yazılması nedeniyle yazı farkındalığının ve dolayısıyla erken okuryazarlık becerilerinin gelişimine destek olacaktır.

Meagher ve arkadaşlarının (31) etnik olarak çeşitli 50 anne ve 5-6 yaşlarındaki çocukları ile yapmış oldukları kitap okuma sırasında anne inanç ve davranışlarının ilişkisinin incelendiği çalışmanın bulgularına baktığımızda, okuma eyleminin öğretici olması gerektiğini düşünen anneler kitap okuma sırasında öğretici odaklı davranışlar göstermiş; okumanın eğlenceli bir aktivite olması gerektiğini düşünen anneler ise okuma esnasında daha olumlu davranışlar sergilemiştir. Çalışmanın bulgularında, çocuğun cinsiyetine bağlı olarak inanç ve davranışlarda farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Anneler kız çocuklarının gelecekteki akademik notları için daha yüksek beklentileri; oğulları için okumanın daha eğlenceli bir aktivite olması beklentisi bulunmuştur. Bu çalışmanın sonuçlarına baktığımızda da ebeveynin bakış açısının çocuğun gelişim sürecinde ne kadar etkili bir role sahip olduğu görülmektedir. Sahip olunan çocuğun cinsiyetinin de ebeveynin bilişinde oluşturduğu değişiklik gösterdiği söylenebilir. Benzer şekilde ülkemizde de sık sık karşılaşılan bir durum olarak, kitap okumak isteyen çocuğuna sınav senesinde olduğunu bu nedenle kitap okumaktansa ders çalışıp, test çözmesi gerektiğini vurgulayan bir ebeveynin bakış açısıyla, kitap okumanın her türlü gelişimi destekleyeceğini ifade ederek çocuğuna kitap okuması için teşvikte bulunan ebeveynin bakış açıları birbirinden tamamen ayrıdır. Bir taraf okumayı yalnızca başarı elde etme sürecinde araç olarak değerlendirebilirken, diğer taraf okuma eylemini amaç olarak değerlendirebilmektedir. Bu durumda ebeveyn bilişlerinin oluşumunda birden çok etkenin rol aldığını ifade edebiliriz.

DeBaryshe ve Binder (32) yaptıkları araştırmada çocuklarının okuryazarlık gelişimlerine etkilerinin bulunduğu, bu nedenle de çocuğuna yazılı materyalle zenginleştirilmiş bir çevre oluşturmanın sorumluluğula hareket eden ebeveynlere kıyasla bu tarz bir sorumluluğu taşımayan ebeveynlere kıyasla çocuklarına daha erken yaşlarda kitap okumaya başladıklarını, çocuklarıyla birlikte daha sık okumalar yaptıklarını, çevrelerinde daha fazla sayıda çocuk kitabı bulduklarını ve paylaşımlı kitap okuma etkinliği sırasında kullandıkları kelime ve etkileşimlerine dikkat ettikleri, konuşmalarında daha nitelikli bir içerik tercih ettiklerini belirtmiştir.

Ebeveyn bilişlerinin şekillenmesinde ebeveynlerin çocuklarının da etkili olabilmektedir. Şahin ve arkadaşlarının (2012) çalışma bulgularına göre çocukların da aileleri etkileyebileceği yönünde bulgulara ulaşılmıştır. Bir senede 21 ve üstü sayıda

kitap okuyan çocukların anne-babalarının çocuk kitaplarının biçimsel özelliklerine ilişkin algılarında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Yine çocukları 21 ve üstü sayıda kitap okuyan anne-babaların çocuklarıyla kitap okumaya yönelik paylaşımlarının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Kağıtçıbaşı (33)'nin da belirttiği gibi, Bronfenbrenner'in ekolojik kuramında hem çocuğun aktif bir şekilde mikro ortamla etkileşimi, hem de farklı çevresel sistemler arasında gerçekleşen karşılıklı etkileşimlerini içeren dinamik bir modeldir. Kültür, bu modelde makro düzeyde ortaya çıkmış; ekzo, mezo ve mikrosistemleri kapsamıştır. Öyleyse model içerisindeki herhangi bir değişim muhakkak diğer sistemleri de etkilemektedir.

2.2.1. Çocuk Kültürü ve Aile

Kültür, içinde bulunulan medeniyetin dayandığı bakış açısının temelini mevcut değerler sistemi ve sosyal düzenin tüm bileşenlerini harekete geçirerek örer. Çocuk/insan'ın kültürleşme sürecinde çocuğun/insanın insanlaşması, toplumsallaşması, değerlerin oluşmasında aile çekirdek kavram ve kültürleşme süreci de aynı zamanda medenileşmenin ilk basamağıdır (34). Çocuğun kültürleşme süreci doğumuyla başlamakta; çocuğun çevresiyle etkileşime girmesiyle pekişmektedir. Ebeveynlerin içinde buldukları çevre ve kültür tarafından şekillendirilmiş ebeveyn bilişleriyle çocuk gelişim sürecini devam ettirmekte, yetişkinliğe erişmesiyle birlikte ebeveyn bilişlerinin etkisi azalmaktadır.

Şirin (35), çocuk ve kültür konusunun, kültür tarihi, antropoloji, morfoloji, felsefe, estetik, sosyoloji/çocukluk sosyolojisi ve kültür, bilimin yanında eğitimin, sosyal tarihin ve çocukluk tarihinin temel konuları arasında bulunduğunu, bunun temel nedeninin, çocuğa dair kültürün, çok yönlü ve var olan kültür içinde yoğun bir içeriğe sahip olmasından kaynaklandığını belirtmiş; geleneksel kültür sosyolojisi ve kültür bilim araştırmaları sonuçlarına göre, geleneksel kültürün üçte birlik diliminin *çocuk kültürünü* oluşturduğunu ifade etmiştir. Toplumdan topluma değişiklik gösterse de, genellikle toplumlarda çocuk yetiştirmek önemli bir olgu olarak kabul görmektedir.

Çocuk kültürü, çocuğun hayatın içinde sosyalleşerek toplumsal kimlik kazanmasını sağlar. Çocuk kültürü, içine doğduğu kültür ve çocuğun yaşam sürecinde deneyim ve gözlemlerinden meydana getirdiği kültürün toplamıdır. Bir kültür ve

medeniyetin bilgi ve deneyimlerinin aktarılmasında ailenin işlevi çok önemli bir konumdadır. Aile, insanlık boyunca toplumsallaşmanın, toplum değerlerini üretmenin, bu değerleri işleyerek sonraki kuşaklara aktarma sürecindeki en etkili birimdir. Çocuk kültürünün aktarılması sürecinde ailenin işlevi, biyolojik işlev ve kültürel işlev olmak üzere ikiye ayrılır: biyolojik işlev soyun devamına yönelik üremeyi, kültürel işlev ise çocuğun değer ve bireysel kimliğini kazanma sürecini ifade eder. Ailenin çocuk kültürü açısından işlevi her iki işlevde de önemli olsa da; esas önemli olan kültürel işlevde ortaya çıkar (35).

Laible ve arkadaşlarının (36) ebeveynlik, çocukların aile ilişkilerine ilişkin algıları ve sosyal davranışları arasındaki bağlantıları inceledikleri yetmiş dört çocuk ve ebeveynlerinin katıldığı çalışmanın bulgularında da, sıcak ebeveynlik deneyimine sahip olan çocukların kendilerinden istenen oyuncak bebek hikayelerinde toplum yanlısı temalar ile sosyal yetkinliğe verirken; sert ebeveynlik deneyimine sahip olan çocukların oyuncak bebek hikayelerinde agresif temaları kullandığı ve bunları dışa vurduğu belirtilmiştir. Bu bulgular, çocukların ebeveynleriyle erken dönem etkileşimlerinden itibaren ilişki modelleri oluşturduğunu ve bu modelleri sosyal davranışlarına rehberlik etmeleri için kullanmayı tercih ettiklerini göstermektedir.

2.2.2. Okuma Kültürü ve Çevre

Çocuğun yaşantısına dahil olan her bilgi kültürdür. Çocuğun doğumuyla başlayan gelişme ve kendini gerçekleştirme süreci kültürlenme ile gerçekleşmektedir. Yetişkinler tarafından çocuklar için üretilen veya çocukların bizzat ürettiği çocuk kültürü, çocukluk süresince çocuğu besleyen, geliştiren ve şekillendiren en önemli kültürel kozadır (35).

Okuma kültürü, bireylerin okuma eylemiyle ilgili olarak edindikleri becerilerin, toplumda içinde yaşam biçimine dönüşmesi olarak tanımlanabilir. Toplumda kazanılmış yerleşik bir kültürden söz edebilmek için o kültürün öznesinin yalnızca bireyle sınırlı olmaması toplumun büyük bir kesiminde temsil edilmesi gerekmektedir. Çocukluğun ilk yıllarından başlayarak okuma eylemi ile özdeşleşmiş bireylerin yetiştirilmesi, toplumsal boyutta bu becerinin kazanılmasının ana şartı olarak düşünülmelidir (4).

Sever (4)' e göre okuma kültürü, birbirini besleyen birçok beceriyi içeren bir süreçtir. Bu sürecin ilk basamağı görsel okuryazarlık, ikincisi okuma-yazma becerisi edinme, üçüncüsü de okuma alışkanlığı kazanmaktır. Okuma kültürünün yapılanma süreci ise eleştirel okuma becerisinin kazanılmasıyla mümkün olmaktadır.

Şirin (37) okuma kültürünü yazı kültürü ve görsel okuryazarlık becerilerinin toplamı, şeklinde tanımlamıştır. Okuma yazma becerisinin kazanımından önce görsel okuryazarlığın gelişmesinin nedeni olarak içinde bulunduğumuz bilişim çağını belirtmiş; bebeklikle başlayıp ilk çocuklukla gelişen görsel okuryazarlığın temel okuryazarlıktan önce gerçekleşmesi gereken önemli bir aşama olduğunu vurgulamıştır.

Okul öncesi dönemde kitap sevgisi oluşturmak amacıyla yapılan girişimler, çocukların sonraki eğitim süreçlerindeki okuma süreçlerini ve okuma kültürü kazanımını da büyük ölçüde etkilemektedir (4). Bebeklik dönemiyle başlayan görsel okuryazarlığın ardından çocuk okuma-yazma becerisinin kazanımını gerçekleştirmektedir. Okuma-yazma becerisinin kazanılmasının ardından da çocuk okuma alışkanlığı kazanmaktadır. Okuma kültürü kazanım sürecinin başlangıcı bu şekilde ilerlerken dönemlerin belirli bir zamanı bulunmamakta; fakat her bir adımın nitelikli olması okuma kültürü kazanımını etkilemektedir. Özellikle görsel okuryazarlık döneminin çocuğun sevdiği yakınları ile seveceği hikaye ve resimlerle birlikte geçirilmesi okuma kültürü kazanımını ve bu sürecini olumlu etkileyecektir.

Doğumundan itibaren yazılı kültürün yoğun olarak kullanıldığı çevreye sahip bir çocukla, okula başlama süreciyle yazılı kültürle etkileşime giren bir çocuğun okuma kültürü kazanımı süreci benzer olmayacaktır. Sever (4) 'in aktarımına göre, okuma kültürü, bireylerin edinmesi gereken kazanımlar bütünüdür.

‘Yazılı kültür ürünlerinin dünyasıyla tanışmış; tanıştığı bu dünyanın kendine sunduğu iletileri paylaşma, sınama, sorgulama yeteneğine ulaşmış; bunların sunduğu olanaklarla yaşamayı alışkanlık haline getirmiş bireylerin edinmiş olduğu kültürdür okuma kültürü. Yazılı kültürle dost olmuş bireyler de diyebiliriz okuma kültürü edinmiş kişilere. Demokratik toplumların gereksinim duyduğu düşünen duyarlı

bireylerin kazanması gereken en temel becerilerden biridir okuma kültürü.’’

Bir çocuğun okuma kültürü kazanmasında ebeveynlerin bilişleri, çocuğun içinde bulunduğu kültür ve çevre etkili olmaktadır. Şirin (38), çocuk ve medeniyet arasındaki ilk kozanın örüldüğü yerin *aile*; ailenin temel görevinin eğitim, okulun görevinin ise öğretim olduğunu belirtmiştir. Toplumların insanını yetiştirme sürecinde var olan insan tasviri ve çocuk anlayışına uygun olarak ilgili bütün kavramsallaştırmaları aile ve sosyo-kültürel çevre üzerinden gerçekleştirdiğini ifade etmiştir.

Bandura, çocukların sosyal dünyayı ve buradaki konumlarını öğrenme sürecini etkileyen ve bu süreci meydana getiren beş yeteneği belirleyerek *sosyal öğrenme kuramını* oluşturmuştur. Bu yetenekler, sosyal davranışları sözcük ve imgelerle ifade ettiğimizi **sembolleştirme**, kendimizin ve diğer insanların davranışlarını tahmin edebildiğimiz **öngörü**, kendimiz, sosyal yaşam ve ahlaki kurallar için kabul edilebilir davranış standartları benimsediğimiz **öz düzenleme**, düşünce ve eylemlerimizi incelediğimiz **öz yansıtma** ve diğer insanları gözleyerek öğrenme sürecini gerçekleştirdiğimiz **dolaylı öğrenme**dir (39). Çocuklar bir davranışı öğrenmek için çoğunlukla bir pekiştirici veya teşviğe ihtiyaç duymadan davranışı yalnızca gözlemleyerek öğrenebilir. Görülen davranışın sıklıkla tekrarlanması da davranışın organizmada kalıcı olmasına yani öğrenmenin gerçekleşmesini etkilemektedir.

Çocuklar doğduklarından itibaren ebeveynleri ve aileleri ile iletişim halinde bulunur, ebeveynlerini gözlemleyip öğrenmelerini gerçekleştirerek sosyal öğrenirler. Sosyal öğrenme, canlıların türdeşlerinin faaliyetlerinden (genellikle gözlem yoluyla) bir şeyler öğrendikleri durumlara uyarlanabilen geniş bir tanımdır (3). Koçak (40)'ın aktarımına göre Piaget sosyal öğrenmenin ilk adımlarından birinin karşılıklı taklit olduğunu belirtmiştir.

Çocuklar ebeveynlerin söylediklerini yapmaktan ziyade yaptıklarını yapma eğiliminde bulunurlar. Literature baktığımızda çocukların öğrenme sürecinde taklidi sıklıkla tercih ettiği bilinmektedir. Taklidin temel işlevlerinden biri kendisi dışındaki insanlar aracılığıyla dünya ve yaşam hakkında bilgi sahibi olmaktır; buradan da

taklidin sosyal öğrenmenin bir formu olduğu fikri ifade edilebilir. Buna ek olarak taklidin çocukların amaçsızca yapmaktan hoşlandıkları bir sosyal etkileşimdir (3).

Piaget (41)'in ifadelerine göre Claparede taklidi davranış açısından düşünsel ve eylemsel bir uyumluluğun var olduğunu, çocuğun çevresindeki bireylerin jest, düşünce ve davranışlarını tekrarlayarak yeniden oluşturduğunu ve bunu bir oyun olarak gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Piaget bireysel ve toplumsal olarak da Baldurin ve Janet'in taklidin çocuk için 'ben' ile 'ben dışı'nın çocuğun kendisi ile çevresinin karıştırılmasıyla oluştuğu fikrini benimsemiştir. Piaget çocuğun taklit ettiği nesne ile kendisini özdeşleştirerek süreci oyunlaştırdığını, toplumsal bir davranış olarak gözlemlenen bu oyunun aslında egosantrik özellikler taşıdığını belirtmiştir.

Vygotsky (42)'nin aktarımına göre, Shapiro ve Gerke sosyal deneyimin etkisini taklit yoluyla gerçekleştirdiğini, çocuğun ebeveynlerini taklit ettiğinde o davranışta ustalaştığını ve tekrarlanan bu eylemlerin bazı ortak ve ortak olmayan noktaların çocuk tarafından fark edildiğini, zamanla çocuğun daha fazla olay hakkında bilgisinin oluştuğunu belirtmişlerdir. Çocuk herhangi bir zamanda mevcut davranışı gözlemlemiş ve kendisi de davranışı tekrar ederek, anlamlandırmaya çalışmıştır.

Vygotsky (43) Piaget'nin çocuğun gelişim sürecinde yeni olan her şeyin dışardan geldiğini ve çocuğun düşüncelerinin yerini aldığı düşüncesine karşın aralarında anlaşmazlık bulunan bu düşüncelerin çocuğun çevresindeki bireylerin düşüncelerini kazanana kadar devamlı bir çatışma halinde olduğunu, bu süreçte çocuğun doğasının etkisi olmadığını yetişkin yönlendirmesinin yapıcı rolde olduğunu belirtmiştir.

Bu durum davranışların öğrenilme sürecinde olduğu kadar dilin kazanım sürecinde de varlığını belirginleştirmektedir. Bütün dil edinim sürecinde çocuk, daima kendi bakış açısıyla, çevrelerindeki insanların bakış açılarını birbirine karıştırmaya mahkumdur. Bu süreçte çevresini taklit ettiğini de bilmemektedir (41).

Öğrenme için büyük bir ustalık gerektiren taklit becerisi, basit düzeydeki eylemleri veya sesleri tekrarlamakla başlar. Zamanla daha karmaşık cümle ve eylemlerin tekrarlanması ve bu nesnelere manipüle edilmesiyle devam eder. Çocuklar çevrelerinde bulunan nesne ve bireyleri gözlemleyerek süreç ve olguları açıklarlar (9). Örneğin, kendi saçlarını ören annesini taklit ederek oyuncak bebeğinin saçlarını

örnek, annesiyle karşılıklı kahve içen babasını taklit ederek oyuncak fincanını materyal olarak kullanmak veya ilk defa duyduğu ve yeni olduğunu farketdiği kelimeyi ebeveynine tekrar ettirdikten sonra bireysel olarak tekrar etmesi ifade edilebilir.

Piaget (44), de çocuğun konuşurken yetişkinleri taklit ettiğini kabul etmiş, bu taklidin fazla sayıda doğaçlama etken içerdiğini belirtmiştir. Çocuğun ebeveyninden gördüğü her şeyi birebir taklit etmediğini, taklit etmede seçici davrandığını ifade etmiştir. Bu taklitlerin düzenli olarak birbirlerini izlemeleri durumunda da kalıcı olduğunu belirtmiştir.

Yetişkinler çocuklara kıyasla daha çok bireyselleşmiş ve toplumsallaşmıştır. Yetişkinler davranışlarını çevrelerindekiyle bildirmeden, çevresindeki bireyleri taklit etmeden de bireysel kararlarını bağımsız olarak verebilecek hale gelirken; çocuklar ise bireysel kararlarını veremez, yakın çevresindekileri taklit ederler. Bu sebeple yetişkinler bireyselleşmişken, çocuklar bireyselleşmemiştir (41). Bu bireyselleşme gelişim sürecinde anlamlandırılmakta ve şekillenmektedir. Çocuklar zamanla gördükleri her şeyi taklit etmekten yalnızca meraklarını uyandıran, ilgilerini çeken şeyleri taklit etmeye başlarlar. Zamanla taklit yerini yalnızca gözleme bırakarak davranışlar bireyselleşmektedir.

Çocukların bazen öğrenme amacı gütmeyen de bir insanı veya bir hayvanı taklit ettiği sıklıkla gözlemlenebilir. Bu nedenle herhangi bir davranış veya alışkanlığın çocuğa kazandırılmasında ebeveynin hedef davranışı bizzat gerçekleştirmesi önem kazanmaktadır. Çocuğun yakın çevresinde bulunan bireyler ve sıklıkla kullanmayı tercih ettikleri nesnelere gözlemlemesi ailenin çocuğuna kazandırmak istediği davranış ve alışkanlıklar için bir fırsat olarak değerlendirilebilir. Buna göre ebeveynlerinin kitap okuduğunu gören bir çocuk kendisi de kitap okumayı taklit etmek isteyecektir. Çocukta okuma kültürünün kazanılması sürecinde de ebeveynlerin yazılı kültürle iç içe bir yaşam tarzını benimsemeleri, kitap okuma alışkanlığı edinmiş olmaları bu bağlamda oldukça önemlidir. Okuma eylemini sıklıkla gerçekleştiren, basılı yayımla yakından ilişkin içerisinde olan ve okuma alışkanlığı edinmiş aile ortamlarındaki çocuklar, kitaplarla daha kolay etkileşim kurmaktadır (45).

Aile, çocuğun sağlıklı gelişim göstermesi için önemli olduğu kadar çocuğun okuma alışkanlığı kazanmasında da önemini korumaktadır. Ebeveynlerin çocuğuna hediye olarak aldığı basılı bir yayın, evde ve çocuk odasında bir kütüphanenin bulunması, çocuğun okumaya karşı davranışında olumlu değişiklikler sağlayacaktır (46).

Anne-baba ve eğitimcilerin basılı yayın ve bunlara ayırdıkları zaman için hassas ve bilinçli çabaları, çocuk-kitap etkileşiminin sürekliliğe dönüşmesinde ve okuma kültürünün gelişmesinde önemli bir değişkendir (4).

Judith (22)'in aktarımına göre 21.yy'ın başında doğan neredeyse 14,000 çocuğun doğumlarının ve erken çocukluklarının uzun dönemli etkisini ölçmeye çalışan Millennium Cohort çalışmasının sonuçlarına göre 3 yaşındayken çocuklarına her gün kitap okuyan ebeveynlerin çocuklarının ilkokuldaki ilk yıllarında yalnızca dil ve okuryazarlıkta değil, matematikte de 2 ay daha erken gelişim göstermiştir. Yine Etkili Okul Öncesi ve İlkokul Eğitimi Projesi (The Effective Preschool and Primary Education Project) sonuçlarına göre çocukların okuma alışkanlıkları ile evdeki öğrenme çevresi arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Kütüphane ziyaretlerinin sıklığı, çocuklarına ninni, şarkı söyleme sıklıkları, kitap okuma sıklıkları ile güçlü bir ilişki vardır. Ailedeki öğrenme ortamı ailenin sosyo ekonomik durumu, ebeveyn mesleği, gelir durumundan çok daha önemlidir.

Sever (4) okuma kültürü edindirme sürecinin uzun ve bünyesinde barındırdığı basamakların birbiriyle ilişkili olduğunu, çocuklar için hazırlanmış nitelikli yapıtların da bu süreçte kullanılan temel bir araç olarak nitelendirilebileceğini belirtmiştir. Bu sebeple de çocukların çeşitli yazınsal türlerle etkileşime geçmesi için fırsatlar yaratmanın dilin ve eserin yaratıcısının kullandığı diğer ifade yollarıyla tanıştırılması gerektiği; çocuğun temel okuryazarlık düzeyine geçişiyle birlikte de okuma fırsatlarının sunulması gerektiğini ifade etmiştir. Çocukların bu fırsatlarla karşılaşma sıklıkları da çocuğun okur donanımının niteliğini belirleyecektir.

Bebeklik döneminden itibaren kitaplarla tanışmak, birçok avantajı da beraberinde getirebiliyor. Okul öncesi dönemde evinde kitap bulunan çocukların okumaya ve öğrenmeye dahil olması doğal bir süreç olarak ilerlerken aynı dönemde kitapla tanıştırılmamış çocuklar için okumak zorlu bir sürece dönüşebiliyor ve dolaylı

olarak da okulu bırakmak, işsizlik gibi tüm hayatı etkileyebilecek güçte sosyal ve ekonomik riskler görülebiliyor (47).

Doğumdan itibaren okuma kültürü ürünleri ile dolu bir çevrede, okuma kültürü edinmiş, eleştirel okumalar yapan ebeveynlerle büyüyen bir çocuğun bu kültürü kazanma süreci daha iyi olacaktır. Çocuğun okuma kültürü edinme sürecinde ebeveynlerin ve eğitimcilerin hassas ve bilinçli uğraşları, çocuk-kitap etkileşiminin devamlılık kazanmasında önemli bir değişkendir (4).

Kakırman Yıldız (48) tarafından beş yüz kırk altı ebeveynle yapılan çalışmanın bulgularına göre ailenin okuma alışkanlığına sahip olması ile çocuğuna kitap okuma sıklığı arasında bir ilişkin bulunmaktadır. Çalışmanın çarpıcı bulgularından bir tanesi de evinde genel bir kitaplık bulundurmadığını belirten ebeveynlerin çocuklarının da kitaplıklarının bulunmamasıdır. Bu bulgulardan ebeveynlerin okuma alışkanlıkları ile çocuklarının hayatlarına etkileri tekrar vurgulanmaktadır.

Aile üyelerinin ve etkileşim içinde bulunulan bireylerin okuma eylemini sıklıkla gerçekleştirmeleri, bu süreçte örnek olmaları ve çocuk ile etkileşim halinde olmaları çocukların da bu süreçten olumlu olarak etkilenmelerini, okuma eylemini bakış açılarının pozitif olmasını sağlamaktadır (5). Çocuğun büyümesi ve sosyalleşmesi ile sosyal çevresinin de gelişim sürecine katkı sağlamaları söz konusudur. Okula başlama süreciyle birlikte sosyalleşme artar; rol model kişiler arasına ebeveynlerin yanına öğretmenler de eklenir.

Aksaçlıoğlu ve Yılmaz (49)'ın da belirttiği gibi okuma alışkanlığının kazanılabileceği ve devamının sağlanabileceği en önemli yer aile, okul ve toplumsal çevredir, birey çevresinden örnek aldığı kişiye benzeyebilmek için; annesi, babası, öğretmeni istediği için de kitap okuyabilir.

Suna (50) da İlköğretim Öğrencilerinin Okuma İlgi ve Alışkanlıklarının analitik olarak incelemesini yaptığı yüksek lisans tezinde anne babasının kitap okuduğunu gören, onlardan kitap hediye alan ve evinde kitaplık bulunan çocukların okuma alışkanlığının yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Dündar ve Maden (51)'in yapmış olduğu çalışmada velilerin çocuk edebiyatına yönelik farkındalığıyla çocuğunun okuma alışkanlığı arasında istatistiksel olarak

anamlı bir ilişki olmasa da, ortalamalara bakıldığında düzenli okuyan öğrencilerin velilerinin farkındalık düzeyinin de yüksek olduğu ortaya konulmuştur.

Çakmak ve Yılmaz (52) tarafından yürütülen bir araştırmadan elde edilen bulgulara göre de, ailelerin çocuklarının okuma alışkanlığı kazanmasına yönelik olarak kitap okuma, çocuklarına kitap alma, masal anlatma gibi çeşitli etkinliklerde bulduklarını ve böylece çocukların okumaya karşı ilgi duymalarını sağladıklarını ve çocuklarının ileride okuma alışkanlığı kazanmaları için güdüleyici davranışlarda bulduklarını ortaya koymuştur.

2.2.3. Çocuk Edebiyatı ve Resimli Öykü Kitapları

Sever (4) edebiyatı dil aracılığıyla meydana getirilen bir sanat olarak tanımlamıştır. Edebiyat hayatta deneyimlenebilecek olayları farklı bakış açılarından sunarak insanlara yeni ufuklar açarken, bireylerin çeşitli sorular oluşturmalarına destek sağlar. Sorular merakları, meraklar keşifleri tetikleyerek bir deneyim zinciri oluşturur. Bu durumu sıklıkla deneyimleyen çocukların da kısa hayat sürelerinde deneyimleyemedikleri olayları çocuk edebiyatı eserleri ile deneyimlemeleri sağlanarak hayat tecrübelerini genişletmelerine katkıda bulunmanın çocuk edebiyatı eserlerinin yalnızca dil ve bilişsel gelişim alanlarıyla sınırlı kalmadığı, tüm gelişim alanlarını desteklediği ifade edilebilir.

Edebiyat çocuğun dünyasında öncelikle eğlendirme, oyalama ve rahatlatma işlevi ile bir yer edinir. Anneden ve diğer büyüklerden duyulan ninniler, ezgiler çocuğun tanıştığı ilk edebi ürünlerdir. Çocuk eğer fırsat sunulduysa eline alıp evirip çevirdiği oyuncak kitaplar ve yine çevresindekilerden dinlediği tekerlemeler, masallar, kendisine okunan hikâyeler ve resimli kitaplarla bu dünyada yolculuğuna devam eder. Okulla birlikte okuryazar olma süreci resmen başlayan çocuk, bu ürünlerle aracısız buluşma imkânına ulaşır. Şirin (53)'in Şirin (2017)'den aktarımına göre;

“Çocuk edebiyatı, temel kaynağı çocuk ve çocukluk olan; çocuğun algı, ilgi, dikkat, duygu-düşünce ve hayal dünyasına uygun; Çocuk bakışını ve ‘çocuk gerçekliği’ni yansıtan; ölçüde, dilde, düşüncede, tiplerde çocuğa göre içeriği yalın biçimde ve içtenlikle gerçekleştiren; çocuğa okuma alışkanlığı kazandırması yanında, edebiyat, sanat ve estetik yönünden gelişmesine katkı sağlayan, çocuğu

duyarlı bir biçimde yetişkinliğe hazırlayan bir geçiş dönemi edebiyatıdır.”

Çocuk kitapları (öykü, roman, şiir vb.) okul öncesi dönemden başlayarak çocukları sanatsal dille bir araya getirerek, onlara anadilinin inceliklerini hissettiren temel materyallerdir. Nitelikli çocuk kitapları, çocukların olay ve durumları sanatçının duyarlılığı ve bakış açısı ile incelediği görsel ve yazılı araçlardır. Kitapların, çocuklara toplumun dil birlikteliğini ve hassaslığını kazandırarak edebiyat dünyasının kapısını açma, okuma merakı ve alışkanlığı edindirme gibi önemli görevleri de göz önüne alındığında, çocuğun gelişim sürecinde efektif bir eğitim ve farkındalık aygıtı olduğu ifade edilebilir (4).

Vygotsky (54) proksimal gelişim bölgesini (yakın gelişim alanı), henüz olgulaşmamış fakat olgunlaşma potansiyeli bulunan ve olgunlaşma vaadeden durumdaki fonksiyonları olarak tanımlamıştır. Proksimal gelişim bölgesi kavramının başarılı bir şekilde anlaşılması için öğrenme sürecinde taklidin tekrar incelenmesi gerektiğini, taklidin kullanımıyla çocukların toplumu ve ebeveynlerini gözlemlemesiyle mevcut yeteneklerinin ötesine geçerek birçok eylemi gerçekleştirebileceklerini belirtmiştir.

Yapı iskelesi, yakınsak gelişim alanı içinde yapıldığı zaman daha etkili olmaktadır. Yalnızca soyut kavramların öğrenilme sürecinde değil, yetişkinin çocuktan daha fazla bilgi sahibi olması halinde çocuğun mevcut bilgi ve deneyimini arttıracaktır (39). Bu bağlamda herhangi bir davranışın ya da becerinin kazandırılma sürecinde taklit daha da önem kazanmaktadır. Okuma kültürünün kazandırılması sürecinde de ebeveynlerin çocuklarının ilerleyen dönemlerdeki akademik becerilerini doğrudan etkileyecek, erken okuryazarlık becerilerinin gelişmesine önemli katkıları bulunan çocuk kitapları ile iskele oluşturmaları büyük bir fırsat olacaktır.

Çocukluk döneminde, dinleme, okuma, yazma, düşünme ve yorumlama becerisini ve hassaslığını edinme süreçlerinde en etkili uyaran dil, edebiyat, sanat ve estetik değeri taşıyan çocuk kitaplarıdır. Okuma isteğinin okuma ilgisine, okuma davranışının okuma olgunluğuna dönüşme sürecinde okuma eylemi bir eğitim ve öğrenme sürecidir. Okumayı teşvik eden davranışlarla çocuğun büyüme ve gelişme

evreleri, düzeyleri ve algılayışlarına uygun ilk kitapların daha etkili olduğu bilinmektedir (55).

Küçük çocukların dünyasında, kitaplar genellikle gerçek dünya ile çocuğun kendi dünyası arasında bir köprü görevi görür ve onların oyunları, konuşmaları ve yetişkin biriyle okudukları hikayeler arasında incelenmesi gereken bağlantılar bulunmaktadır (56). Çocuk bu bağlantıları günlük hayatında gözlemleyebildiği gibi, ebeveynleriyle sohbet ederek, kitaptaki sevdiği bir karakteri veya bir olayı oyunlaştırarak da bağlantı kurabilir. Çocuklar zevk alarak gerçekleştirdikleri eylemlerde, kazanılan deneyimden daha çok şey öğrenir ve fayda sağlarlar. Talep gören ve sevilen kitaplarla ilişkili kitap içeriğini destekleyici faaliyetlere yer veren kitaplar çocuklara tam olarak bu tür bir deneyim şansı sunar (56).

Çocukların zaman geçirmekten keyif aldığı, bir arada olmak istediği bireyler birlikte kaliteli vakit geçirmesine aracılık eden kitaplar, ebeveynlerin yalnızca kitapta yazılı olan satırları değil; kişisel yorumlarını, bireysel veya çocuğuyla ortak bir anısına atıfta bulunması da bu süreci gelişimsel olarak daha verimli hale getirecektir. Judith (22) evdeki resimli kitap sayısı ile ifade edici dil arasında olumlu bir bağlantı olduğunu ifade etmiştir.

Trivette ve arkadaşları (57) 1275 küçük çocuk ve 12 ila 42 aylık küçük çocuklar dahil olmak üzere 21 çalışmayı inceledi. Çalışmanın bulgularına göre, erken dönemdeki kitap okuma fırsatları çocukların etkinliğe aktif katılımını sağlayan, destekleyen ve teşvik eden ortak okuma stratejileriyle ifade edici dil gelişimini kolaylaştırmıştır. Bir çocuğun kitapla meşgul kalma süre boyunca yetişkin çocuğun söylediklerini genişleterek veya açık uçlu sorular sorarak çocuğun aktif katılımını daha fazla teşvik ederse okuma deneyiminin çocuğun dil gelişimi üzerindeki etkisi o kadar büyük olur.

Evans (56)'ın aktarımına göre Aidan Chambers (1991) okul öncesi dönem çocuklarının temel okuryazarlık eğitiminden aktif olarak yararlanabilmeleri için okula başlamadan önceki beş yılda çocuklara birçok kitap okunması gerektiğini; bu durumun gerçekleşebilmesi için de kitapların yalnızca ilk okuma deneyimlerinin değil tekrarların da etkili olduğunu belirtmiştir.

Dilbilim, çocuk edebiyatı, bilişsel psikoloji ve eğitim alanındaki çalışmalar, çocuk kitaplarının dil edinimi sürecinde görsel okuryazarlık ve temel okuryazarlık için çok önemli olduğunu ortaya koymuştur (58).

Erken okuryazarlık becerileri, okul öncesi dönemde çocuğun okuma ve yazmayı öğrenmesinden önce kendiliğinden gelişen, temel okuryazarlığın gelişmesi için gerekli olan becerileri içermektedir. Kelime bilgisi, fonolojik farkındalık, yazı farkındalığı ve alfabe bilgisi ile yakından ilişkilidir (59). Erken okuryazarlık becerilerinin gelişmesi ile çocuk okumaya-yazmaya gelişimsel olarak hazır hale gelecektir. Çocukların ebeveynleriyle bu süreci gerçekleştirmelerinin çocukta hem okuma kültürünün kazanımında, hem de akademik becerilerinin gelişmesine etkisi söz konusudur. Alanyazında bu bağlamı destekleyici çalışmalar bulunmaktadır.

Demir Lira ve arkadaşları (60) tarafından yürütülen bir çalışmada ailenin sosyoekonomik durumu, çocukların kendi erken dil becerileri ve ebeveynlerin sağladıkları dil konuşma miktarları kontrol edilerek bir ile iki buçuk yaş arasında doğal bir şekilde ortaya çıkan ebeveyn çocuk kitap okuma etkileşiminin ilkökulda dil ve edebiyat düzeylerine etki edip etmediği araştırılmıştır. Çalışmada ebeveyn-çocuk kitap okuma etkileşim miktarının çocukların daha sonraki alıcı sözcük dağarcığı, okuduğunu anlama ve okumaya yönelik içsel motivasyon gibi faktörleri etkilediği bulunmuştur.

Senechal ve LeFevre (61)'nin 168 üst ve orta sosyoekonomik düzey ailelerin çocuklarıyla yürüttüğü beş yıllık boylamsal çalışmanın sonuçlarında, çocukların kitaplara maruz kalmasının kelime dağarcığının gelişimi ve dinlediğini anlama becerileri ile ilişkili olduğu; erken okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesine katkı vererek üçüncü sınıftaki okuma becerilerini yordadığını bildirmişlerdir.

Evans ve arkadaşları (62) 66 çocuğun ev ortamlarını dil ve okuryazarlık gelişimi açısından incelemiş, evde paylaşımlı kitap okuma, harf farkındalığı ve okuryazarlık becerileri ile ev ortamında harf içerikli etkinliklere yer vermenin ilişkili olduğunu bulmuşlardır.

Cassel (63) da yüksek ve düşük sosyoekonomik düzeydeki 165 ailenin özel ve devlet okulunda eğitim gören çocuklarının ev okuryazarlık alışkanlıklarını incelemiştir. Çalışmanın sonucunda yeşeren okuryazarlığı üç boyutla ilişkilendirmiş,

bu boyutları evde okuma, yetişkin sorumluluğu ve ebeveynin akademik beklentileri şeklinde belirtmiştir.

Evans (56)'ın aktarımına göre, Margaret Mooney (1990) özellikle resim metin ilişkisinin güçlü olduğu resimli öykü kitabı okunan ve kendileriyle kitap paylaşılan çocukların bireysel okumaya geçiş sürecinde daha az zorlandıklarını ifade etmiştir.

Temel okuryazarlık kazanımı sürecinde nitelikli çocuk edebiyatı ürünlerinin çocuğa sunulması okuma yazma becerisinin edinilmesinde en etkili yöntemlerden biridir (55). Nitelikli çocuk kitaplarında düzgün bir anadil ve etkileyici görsellere yer verilmektedir. Bunlar da ebeveyn ve çocuğa kitap okuma esnasında sohbet etme fırsatı vermektedir.

Whitehurst ve Lonigan (64) yaptıkları çalışmada erken dönemde basılı kültüre maruz kalmanın, ebeveynle ortak okuma yapmanın okul öncesi sözcük dağarcığını geliştirdiği ve ilerleyen dönemlerdeki olası akademik becerilerinin gelişimine önemli etkileri olduğunu vurgulamıştır.

Senechal ve arkadaşlarının (65) yaptığı çalışmanın bulgularında ise basılı kültüre maruz bırakılan çocuklarda ebeveynin okuma yazma öğretme girişimleri çocuğun sözlü dil becerilerine katkı sağlamazken, ebeveyn ile hikaye kitabı okuma girişimlerinin çocuğun yalnızca dil becerilerine değil, bilişsel gelişimine de önemli etkileri olduğunu belirtmiştir. Çalışmanın bulguları ebeveynin rehberliğinin önemini, yakınsak gelişim alanının bir davranışın kalıcılığındaki etkisini vurgulamaktadır.

Beraber kitap okuma eyleminin yararlarından birisi de çocukların kitaplarla ilgili soru-cevap ritüellerini öğrenmeleridir. Çocuklar geliştikçe ebeveynler sorulan soruların düzeyini yükseltmekte, çocuklar da süreç içerisinde soruları cevaplandırabilmektedir. Araştırmacılar, evde gerçekleştirilen kitap okuma seansları sırasında çocuklara yöneltilen soruların okulda öğretmenlerin sordukları sorularla benzerlik gösterdiğini, bu durumun da çocukların okul başarısına etki ettiği vurgulanmıştır (30). Dile hakim olmak, kavramları anlamlandırıp bağlam içi ve dışı durum ve olayları değerlendirerek kendini bağımsız olarak ifade etme becerisine sahip olmak, çocukların yalnızca okuma ve anlama alanında değil birçok alanda başarılı olmasını da sağlayacaktır.

Astington ve Jenkins (66)'in zihin kuramı ve dil gelişimi ile ilgili yaptığı bir araştırmanın bulgularına göre zihinsel süreçlere (düşünmek, bilmek, tahmin etmek gibi) atıfta bulunan soyut fiillerin anlamını bilen çocukların yanlış kanı problemlerinde karşıdakinin bilgi durumunu göz önüne alarak doğru cevap vermekte daha başarılı olduğunu göstermiştir. Özellikle kitap okuma sırasında kitap, kitabın karakteri veya çocuğun istediği bir konuda sohbet etmek buna örnek olarak verilebilir.

Benzer şekilde Luo ve arkadaşlarının Afro-Amerikan, Dominik, Meksika ve Çin kökenli 235 ABD'li anne ve 4 yaşındaki çocuklarının katıldığı kitap paylaşımı sırasında anne soruları ile çocukların anlatıya katkıları arasındaki karşılıklı ilişkilerini inceledikleri bir çalışmada (67) çocukların kitap okuma etkileşimi sırasında annelerinden aldıkları farklı bilişsel seviyelerdeki soruları aktif olarak şekillendirdikleri ve fayda sağladıkları belirtilmiştir.

Veryeri Alaca ve Küntay (68) çocukların yetişkinler ile iletişim içinde kitap paylaşımına erken yaşta başlamalarının anlatı becerilerine ve çocuğun kimlik oluşumuna katkı sağladığını; anlatı becerisinin, dil ediniminde önemli bir etken olduğunu belirtmiştir.

Hindman ve arkadaşlarının (69) yüz otuz okul öncesi çocuğunun ebeveynleri ve otuz üç ayrı sınıfta öğretmenleri ile gerçekleştirdikleri paylaşımlı kitap okuma etkinliklerinin video kaydı ile kayıt altına alınarak okuryazarlık gelişiminin incelendiği boylamsal çalışmada kitap okuma etkinlikleri kayıt altına alınmıştır. Çalışmada okumalar kodlanmış, bağlam içinde ve bağlamdan arındırılmış olarak hem kod çözme hem de anlam oluşturma becerileri açısından incelenmiştir. Çalışmanın bulgularında çok büyük bir farkla hem öğretmenler hem de ebeveynler için, çocukların kitapla ilgili yapılan sohbetleri anlamla ilgili bilgilere ve sonuçlarına odaklandıklarını göstermiştir. Bu çalışma özellikle yaşam deneyimi kısıtlı olan ve dünyaya daha dar bir pencereden bakan çocukların kitaplar eşliğinde birçok durumu ve olayı deneyimleyemeseler bile konu ile ilgili üzerinde konuşup fikir yürütmelerinin gerçekleşmesi durumunda anlama ve kavrama becerilerinde artışın görülebileceğini düşündürmektedir.

Çocukları okuma eylemiyle tanıştıran genellikle öğretmenler olmasına rağmen anne-babalar da bu sürece en az öğretmenler kadar öncülük etmektedir. Çocuklar içinde büyüdükleri ailede okuyan ve kitaplara ilgi duymaları için onlara rehberlik

eden ebeveynlerin olması durumunda okuma alışkanlığı edinme konusunda daha olumlu bir bakış açısına sahip olacaklardır. Çocuğun hayatında okuduğu ve izlediği çeşitli edebiyat eserleri, çocuğun bütün hayatına etki edebilecek güçtedir. Ebeveynler, bu eserlerin çeşitli temsillerinin takip edilmesinde cesaretlendirici olmalıdır. Çocuk okuma alışkanlığını küçük yaşta kazanması ileriki yaşantısında da bu davranışı sürdürmesinde etkili olmaktadır (46).

Çocuk kitapları didaktik özelliğinin yanı sıra çocuklara ilk kitap sevgisini aşılama, edebî ve estetik açıdan da çocukların gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Düzenli olarak kitaplarla etkileşim hâlinde olan çocuklar gittikçe daha çok okumaya motive eden ve şahsi beğenilerine göre tercih ettikleri kitapları seçme davranışı göstermeleri olasıdır (70). Bu durumun çocuğun benliğinin, karar mekanizmasının, estetik algısının gelişmesine de katkı sağlamaktadır. Çocuk okudukça şekillenen düşünce ve tercihleriyle karakterini şekillendirecektir.

Bu durum okuma kültürünün oluşumu için elzem bir farkındalıktır. Çocukların kendi hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları kitap ve türlerini bilmeleri de çocukların okuma kültürü oluşturma süreçlerinde önemlidir. Earl ve Maynard (71) tarafından dokuz on yaş aralığında okumaya isteksiz on dört kişiyle yapılan anket çalışmasında katılımcıların okumaktan hoşlandıklarını ifade ettikleri fakat pratikte zorlandıkları belirtilmiştir. Makalede isteksiz okuyucuların okumada kendilerine güvenlerinin düşük olduğu ve yetişkin desteğine ihtiyaç duyduğu belirtilmiştir. Ebeveynlerin katkısının önemli olduğu vurgulanmış; ebeveynlerin çocuklara erken dönemlerde destek sağlamaları durumunda okumaya isteksiz olma sorununun kısa sürede çözülebileceği vurgulanmıştır.

Lonigan (47) da okumayı daha erken ve zorluk yaşamadan öğrenen çocukların, bu süreçte zorluk yaşayan çocuklara kıyasla daha hevesli okuyucular olduklarını belirtmiştir. Okuma Hevesi bulunan çocukların çevreleri tarafından daha fazla teşvik edildiğini ve bir çocuğun hevesli bir okuryazar olması için yeşeren okuryazarlık becerilerini geliştirmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Purcell-Gates (72) de düşük sosyoekonomik düzeye sahip 4-6 yaş aralığında çocuğu bulunan aileleri ile yaptığı çalışmanın sonucunda evde bulunan yazılı materyaller ile yeşeren okuryazarlık becerileri arasında ilişki bulunduğunu belirtmiştir.

Fakat ilgili materyallerin kişisel odaklanma ile yakından ilgili olduğunu da vurgulamıştır. Ev ortamında yazılı materyalle daha fazla vakit geçirilen evlerde büyüyen çocukların yeşeren okuryazarlık becerilerini daha fazla oranda geliştirdiğini, bu çocukların temel okuryazarlık eğitimi sürecinde de hevesli katılımcılar oldukları vurgulanmıştır.

İlgili çalışmalar yetişkin dünyasının temelini oluşturan akademik başarının temelini yeşeren okuryazarlık becerilerinin gelişmesine, bu durumun gelişmesi için ise yazılı materyalle iç içe bir büyüme ortamının gerekliliğine vurgu yapmaktadır. Çocuğun tüm gelişim alanlarına etki ederek kendi geleceğinin yanında sahip olacağı bilişler aracılığıyla kendinden sonraki nesillerin gelişimine de etki ederek toplumun şekillenmesine katkıda bulunması nedeniyle ebeveynlerin okuma kültürü ve basılı kültüre bakış açıları, tutum ve davranışlarını anlamak önem kazanmaktadır.

2.3. Resimli Öykü Kitaplarına Bakış Açıları

Kağıtçıbaşı (33)'na göre, Vygotsky, insanın akli işlevlerinin toplumsal kökenlerine vurgu yapmış; bu durumu çocuğun büyüme sürecinde sosyokültürel bağlamda kazanılanlar, yani kültür aracılığıyla elde edilenler açısından ele almıştır. Bu süreç dil kullanımı ve çocuğun ‘‘yakın gelişim alanının’’ genişlemesiyle oluşur. Yakın gelişim alanı, bir yetişkin tarafından rehberlik edildiğinde çocuğun mevcut performansındaki gelişme potansiyeli şeklinde açıklanabilir. Bu tür bir usta-çırak ilişkisine ise destekleme adı verilir.

Bu destekleme sürecinde çocuğa rol model olan ebeveynin izlediği yöntem önem kazanmaktadır. Çocuğun mevcut gelişim seviyesi ile ebeveyn rehberliğinde ulaşabileceği üst gelişim seviyesi arasındaki boşluğu ifade eden yakınsak gelişim alanında, ebeveyn çocuğun ilgi, ihtiyaç ve seviyesine uygun şekilde bir ‘yapı iskelesi’ oluşturarak sürece rehberlik etmektedir.

Literatüre baktığımızda çocukta okuma kültürünün oluşması için çocuğa yalnızca kitap okuma imkanı sağlamanın veya kitap bulunan çevrede bulunmasının yeterli olmadığı, ebeveynlerin bu konuda bilinçli olması ve bu doğrultuda hareket ederek çocuklarına rol model olmaları gerektiğini belirten çalışmalar (12, 17, 28, 29, 30) ile ebeveynlerin çocuklarıyla kitapla etkileşime girmenin, kitap hakkında çocukla

sohbet etmenin (36, 38, 39) çocukta okuma kültürünün oluşmasına katkı sağladığını belirten çalışmalar göze çarpmaktadır.

Alaca ve Küntay (25) da etkin bir okuryazar olma sürecinde ebeveynler ve çocukların kütüphanelerde nitelikli ve keyifli vakit geçirmelerinin yaşam boyu okuma, yazma ve öğrenmenin anahtarı olabildiğini ifade etmiştir. Ebeveynlerin çocuklarına bu alanda rehberlik ederek onları desteklemeleri çocuklarının okuma kültürüne sahip bireyler olmalarında etkili olacaktır. Literature baktığımızda çocuğun yüksek yararını gözeterak okuma kültürü kazanımını destekleme sürecini düşündüğümüzde, çocuğun içinde bulunduğu çevre ile etkileşimde bulunduğu ebeveyn, öğretmen, arkadaş, aile üyesi gibi çocuğun hayatında önemli bir konuma sahip bireylerin çocuk edebiyatına ve çocuk edebiyatı ürünlerine bakış açılarının değerlendirilmesinin gerekliliği göze çarpmaktadır.

Çocuk edebiyatı yapıtlarının çocukların okuma kültürü edinme sürecinde başat bir etkiye sahip olması, çocukları nitelikli kitaplarla buluşturma sorumluluğunu üstlenmesi beklenen anne babaların, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının çocuk edebiyatına yönelik tutumlarını önemli bir noktaya getirmektedir. Anne babaların ve öğretmenlerin çocuk edebiyatına ilişkin tutumları, çocuklara okuma kültürü edindirme sürecinde çocuk edebiyatının sağladığı olanaklardan yararlanmalarında belirleyici bir etkendir. Çocuk edebiyatının önemine inanan, çocuk edebiyatına ilişkin olumlu bir tutuma sahip olan anne babaların erken dönemden başlayarak çocuklarını nitelikli kitaplarla buluşturma konusunda daha duyarlı olacakları; öğretmenlerin de eğitim sürecinde çocuk edebiyatı ürünlerinden yararlanarak daha zengin ve daha etkileşimsel bir öğrenme ortamı yaratabilecekleri düşünülmektedir (41).

Çocuk edebiyatı kültürünün ilk kozası aile olmasına rağmen ülkemizde birçok çocuğun kitapla tanışmasının okula başlama süreciyle gerçekleştiği bilinmektedir. Kıldan ve Bilgici (73)'nin yapmış olduğu çalışmanın bulgularına göre de ebeveynlerin çocuklarına ilk kitaplarını genellikle dört ve beş yaşında aldıkları belirtilmiştir.

Şahin ve arkadaşlarının (46) anne babaların çocuk edebiyatına ilişkin görüşlerinin değerlendirildiği 118 velinin katıldığı çalışmanın bulgularında da katılımcıların %90.7'sinin evinde kütüphanesinin bulunmadığı belirtilmiştir.

Çocuk Vakfı'nın hazırladığı Okuma Alışkanlığı Karnesi (74) verilerine göre çocuklara kitap alma eylemini %40 oranında anne; %11 oranında babanın yaptığı belirtilmiştir. Bu bağlamda çocuğun okula başlamasıyla öğretmen ve öğretmen adaylarına daha fazla sorumluluk düşmekte; bu alanda yapılan çalışmalara dikkat etmek gerekmektedir.

Hasırcı (75) çalışmasında Türkçe öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı hakkında ürettikleri metaforları incelemiş, üç ana kategori şeklinde sınıflandırmıştır. Bu kategoriler sırasıyla çocuğun yaşamında temel araç, çocuğun gelişiminde etkin rol oynama ve dil-edebiyat öğretiminde ve dil-edebiyat sevgisi kazandırma kaynağı olarak adlandırılmıştır. Bu ana kategoriler alt kategorilere ayrılarak metaforlar sınıflandırılmıştır. En fazla sayıda metafor çocuğun yaşamında temel araç kategorisinde toplanmıştır.

Benzer sonuçlar Ulusoy ve Altun (76)'un çocuk edebiyatı dersini alan 55 okul öncesi öğretmen adayının resimli çocuk kitabına ilişkin metaforlarının değerlendirildiği çalışmanın bulgularında da elde edilmiştir. Katılımcılardan çocuk edebiyatı, hikâye, resimli çocuk kitabı, basılı hikâye kitabı ve elektronik hikâye kitabı kavramları hakkında metaforlar üretmeleri ve gerekçelerini açıklamaları istenmiştir. Katılımcıların çocuk edebiyatını ve çocuk edebiyatı ürünlerini okumayı sevdiiren, dil gelişimini destekleyen bir araç olarak gereksinim kategorisinde yer verdikleri kaydedilmiştir.

Alan (77)'in Türkçe öğretmen adaylarının çocuk edebiyatına yönelik görüşlerini incelediği çalışmada çocuk edebiyatının gerekliliğine yönelik öğretmen adaylarından elde edilen bulgularda da "okuma alışkanlığı kazanmaları için gereklidir" ifadesi yer almaktadır.

Büyükkavas Kuran ve Ersözlü (78)'nün yaptıkları çalışmanın bulgularına göre, sınıf öğretmenlerinin okulda okunacak çocuk kitapları için velilere yönlendirmeler yaparken çocukların okul dışında okuyacakları kitaplar için yönlendirmede bulunmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu bulgudan hareketle ailelerin okuma kültürünün kazanımında ne kadar önemli oldukları tekrar vurgulanabilir. Okuma kültürüne sahip, eleştirel okuma süreçlerini deneyimlemiş olan bir ebeveynin çocuğuna okuma kültürü kazandırma süreci bu kültüre sahip olmayan ebeveynin çocuğuna okuma kültürü

kazandırma sürecinden farklı olacaktır. Bu durumda okuma kültürü edindirme sürecinde öğretmenlere ve alan uzmanlarına daha fazla sorumluluk düşmektedir. Özellikle ebeveynlerin çocuk edebiyatı ile ilgili düşünce ve yönelimlerinin iyi anlaşılıp, öğretmen ve alan uzmanlarına yol gösterici nitelikte olması okuma kültürü sürecinde önem arz etmektedir.

Alaca ve Küntay (25) çocuklar ile kitapların buluşturulmasında kurumsal ve bilimsel destek kadar, ailenin okumaya karşı yaklaşımının, aktif ve destekleyici rolünün de belirleyici olduğunu ifade etmiştir. Çakmak ve Yılmaz (52) tarafından Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu (HÜBA) öğrencilerinden ilkokula başlamaya en yakın olan altı yaş grubundaki 50 çocukla birebir görüşmeler yapılarak anket uygulaması ve araştırmacılar tarafından gözlem yapılarak, anaokulu öğrencileri ile okuma alışkanlığı kazanmalarındaki etmenlere yönelik araştırma yapılmıştır. Araştırmanın bulgularında ailelerin, çocuklara okuma çevresi oluşturma ve çocukların okumaya hazır bulunuşluklarının sağlanması için yol gösterici bir role sahip olduğu ve ailenin yanı sıra arkadaş grubunun, çevrenin ve öğretmenlerin de bu hazırlık döneminde yer alan diğer önemli unsurlar arasında olduğu gözlemlenmiştir.

Tepetaş ve Bal (5) okul öncesi dönemdeki çocukların evde aileleri ile gerçekleştirdikleri okuma süreçlerinin ailelerinin beklentilerine göre Okur Yanıt Teorisi bağlamında incelenmesinin amaçlandığı çalışmada elli dört ebeveyn ile çalışılmıştır. Çalışma bulgularına göre ailelerin okuma süreçlerine ilişkin beklentilerinin estetik bakış açısını yansıttığı fakat gerçekleştirdikleri etkinliklerdeki bakış açılarının tutarlılık göstermediği belirtilmiştir. Bu çalışmanın verilerine göre ebeveynlerin okuma eylemine bakış açılarının bilgi amaçlı oldukları ifade edilebilir.

Kıldan ve Bilgici (73) de yüz iki okulöncesi dönem çocuğu ve ebeveyninin katılım sağladığı ebeveynlerin çocuk kitabı seçme kriterlerini incelediği çalışmanın bulgularında ebeveynlerin genel olarak, çocuk kitaplarının eğitici ve ders verici nitelikte olması gerektiğini savunduğu belirtilmiştir.

Benzer şekilde Burgazlı-Osanmaz ve Eren (79)'in resimli çocuk kitapları tercih etme kriterlerini inceledikleri çalışmaya 0-8 yaş arası çocuğa sahip yüz bir ebeveyn katılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre ebeveynlerin resimli çocuk kitabı seçiminde dikkat ettiği öncelikler arasında resimli çocuk kitaplarının faydalı olmaları

gerekmektedir. Literatüre baktığımızda ebeveynlerin ve öğretmenlerin çocuk edebiyatını ve eserlerini pragmatik bir nesne, okuma eylemini ise pragmatik bir eylem olarak yorumladıkları ifade edilebilir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde katılımcıların çalışmaya dahil edilme kriterleri, araştırmanın deseni, veri toplama aracı, veri toplama süreci, ebeveynlerin bakış açılarının belirlenme süreci ve toplanan verilerin analizinde kullanılan istatistiksel yöntemler açıklanacaktır.

Çalışma verilerinin analizi Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik Anabilim Dalında yapılmıştır. Çalışma Hacettepe Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 22.08.2022 tarihinde değerlendirilmiş olup, E-68552689-300-00002349668 belge numarasıyla etik açıdan onaylanmıştır.

3.1. Araştırmaya Dahil Edilme Kriterleri

Günümüzde birçok ebeveyn sosyal medya hesaplarını aktif olarak kullanmaktadır. Kişinin tercihlerine göre şekillenen sosyal medya hesapları bireylerin hayatlarına az veya çok etki edebilmektedir. İnsanlar sosyal medya fenomenlerinin, iş insanlarının, sanatçı ve zanaatkarların, gezginlerin, bilim insanlarının hesaplarını takip etmeyi tercih etmektedirler. Bu sebeple okuma kültürünü yaymayı hedefleyerek, sosyal medya profilini yazılı kültür ürünlerinin ve buna yönelik öneri ve çalışmalarının yer aldığı hesapları takip eden ebeveynlerin çalışmanın örneklemini oluşturması hedeflenmiştir. Çalışmada ebeveynlerin bakış açılarının belirlenebilmesi amacıyla okuma kültürü edinmiş, yazılı kültür ürünlerine hayatında yer veren/vermeye çalışan ebeveynler bulunmaktadır. Bu nedenle araştırmaya, her çocuğun doğumundan itibaren nitelikli ve çeşitli kitaplarla bir arada bulunmasını sağlamak, okuma kültürünü yaymak ve yaygınlaştırmak amacıyla 2016 yılından itibaren ulusal ölçekte gönüllü proje ve çalışmalar tasarlayıp, yürüten; tamamı gönüllülerden meydana gelen sosyal bir oluşum olan Kütüp-Anne Platformunun Instagram hesabını takip eden 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynler dahil edilmiştir. Ebeveynlerin çalışmaya gönüllü olarak katılım sağladıklarına dair onam metnini kabul etmeleri gerekmektedir.

3.2. Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Hazırlanan anket örneklem grubuna uygulanarak, araştırmada yer alan kişilerin cinsiyetleri, yaşları, eğitim düzeyleri, günlük kitap okuma süreleri, evde bulunan kitap sayısı değişkenleri ile pragmatik bakış açısı, estetik bakış açısı, hem pragmatik hem

estetik bakış açısı ve tercih yok seçenekleri şeklinde belirtilen resimli öykü kitaplarına bakış açıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Anket, önceden hazırlanmış sorulara cevap verilen sistematik bir veri toplama tekniğidir (80).

3.3. Veri Toplama Aracı

3.3.1. Ebeveynlerin Bakış Açılarının Belirlenme Süreci

Tepetaş ve Bal (5)' in belirttiğine göre, Rosenblatt (1994) okurun durumunu okuma süreci içerisinde değişebileceğini ifade ederek iki farklı okumanın olduğunu belirtmiştir.

“1) Bilgi edinme amaçlı okuma: gazete, dergi okumak, elektronik aletlerin kullanım kılavuzlarını okumak, ilaçların prospektüslerini okumak bu tür okumaya örnek olabilir. Bilgi edinme amaçlı okumada metnin tüm bölümlerine bakılmaz sadece ilgi duyulan, merak edilen ya da ihtiyaç duyulan bölümler incelenir. Sözlükler ve ansiklopediler de bu şekilde okumaya örnektir. Bu okumada amaç bilgiye ulaşmaktır.

2) Estetik amaçlı okuma: bu okuma türünde bireyin zevk alması söz konusudur. Birey okumayı kendisi tercih eder, heyecan duyar ve tutku ile okuma eylemini sürdürür. Bazen kahramanların yerine kendini koyar, heyecanlanır, duygulanır, uyuyamaz ve kitabın sürükleyiciliğinden fizyolojik olarak da etkilenir. Kısacası, estetik okumada okunulan kaynağın birçok duyu ile hissedilmesi, kendiliğinden okumanın sürdürülmesi söz konusudur. Birey bilgi edinmek derdinde değildir. Ancak okuduklarından etkilenir ve o istemese de aklında kalıcı izler bırakır.”

Tepetaş ve Bal (5)'in yapmış oldukları çalışmanın bulgularına göre ebeveynlerin kendilerine kitap alırken bilgi amaçlı okuma bakış açısını benimsemektedirler. Benzer şekilde çocukları için tercih ettikleri kitapların da bilgi içerikli olması kitap tercihlerini şekillendirmektedir.

Günyüz (81)'ün de belirttiği gibi ebeveynler, çocuklarını yetiştirme sürecinde çocuklarına tercihlerini yapma kriterlerini ve nasıl bir duruş sergilemeleri gerektiği konusunda, kendi deneyim ve kültürel bakış açılarına paralel olarak rehber olmaya çalışırlar. Okuma deneyimini bilgi amacıyla gerçekleştiren bir ebeveynin çocuğuna yapacağı kitap okuma rehberliği de bilgi merkezli olacağı ifade edilebilir. Bu nedenle ankette yer alan bakış açılarını belirlemeye yönelik sorularda “*pragmatik bakış açısı*”, “*estetik bakış açısı*”, “*hem pragmatik hem estetik bakış açısı*” ve “*tercih yok*” seçeneklerine yer verilmiştir. Katılımcılara sunulan ankette bakış açıları şu şekilde açıklanmıştır.

Pragmatik bakış açısı; kitabın bir eğitsel materyal olarak değerlendirilmesi, bilginin kazanımına aracılık etmesi, öğretme amacı gütmesi, bireye, olaya veya topluma faydalı olması, bilgilendirici ve geliştirici nitelikte olması, hayal gücünü geliştirmesi, çocuğa örnek olması gibi fayda içerikli kapsamları belirten bakış açısını ifade etmektedir. Katılımcıya göre sorulan sorunun cevabı belirtilen cevaplardan birini içeriyorsa pragmatik bakış açısını/içeriğini yansıtmaktadır.

Estetik bakış açısı: kitabın insana kendini iyi hissettirmesi, görsel ve dilsel açıdan estetik değere sahip olması, merak uyandırması, bir sebebe dayalı olmaksızın sevilmesi, eğlenceli olması gibi kapsamları ifade etmektedir. Katılımcıya göre sorulan sorunun cevabının bu cevaplar arasında yer alması durumunda katılımcının cevabı estetik bakış açısını/içeriğini yansıtmaktadır.

Hem Pragmatik Hem Estetik Bakış Açısı; Yukarıda belirtilen bakış açılarının her ikisine de sahip olunması durumları ifade etmektedir. Katılımcı sorulan soruya verdiği cevapta her iki bakış açısına sahip içeriklere yer vermesi durumunda, bu seçeneği işaretlemesi gerekmektedir.

Tercih/Cevap Yok Seçeneği; Tercih edilen kitap konuları ve türleri, kitap okumayı sevme durumu gibi soruların seçenekleri içerisinde yer almaktadır.

3.3.2. 36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına Bakış Açılarının İncelenmesi Formu

Çalışmaya dahil edilme kriterlerine uyan ve onam formunu onaylayan ebeveynler 36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına Bakış Açılarının İncelenmesi Formu maddelerini doldurmuştur.

36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına Bakış Açılarının İncelenmesi Formu, araştırmacı tarafından Akyüz ve Doğan (82)'in ev okuryazarlık ortamını tanımladığı çalışmada yer alan boyutlara göre oluşturulan anket 25 sorudan oluşmaktadır. Formda 10 adet demografik bilgileri; 15 adet ise katılımcıların bakış açılarını sorgulayan sorulara yer verilmiştir. Anketin hazırlanma aşamasında konu ile ilgili kaynaklar taranmış ve anket maddeleri oluşturulmuştur. Anket maddeleri için dört çocuk gelişimci ve bir okul öncesi öğretmenin yorumları dikkate alınarak tekrar düzenlenmiş ve son hali oluşturulmuştur. Anket soruları kategorik olarak hazırlanmış ve katılımcıların anketteki seçeneklerine göre resimli öykü kitaplarına bakış açıları belirlenmeye çalışılmıştır.

3.4. Veri Toplama İşlemi

Araştırmacı tarafından hazırlanan 36-72 Ay Çocuk Sahibi Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına Bakış Açılarının İncelenmesi Formu'nda araştırmanın dahil edilme kriterlerini sağlayan şartlar ve bakış açılarının nasıl belirleneceği ile ilgili bilgiler ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Form Google Formlar'a aktarılarak çalışmanın çevrimiçi bağlantısı oluşturulmuştur. Bağlantı Kütüp-Anne Platformu instagram sayfasında gönderi ve hikaye kısımlarında paylaşarak hedef kitleye duyuru yapılmıştır. Veri toplama süreci Kasım-Aralık 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bireysel farklılıklar söz konusu olsa da bir kişinin formu doldurma süresi ortalama 5 dk'dır.

3.5. Veri Analizi

Katılımcıların cevapları Google Formlar üzerinden toplanmış, Microsoft Excell dosyasına aktarılarak toplam 99 katılımcının verileri incelenmiş, yapılan inceleme değerlendirmeler sonucunda uygun cevap içeriğine sahip olmayan, 36 ay altı ve 72 ay üstünde çocuk sahibi olan ebeveynler ile çocuğunun/çocuklarının yaşını belirtmeyen 13 katılımcının verileri çalışmadan çıkartılmış, 86 katılımcının verileri çalışmada incelenmiştir.

Verilerin istatistiksel analizinde SPSS 26.0 paket programı kullanılmıştır. Katılımcılardan elde edilen veriler, yaş, meslek grubu, eğitim düzeyi, gelir düzeyi, çocuk sayısı, evde bulunan kitap sayısı, evde bulunan çocuk kitabı sayısı, katılımcının

kütüphane üyeliğinin bulunup bulunmaması, bir yıl içindeki okunan kitap sayısı ile bakış açılarının birbirleriyle olan ilişkilerini tanımlamak için Ki-Kare Test istatistiği ile incelenmiştir.

Çalışmanın etki büyüklüğünün hesaplanması amacıyla Post hoc power analizi yapılmış, analiz sürecinde ise Cramer V katsayısı dikkate alınmıştır. Cramer V katsayısı, 2×2 çapraz tablolarda kullanılan Phi katsayısının çok kategorili çapraz tablolar (3×3, 3×4, 2×3, 4×4, vb.) için genel kabul edilmiştir (83). Yapılan değerlendirmeler sonucunda çalışmanın etki büyüklüğü 0.5982369 olarak belirlenmiştir.

4. BULGULAR

36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları, araştırmacı tarafından hazırlanan anket aracılığıyla değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler çalışmanın hipotezleri doğrultusunda istatistiksel olarak incelenmiştir. Analizlerin sonuçları bu bölümde anlatılacaktır.

Çalışmanın verilerinin incelenmesinde yaş, cinsiyet, meslek grubu, eğitim düzeyi, hane gelir düzeyi, evde bulunan kitap sayısı, evde bulunan çocuk kitabı sayısı, kütüphane üyeliği ve katılımcının bir sene içerisinde okuduğu kitap sayısı bağımsız değişkenler olarak belirlenmiştir.

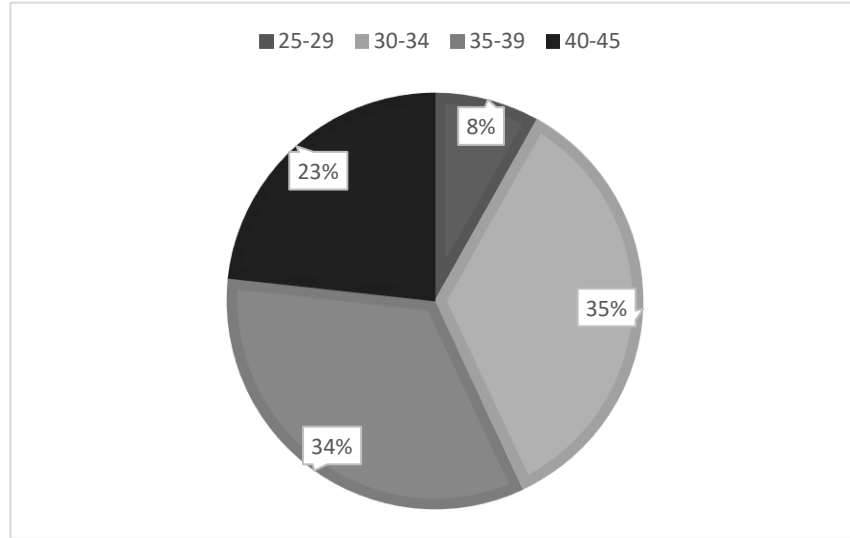
Kitap okumayı sevme, kitap haricinde basılı yayın okumayı tercih etme, tercih edilen kitap türleri, tercih edilen kitap konuları, bir kitabı okumaya karar verme sürecinde etkileyen bakış açısı, kitabın taşınması gereken özellik, okuma tercihinde bulunulan kitaplardaki karakterlerin en çok beğenilen özellikleri, resimli öykü kitaplarından hoşlanma durumu, katılımcının çocuğuyla resimli kitap okuma sıklığı, katılımcının çocuğuna resimli öykü kitabı seçiminde tercih hakkı tanıma durumu, resimli öykü kitabı temin etme sürecinde dikkat edilen özellikler, resimli öykü kitabı temin ederken tercih edilen konular, resimli öykü kitabı temin ederken dikkat edilen resimleme özellikleri, katılımcının çocuğuyla resimli öykü kitabı okurken kitapta yer alan resimlerle ilgili sohbet etme durumu ve katılımcının bir resimli öykü kitabının taşınması gereken en önemli özelliği bağımlı değişken olarak belirlenmiştir.

Örnekleme oluşturan 86 katılımcının 83 tanesinin kadın 3 tanesinin erkek olması nedeniyle grupların istatistiksel analizleri yapılamamıştır.

Uygulanan ankette yer alan “*Çocuğunuzla resimli öykü kitabı okurken kitapta yer alan resimlerle ilgili sohbet ediyor musunuz?*” sorusuna tüm katılımcıların “*evet*” cevabını verdiği, tüm katılımcıların çocuklarıyla kitap okuma sırasında sohbet etmenin önemi hakkında bilgi sahibi olduğu gözlemlenmiştir.

4.1. Katılımcıların Demografik Bulguları

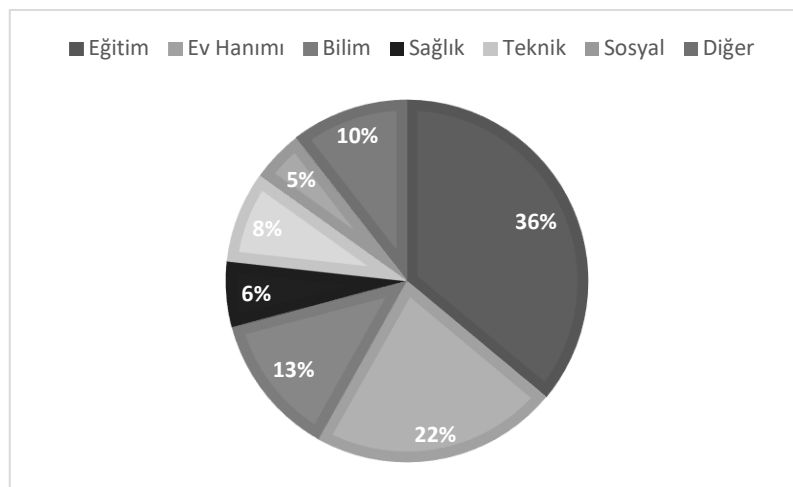
Şekil 4.1.’de, örneklemin yaş gruplarına göre yüzdelik dağılımları gösterilmiştir.

Şekil 4.1. Katılımcıların yaş dağılım grafiği.

TÜİK verilerine göre (84) 2001 yılında anne olma ortalama yaşı 26,7 iken 2021 yılında 29,1 olduğu, ilk doğumunu 2021 yılında gerçekleştiren annelerin ortalama yaşının ise 26,7 olarak kaydedildiği belirtilmiştir. Bu veriye dayanarak çalışmada ebeveyn alt yaşı 25 olarak belirlenmiş; 25-29, 30-34, 35-39 ve 40-45 şeklinde dört kategoriye bölünmüştür. Örneklem grubunda 25-29 aralığında 7 katılımcı (%8), 30-34 aralığında 30 katılımcı (%35), 35-39 aralığında 29 katılımcı (%34) ve 40-45 aralığında ise 20 katılımcı (%23) bulunmaktadır.

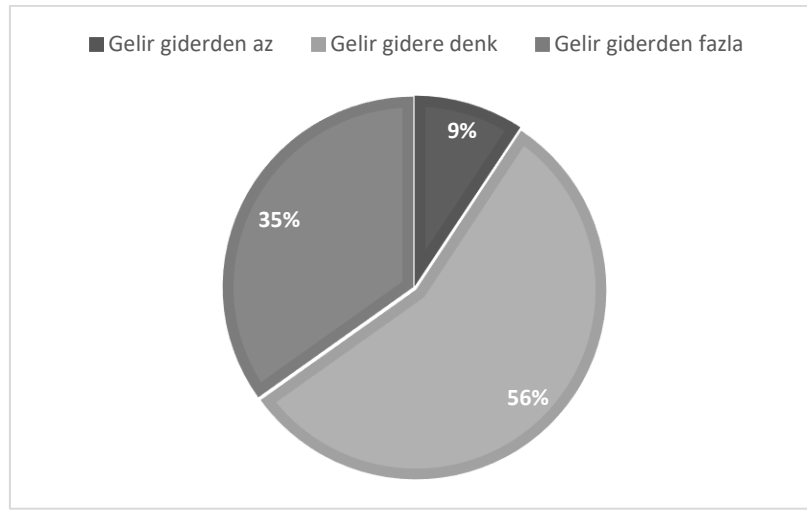
Şekil 4.2.'de örneklemin meslek gruplarına göre yüzdelerle dağılımları gösterilmiştir.

Şekil 4.2. Katılımcıların meslek grupları dağılım grafiği.

Örnekleme oluşturan katılımcıların meslekleri kategorik olarak gruplandırılmıştır. Eğitim grubu 31 katılımcı (%36) ile öğretmenlerden, ev hanımı grubu 19 katılımcıdan (%22), bilim grubu 11 katılımcı (%13) ile akademisyen ve uzmanlardan, sağlık grubu 5 katılımcı (%6) ile hekim ve hemşirelerden, teknik grup 7 katılımcı (%8) ile mühendis, teknisyen ve teknikerlerden, sosyal grup 4 katılımcı (%5) ile avukat ve sosyal çalışmacılardan, diğer grubu ise 9 katılımcı (%10) ile serbest meslek, fotoğrafçı, masal anlatıcısı ve bankacılardan oluşmaktadır.

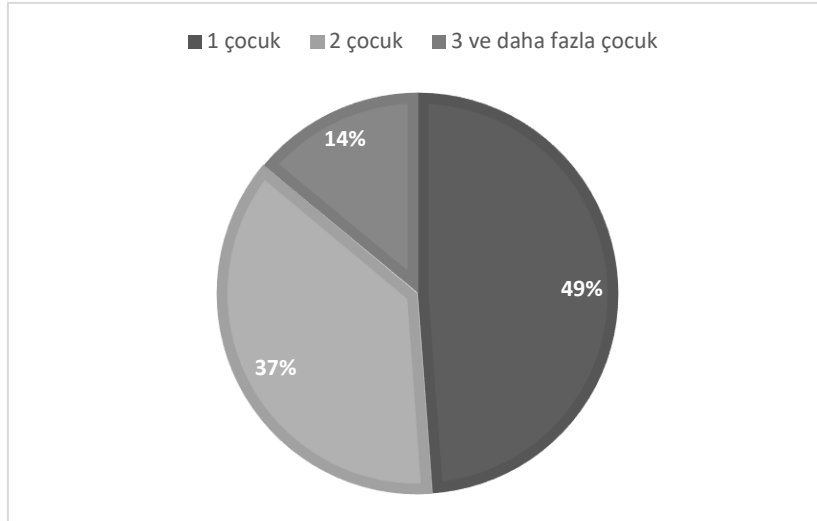
Şekil 4.3.'de örneklemin gelir düzeylerine göre yüzdelik dağılımları gösterilmiştir.

Şekil 4.3. Katılımcıların gelir düzeyleri dağılım grafiği.

Örnekleme oluşturan katılımcıların gelir düzeyleri gelir giderden az, gelir gidere denk ve gelir giderden fazla şeklinde üç kategoride sınıflandırılmıştır. Gelir giderden az kategorisinde 8 katılımcı (%9), gelir gidere denk kategorisinde 48 katılımcı (%56) ve gelir giderden fazla kategorisinde 30 katılımcı (%35) bulunmaktadır.

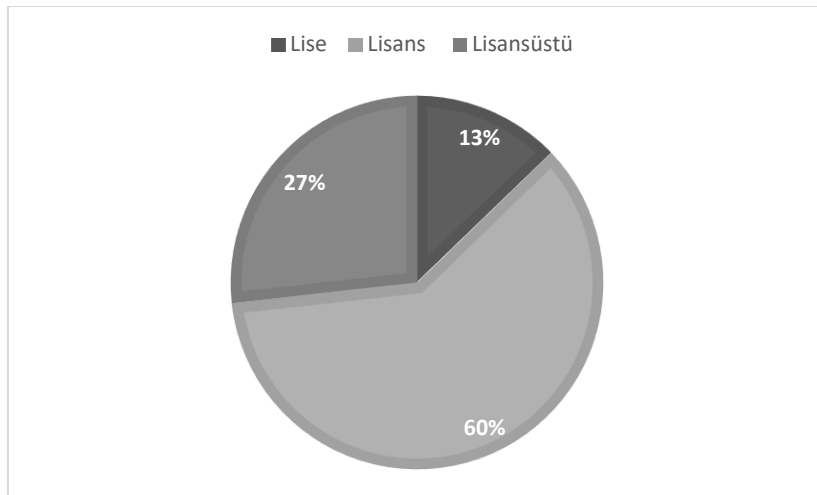
Şekil 4.4.'de örneklemin çocuk sayılarına göre yüzdelik dağılımları gösterilmiştir.

Şekil 4.4. Katılımcıların çocuk sayıları dağılım grafiği.

Örnekleme oluşturan katılımcıların çocuk sayıları bir, iki, üç ve daha fazla şeklinde 3 kategoriye ayrılmıştır. Bir çocuğa sahip katılımcı sayısı 42 (%49), iki çocuğa sahip katılımcı sayısı 32 (%37), üç ve daha fazla çocuğa sahip katılımcı sayısı ise 12 (%14)'dir.

Şekil 4.5.'de örneklemin son mezun oldukları okul düzeyine göre yüzdeleri dağılımları gösterilmiştir.

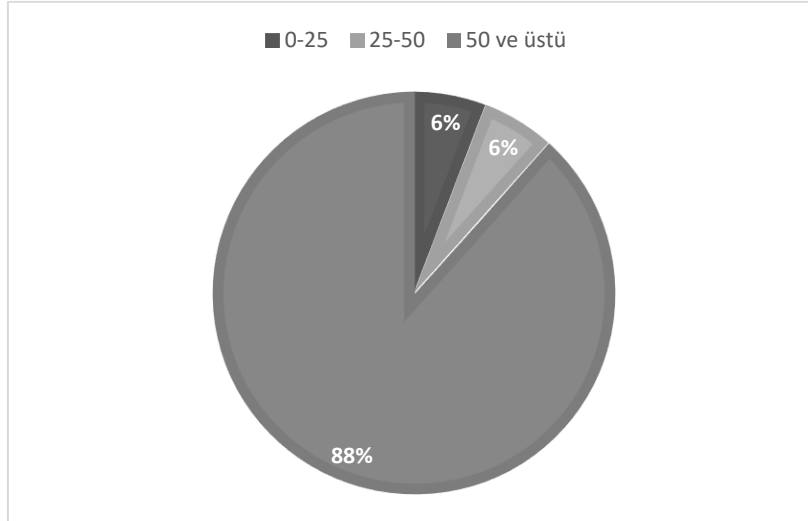

Şekil 4.5. Katılımcıların son mezun oldukları okul düzeyi dağılım grafiği.

Araştırmacı tarafından oluşturulan formda ebeveynlerin son mezun oldukları okul düzeyi için okur yazar, ilköğretim mezunu, lise, lisans ve lisansüstü şeklinde 5 kategori katılımcılara sunulmuştur. Örneklem grubundaki en düşük eğitim seviyesinin lise düzeyi olması nedeniyle veriler üç kategoride incelenmiştir. Bulgulara göre, lise

düzeyinde 11 katılımcı (%13), lisans düzeyinde 52 katılımcı (%60) ve lisansüstü düzeyde 23 katılımcı (%27) örneklem grubunu oluşturmaktadır.

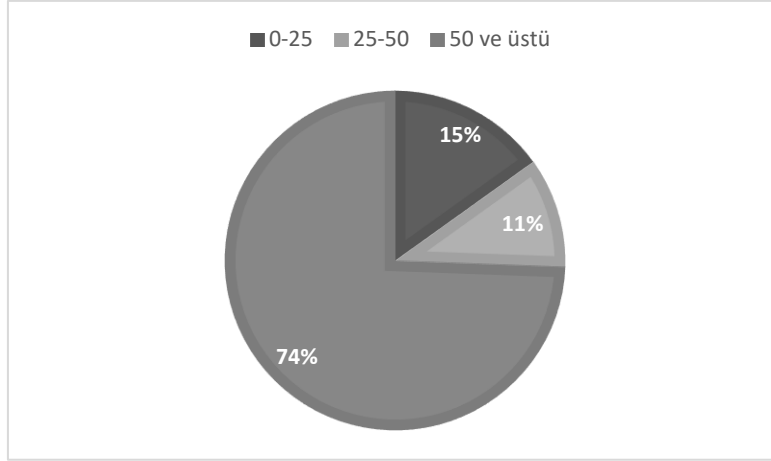
Şekil 4.6.'da örneklemin evlerinde bulunan kitap sayısına göre yüzdelik dağılımları gösterilmiştir.

Şekil 4.6. Katılımcıların evinde bulunan kitap sayısı dağılım grafiği.

Okuma Alışkanlıkları Karne (74)'sinde uluslararası ortalamada çocukların çoğunun evinde 25'ten fazla kitap bulunurken; ülkemizde bu oran %19 olarak belirtilmiştir. Bahsedilen raporun hazırlandığı yıl olan 2006'nın görece eski bir tarih olması ile örneklemin okuma kültürü farkındalıkları göz önünde bulundurularak 0-25, 25-50, 50 ve üstü şeklinde üç farklı kategori araştırmacı tarafından belirlenmiştir. Örneklemi oluşturan katılımcılardan 5 ebeveynin (%6) evinde 0-25 aralığında, 5 ebeveynin (%6) 25-50 aralığında, 76 ebeveynin (%88) evinde 50 ve üstü sayıda kitap bulunmaktadır.

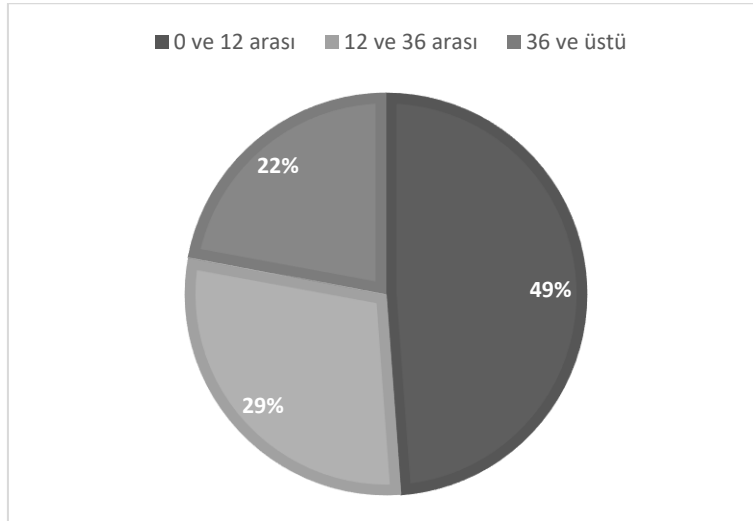
Şekil 4.7.'de örneklemin evlerinde bulunan çocuk kitabı sayısına göre yüzdelik dağılımları gösterilmiştir.

Şekil 4.7. Katılımcıların evlerinde bulunan çocuk kitabı sayıları dağılım grafiği.

Araştırmacı tarafından oluşturulan formda katılımcıların evlerinde bulunan çocuk kitabı sayıları 0-25, 25-50, 50 ve üstü şeklinde üç farklı kategori şeklinde belirlenmiştir. Örneklemini oluşturan katılımcılardan 13 ebeveynin (%15) evinde 0-25 aralığında, 9 ebeveynin (%11) 25-50 aralığında, 64 ebeveynin (%74) evinde 50 ve üstü sayıda çocuk kitabı bulunmaktadır.

Şekil 4.8.'de örneklemin bir yılda okuduğu kitap sayısına göre yüzdelik dağılımları gösterilmiştir.

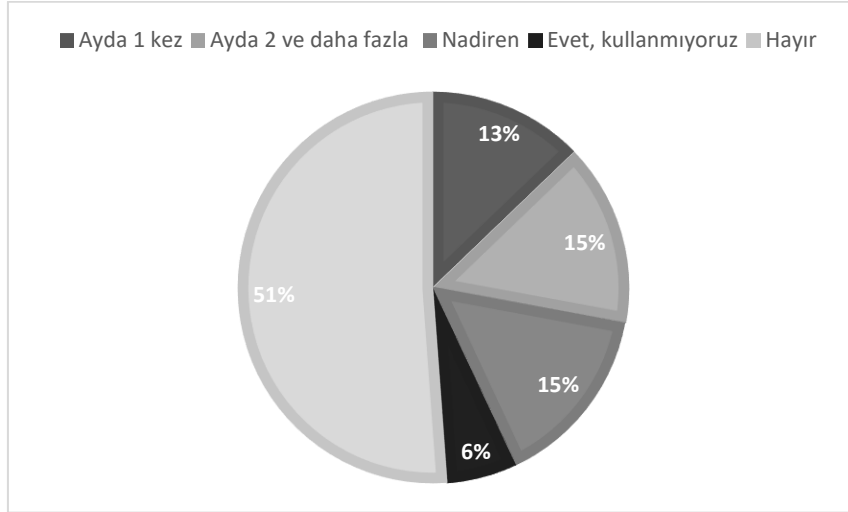

Şekil 4.8. Katılımcıların bir yılda okudukları kitap sayısı.

Araştırmacı tarafından oluşturulan formda katılımcıların bir yılda okudukları kitap sayıları belirlenirken, her ay bir kitap okuma, her ay iki üç kitap okuma, her ay üç kitap ve fazla olarak hesaplanmış; 0-12, 12-36, 36 ve üstü olmak üzere üç farklı kategori

oluşturulmuştur. Örneklemdeki katılımcıların 42 (%49)'ünün 0-12 arası, 25 (%29)'ünün 12-36 arası, 19 (%22)'unun 36 ve üstü kitap okudukları belirlenmiştir.

Şekil 4.9.'da örneklemin kütüphane üyelik durumları ve ziyaret sıklıklarına göre yüzdelik dağılımları gösterilmiştir.

Şekil 4.9. Katılımcıların kütüphane üyelikleri ve ziyaret sıklıklarını belirten dağılım grafiği.

Araştırmacı tarafından oluşturulan formda katılımcıların kütüphane üyelik durumları ve ziyaret sıklıkları, ayda 1 kez, ayda 2 ve daha fazla, nadiren, evet kullanmıyoruz (üyeliğim var, kütüphaneyi kullanmıyorum), hayır şeklinde beş kategori olarak katılımcılara sunulmuştur. Yapılan analizler sonucunda 44 katılımcının (%51) kütüphane üyeliğinin bulunmadığı, 13 katılımcının (%15) ayda iki ve daha fazla kütüphaneyi kullandıkları, 13 katılımcının (%15) kütüphaneyi nadiren kullandıkları, 11 katılımcının (%13) kütüphaneyi ayda bir kez kullandıkları, 5 katılımcının (%6) kütüphane üyeliklerinin bulunduğu fakat kütüphaneyi kullanmadıkları kaydedilmiştir.

4.2. Bakış Açıları Bulguları

Tablo 4.2.1.'de kitap harici basılı yayın okuma durumu ve katılımcının yaşı arasındaki ilişki ile kitabın taşınması gereken özellikler ile katılımcının yaşı arasındaki frekans ve yüzdelik değerleri incelenmiştir.

Tablo 4.1. Kitap harici basılı yayın okuma ve katılımcının yaşı ile kitabın taşınması gereken özellikler ve katılımcının yaşı arasındaki frekans ve yüzde değerlerinin incelenmesi.

	25-29	30-34	35-39	40-45
Katılımcının Kitap Harici Basılı Yayın Okuma Durumu				
Evet (f)	3	25	26	13
Evet (%)	42.9	83.3	89.7	65.0
Hayır (f)	4	5	3	7
Hayır (%)	57.1	16.7	10.3	35.0
Katılımcıya Göre Bir Kitabın Taşınması Gereken Özellikler				
Pragmatik Özellikler (f)	0	4	8	2
Pragmatik Özellikler (%)	0.0	13.3	27.6	10.0
Estetik özellikler (f)	5	17	21	13
Estetik özellikler (%)	71.4	56.7	72.4	65.0
Hem pragmatik hem estetik özellikler (f)	2	9	0	5
Hem pragmatik hem estetik özellikler (%)	28.6	30.0	0.0	25.0

Yaş grupları ile katılımcıların kitap harici basılı yayın okuma durumları incelendiğinde, iki değişken arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki (p değeri 0.022, $p < 0.05$) bulunduğu gözlemlenmiştir. Yaş büyüdükçe kitap harici basılı yayın okumanın arttığı test sonuçlarında gözlemlenmiştir. Katılımcılar arasında 30-34 ile 35-39 arası yaşa sahip olan ebeveynlerin kitap harici basılı yayınları yüksek oranda tercih etmişlerdir. Basılı yayın okumayan en yüksek orana sahip ebeveynlerin ise 25-29 yaş aralığındaki ebeveynler oldukları gözlemlenmiştir.

Yaş grupları ile katılımcıya göre bir kitabın taşınması gereken özellikler incelendiğinde, iki değişken arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki (p değeri 0.014, $p < 0.05$) bulunduğu gözlemlenmiştir. Yaşın büyümesiyle kitabın taşınması

gereken özelliklerin pragmatik içerikli olması gerektiği ebeveynler tarafından belirtilmiştir. Tüm yaş gruplarında estetik özelliklerin en çok yüzdeye sahip olduğu; 35-39 yaş aralığında bulunan ebeveynler haricindeki tüm ebeveynlerin hem pragmatik hem estetik özellikleri birbirine yakın oranda tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

Katılımcının yaşı ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdelik değerleri Tablo 4.2.'de incelenmiştir.

Tablo 4.2. Katılımcının yaşı ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdelik değerlerinin incelenmesi.

		25-29	30-34	35-39	40-45
Katılımcının Kitap Okumayı Sevme Nedeni	Pragmatik f,%	2, %28.6	5, %16.7	8, %27.6	5, %25.0
	Estetik f,%	2, %28.6	13, %43.3	11, %37.9	7, %35.0
	Hem pragmatik hem estetik f,%	1, %14.3	10, %33.3	3, %10.3	4, %20.0
	Cevap yok f,%	2, %28.6	2, %6.7	7, %24.1	4, %20.0
Katılımcının Tercih Ettiği Kitap Türleri	Pragmatik f,%	1, %14.3	1, %3.3	3, %10.3	2, %10.0
	Estetik f,%	1, %14.3	1, %3.3	6, %20.7	3, %15.0
	Hem pragmatik hem estetik f,%	5, %71.4	25, %83.3	18, %62.1	12, %60.0
	Tercih yok f,%	0, %0.0	3, %10.0	2, %6.9	3, %15.0
Katılımcının Tercih Ettiği Kitap Konuları	Pragmatik f,%	3, %42.9	17, %56.7	21, %72.4	10, %50.0
	Estetik f,%	1, %14.3	2, %6.7	1, %3.4	4, %20.0
	Hem pragmatik hem estetik f,%	3, %42.9	9, %30.0	6, %20.7	4, %20.0
	Tercih yok f,%	0, %0.0	2, %6.7	1, %3.4	2, %10.0
Katılımcıyı Kitap Seçiminde Etkileyen Özellikler	Pragmatik f,%	1, %14.3	4, %13.3	3, %10.3	0, %0.0
	Estetik f,%	2, %28.6	13, %43.3	12, %41.4	13, %65.0
	Hem pragmatik hem estetik f,%	4, %57.1	13, %43.3	14, %48.3	7, %35.0
Katılımcının Kitap Karakterlerinde Beğendiği Özellikler	Pragmatik f,%	1, %14.3	4, %13.3	1, %3.4	1, %5.0
	Estetik f,%	6, %85.7	21, %70.0	25, %86.2	18, %90.0
	Hem pragmatik hem estetik f,%	0, %0.0	3, %10.0	0, %0.0	3, %3.5
	Belirtilmemiş f,%	0, %0.0	2, %6.7	3, %10.3	1, %5.0

Tablo 4.2. (devam) Katılımcının yaşı ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdelik değerlerinin incelenmesi.

Katılımcının Resimli Öykü Kitabı Nedeni	Pragmatik f,%	1, %14.3	4, %13.3	7, %24.1	4, %20.0
	Estetik f,%	4, %57.1	9, %30.0	9, %31.0	8, %40.0
	Hem pragmatik hem estetik f,%	0, %0.0	3, %10.0	2, %6.9	2, %10.0
	Belirtilmemiş f,%	2, %28.6	6, %20.0	5, %17.2	2, %10.0
	Sevmiyorum f,%	0, %0.0	8, %26.7	6, %20.7	4, %20.0
Katılımcının Çocuğuyla Resimli Öykü Kitabı Okuma Sıklığı	Her gün f,%	3, %57.1	26, %86.7	25, %86.2	16, %80.0
	Haftada 2-3 kez f,%	2, %28.6	2, %6.7	2, %6.9	3, %15.0
	Nadiren f,%	1, %14.3	2, %6.7	3, %6.9	1, %5.0
	Evet f,%	7, %100.0	24, %80.0	27, %93.1	18, %90.0
Katılımcının Çocuğuna Seçme Hakkı Tanınması	Hayır f,%	0, %0.0	6, %20.0	2, %6.9	2, %10.0
	Pragmatik f,%	0, %0.0	10, %33.3	6, %20.7	2, %10.0
Katılımcının Çocuğu İçin Kitap Seçiminde Dikkat Ettiği Özellikler	Estetik f,%	3, %42.9	6, %20.0	8, %27.6	9, %45.0
	Hem pragmatik hem estetik f,%	4, %57.1	14, %46.7	15, %51.7	9, %45.0
	Pragmatik f,%	4, %57.1	20, %66.7	16, %55.2	15, %75.0
	Estetik f,%	1, %14.3	3, %10.0	7, %24.1	2, %10.0
	Tercih yok f,%	2, %28.6	7, %23.3	6, %20.7	3, %15.0
	Pragmatik f,%	0, %0.0	5, %16.7	1, %3.4	1, %5.0
Katılımcının Resimli Öykü Kitabı Resimleme Özellikleri Tercihi	Estetik f,%	6, %85.7	20, %66.7	27, %93.1	16, %80.0
	Hem pragmatik hem estetik f,%	1, %14.3	5, %16.7	1, %3.4	3, %15.0
	Pragmatik f,%	1, %14.3	7, %23.3	4, %13.8	3, %15.0
Katılımcıya Göre Resimli Öykü Kitabının Taşınması Gereken Özellikler	Estetik f,%	5, %71.4	19, %63.3	17, %58.6	14, %70.0
	Hem pragmatik hem estetik f,%	1, %14.3	4, %13.3	8, %27.6	3, %15.0
	Pragmatik f,%	1, %14.3	7, %23.3	4, %13.8	3, %15.0

Katılımcının yaşı ile katılımcının kitap okumayı sevme nedeni incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış fakat tüm yaş gruplarında estetik bakış açısının yüksek yüzdeye sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Katılımcının yaşı ile tercih ettiği kitap türleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış fakat tüm yaş gruplarında en yüksek yüzdeye hem pragmatik hem estetik bakış açısının sahip olduğu bulunmuştur. 25-29 yaş aralığındaki ebeveynlerin pragmatik ve estetik bakış açılarını ise aynı oranda tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

Katılımcının yaşı ile tercih ettiği kitap konuları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış fakat tüm yaş gruplarında pragmatik bakış açısını yansıtan konuların tercih edilme yüzdesi diğer bakış açılarından daha yüksek bulunmuştur. Katılımcıların yaşı büyüdükçe ise hem pragmatik hem estetik bakış açısı tercihinde azalma olduğu gözlemlenmiştir.

Katılımcının yaşı ile kitap seçimini etkileyen özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Frekans değerleri incelendiğinde ise katılımcıların yaşı büyüdükçe pragmatik özellik tercihlerinin azaldığı; 30-34 ile 35-39 yaş gruplarının estetik bakış açısı yüzdelерinin birbirine yakın olduğu ve yaşın büyümesiyle birlikte estetik özelliklerin kitap seçiminde etkili olduğu gözlemlenmiştir.

Katılımcının yaşı ile kitap karakterlerinin en beğenilen özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış fakat frekans değerleri incelendiğinde, tüm yaş gruplarında en az pragmatik özelliklerin en çok ise estetik özelliklerin tercih edildiği gözlemlenmiştir.

Katılımcının yaşı ile katılımcının resimli öykü kitabı sevme nedenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış fakat frekanslar incelendiğinde, tüm yaş gruplarında estetik özelliklerin yüzdesinin yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Sevme nedeninin belirtilmediği en yüksek yüzdenin ise 25-29 yaş aralığındaki ebeveynlere ait olduğu belirtilmiştir.

Katılımcının yaşı ile katılımcının çocuğuna resimli öykü kitabı okuma sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Frekanslar incelendiğinde tüm yaş gruplarında en yüksek yüzdeliklerin her gün okuma seçeneğine ait oldukları,

fakat 25-29 yaş aralığındaki ebeveynlerinin her gün kitap okumayı en az tercih eden grup oldukları gözlemlenmiştir.

Katılımcının yaşı ile katılımcının çocuğuna resimli öykü kitabı seçme hakkı tanınması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekanslar incelendiğinde tüm yaş gruplarında evet seçeneğinin en yüksek yüzdeye sahip oldukları gözlemlenmiştir.

Katılımcının yaşı ile katılımcının çocuğu için resimli öykü kitabı seçiminde dikkat ettiği özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Frekanslar incelendiğinde tüm yaş grupları tarafından hem pragmatik hem estetik özelliklerin tercih edildiği, 40-45 yaş aralığındaki ebeveynlerin ise hem pragmatik hem estetik özellikler ile estetik özellikleri aynı oranda tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

Katılımcının yaşı ile katılımcının resimli öykü kitaplarında konu tercihi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat tüm yaş gruplarında pragmatik konuların yüksek oranda tercih edildiği gözlemlenmiştir.

Katılımcının yaşı ile katılımcının resimli öykü kitabında tercih ettiği resimleme özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Frekanslar incelendiğinde tüm yaş gruplarında estetik özelliklerin daha yüksek oranda tercih edildiği fakat 30-34 yaş aralığındaki ebeveynlerin bu tercihlerini en az yüzdeyle yapmış oldukları gözlemlenmiştir.

Katılımcının yaşı ile katılımcının resimli öykü kitabının taşınması gereken özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış fakat tüm yaş gruplarında en yüksek oranın estetik özelliklere ait olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 4.3.'de katılımcının son mezun olduğu okul düzeyi ve katılımcının çocuğuna resimli öykü kitabı okuma sıklığı ile katılımcının son mezun olduğu okul düzeyi ve kitabın taşınması gereken özelliklerin frekans ve yüzdelik değerleri incelenmiştir.

Tablo 4.3. Katılımcının son mezun olduğu okul düzeyi ve katılımcının çocuğuna resimli öykü kitabı okuma sıklığı ile katılımcının son mezun olduğu okul düzeyi ve kitabın taşınması gereken özelliklerin frekans ve yüzde değerlerinin incelenmesi.

	Lise	Lisans	Lisansüstü
Katılımcının Çocuğuna Resimli Öykü Kitabı Okuma Sıklığı			
Her gün (f)	6	46	19
Her gün (%)	54.5	88.5	82.6
Haftada 2-3 kez (f)	4	4	1
Haftada 2-3 kez (%)	36.4	7.7	4.3
Nadiren (f)	1	2	3
Nadiren (%)	9.1	3.8	13.0
Katılımcıya Göre Resimli Öykü Kitabının Sahip Olması Gereken Özellikler			
Pragmatik Özellikler (f)	2	8	5
Pragmatik Özellikler (%)	18.2	15.4	21.7
Estetik özellikler (f)	7	40	4
Estetik özellikler (%)	63.6	76.9	7.7
Hem pragmatik hem estetik özellikler (f)	2	4	10
Hem pragmatik hem estetik özellikler (%)	18.2	7.7	43.5

Katılımcıların son mezun oldukları okul düzeyleri ile çocuklarına resimli öykü kitabı okuma sıklıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki (p değeri 0.024, $p < 0.05$) bulunduğu gözlemlenmiştir. Mezun olunan okulun derecesi arttıkça ebeveynlerin çocuklarına daha sık kitap okudukları gözlemlenmiştir. Tüm gruplardaki ebeveynler yüksek oranda her gün seçeneğini işaretlemesine rağmen haftada 2-3 kez seçeneğini en yüksek oranda lise düzeyinde mezuniyete sahip ebeveynler tercih etmiştir.

Katılımcıların son mezun oldukları okul düzeyleri ile katılımcıya göre resimli öykü kitabının sahip olması gereken özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki (p değeri 0.002, $p < 0.05$) bulunduğu gözlemlenmiştir. Tablo incelendiğinde son mezun oldukları okul düzeyleri lise ve lisans olan ebeveynlerin estetik özellikleri daha yüksek oranda tercih ederken, lisansüstü ebeveynlerin estetik özellikleri en düşük

oranda, hem pragmatik hem estetik özellikleri ise en yüksek oranda tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

Katılımcının son mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdeler Tablo 4.4.'de incelenmiştir.

Tablo 4.4. Katılımcının son mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdelerinin incelenmesi.

		Lise	Lisans	Lisansüstü
Katılımcının Kitap Okumayı Sevme Nedeni	Pragmatik f,%	2, %18.2	13, %25.0	5, %21.7
	Estetik f,%	5, %45.5	19, %36.5	9, %39.1
	Hem pragmatik hem estetik f,%	1, %9.1	12, %23.1	5, %21.7
	Cevap yok f,%	3, %27.3	8, %15.4	4, %17.4
Katılımcının Basılı Yayın Okuması	Evet f,%	6, %54.5	40, %76.9	21, %91.3
	Hayır f,%	5, %45.5	12, %23.1	2, %8.7
Katılımcının Tercih Ettiği Kitap Türleri	Pragmatik f,%	3, %27.3	2, %3.8	2, %8.7
	Estetik f,%	2, %18.2	8, %15.4	1, %4.3
	Hem pragmatik hem estetik f,%	5, %45.5	36, %69.2	19, %82.6
	Tercih yok f,%	1, %9.1	6, %11.5	1, %4.3
Katılımcının Tercih Ettiği Kitap Konuları	Pragmatik f,%	5, %45.5	35, %67.3	11, %47.8
	Estetik f,%	2, %18.2	5, %9.6	1, %4.3
	Hem pragmatik hem estetik f,%	3, %27.3	9, %17.3	10, %43.5
	Tercih yok f,%	1, %9.1	3, %5.8	1, %4.3
Katılımcıyı Kitap Seçiminde Etkileyen Özellikler	Pragmatik f,%	3, %27.3	4, %7.7	1, %4.3
	Estetik f,%	3, %27.3	25, %48.1	12, %52.2
	Hem pragmatik hem estetik f,%	5, %45.5	23, %44.2	10, %43.5
Katılımcıya Göre Kitabın Taşınması Gereken Özellikler	Pragmatik f,%	2, %18.2	9, %17.3	3, %13.0
	Estetik f,%	7, %63.6	31, %59.6	18, %78.3
	Hem pragmatik hem estetik f,%	2, %18.2	12, %23.1	2, %8.7

Tablo 4.4. (devam) Katılımcının son mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdelerinin incelenmesi.

Katılımcının Kitap Karakterlerinde Beğendiği Özellikler	Pragmatik f,%	3, %27.3	2, %3.8	2, %8.7
	Estetik f,%	8, %72.7	45, %86.5	17, %73.9
	Hem pragmatik hem estetik f,%	0, %0.0	2, %3.8	1, %4.3
	Belirtilmemiş f,%	0, %0.0	3, %5.8	3, %13.0
Katılımcının Resimli Öykü Kitabı Sevme Nedeni	Pragmatik f,%	4, %36.4	9, %17.3	3, %13.0
	Estetik f,%	4, %36.4	17, %37.2	9, %39.1
	Hem pragmatik hem estetik f,%	0, %0.0	4, %7.7	3, %13.0
	Belirtilmemiş f,%	1, %9.1	10, %19.2	4, %17.4
Katılımcının Çocuğuna Seçme Hakkı Tanıması	Sevmiyorum f,%	2, %18.2	12, %23.1	4, %17.4
	Evet f,%	10, %90.9	45, %86.5	21, %91.3
	Hayır f,%	1, %9.1	7, %13.5	2, %8.7
Katılımcının Çocuğu İçin Kitap Seçiminde Dikkat Ettiği Özellikler	Pragmatik f,%	3, %27.3	12, %23.1	3, %13.0
	Estetik f,%	4, %36.4	17, %32.7	5, %21.7
	Hem pragmatik hem estetik f,%	4, %36.4	23, %44.2	15, %65.2
Katılımcının Resimli Öykü Kitabında Konu Tercihi	Pragmatik f,%	8, %72.7	30, %57.7	17, %73.9
	Estetik f,%	1, %9.1	9, %17.3	3, %13.0
	Tercih yok f,%	2, %18.2	13, %25.0	3, %13.0
Katılımcının Resimli Öykü Kitabı Resimleme Özellikleri Tercihi	Pragmatik f,%	1, %9.1	4, %7.7	2, %8.7
	Estetik f,%	9, %81.8	41, %78.8	19, %82.6
	Hem pragmatik hem estetik f,%	1, %9.1	7, %13.5	2, %8.7

Katılımcının son mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcının kitap okumayı sevme nedeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Frekanslar incelendiğinde ise tüm ebeveynlerin kitap sevme nedenlerini belirtirken estetik bakış açısını yüksek oranda tercih etmiştir. Son mezun olduğu okul seviyesi lise olan

ebeveynlerin ise örneklem içerisinde en yüksek yüzdeyle cevap yok seçeneğini işaretledikleri gözlemlenmiştir.

Katılımcıların son mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcının kitap harici basılı yayın okuma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış fakat yapılan istatistiksel değerlendirmede p değeri 0,052 olarak kaydedilmiş; değer anlamlılık sınırına yakın olduğu gözlemlenmiştir. Frekanslar incelendiğinde de ebeveynlerin eğitim seviyesi yükseldikçe basılı yayın okuma oranının arttığı gözlemlenmiştir.

Katılımcıların son mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcının tercih ettiği kitap türleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış fakat frekanslar incelendiğinde tüm gruplarda hem pragmatik hem estetik bakış açısının tercih edildiği; eğitim seviyesinin artmasıyla beraber estetik bakış açısı tercihinin azalırken hem pragmatik hem estetik bakış açısının arttığı gözlemlenmiştir.

Katılımcıların son mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcının tercih ettiği kitap konuları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Frekanslar incelendiğinde tüm eğitim düzeyi gruplarında pragmatik bakış açısını yansıtan konular tercih edilmiştir. Lisansüstü eğitim seviyesinde ise hem pragmatik hem estetik bakış açısı yansıtan konu tercihlerinin de yüksek oranda (%43.5) tercih edildiği gözlemlenmiştir.

Katılımcıların son mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcıyı kitap tercihinde etkileyen özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekanslar incelendiğinde lisans ve lisansüstü eğitim seviyesinde en çok estetik özellikler tercih edilirken, lise düzeyindeki ebeveynler hem pragmatik hem estetik özellikleri tercih etmişlerdir.

Katılımcıların son mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcıya göre bir kitabın taşınması gereken özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekanslara bakıldığında tüm eğitim seviyelerinde estetik özellikler daha çok tercih edilmiştir.

Katılımcıların son mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcının kitap karakterlerinin beğendiği özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki

bulunmamış, fakat frekanslara bakıldığında tüm eğitim seviyelerinde estetik özellikler daha çok tercih edilmiştir.

Katılımcıların son mezun olduğu okul düzeyi ile resimli öykü kitabı sevme arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Frekanslara bakıldığında lisans ve lisansüstü eğitim seviyesindeki ebeveynler estetik özellikleri daha çok tercih ederken, lise düzeyindeki ebeveynler pragmatik ve estetik bakış açılarını aynı oranda tercih etmiştir. Eğitim seviyesi arttıkça estetik özelliklerin daha fazla tercih edildiği gözlemlenmiştir.

Katılımcıların son mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcının çocuğuna kitap seçme hakkı tanınması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekanslara bakıldığında tüm eğitim seviyelerinde seçim hakkı tanındığı gözlemlenmiştir.

Katılımcıların son mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcıların kitap seçiminde dikkat ettikleri özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekanslara bakıldığında tüm eğitim seviyelerinde hem pragmatik hem estetik özellikler tercih edilmiştir. Lise düzeyindeki ebeveynlerin estetik özellikler ile hem pragmatik hem estetik özellikleri aynı oranda tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

Katılımcıların son mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcı resimli öykü kitabı temin sırasında konu tercihi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekanslara bakıldığında tüm eğitim seviyelerinde pragmatik özellikler daha çok tercih edilmiştir.

Katılımcıların son mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcıya göre resimli öykü kitabının resimleme özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekanslar değerlerine bakıldığında tüm eğitim seviyelerinde estetik özellikler daha çok oranda tercih edilmiştir.

Tablo 4.5.'te katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ve katılımcının tercih ettiği kitap türleri, katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ve katılımcının resimli öykü kitabı sevme durumu ile katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ve katılımcının çocuğu için kitap tercihinde dikkat ettiği özelliklerin frekans ve yüzdelik değerleri incelenmiştir.

Tablo 4.5. Katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ve katılımcının tercih ettiği kitap türleri, katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ve katılımcının resimli öykü kitabı sevme durumu ile katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ve katılımcının çocuğu için kitap tercihinde dikkat ettiği özelliklerin frekans ve yüzdeler değeri incelenmesi.

	0-12	12-36	36 ve üstü
Katılımcının Tercih Ettiği Kitap Türleri			
Pragmatik Özellikler (f)	6	0	1
Pragmatik Özellikler (%)	14.3	0.0	5.3
Estetik özellikler (f)	8	1	2
Estetik özellikler (%)	19.0	4.0	10.5
Hem pragmatik hem estetik özellikler (f)	27	19	14
Hem pragmatik hem estetik özellikler (%)	64.3	76.0	73.7
Tercih yok (f)	1	5	2
Tercih yok (%)	2.4	20.0	10.5
Katılımcıya Göre Resimli Öykü Kitabı Sevme Nedeni			
Pragmatik Özellikler (f)	8	5	3
Pragmatik Özellikler (%)	19.0	20.0	15.8
Estetik özellikler (f)	9	10	11
Estetik özellikler (%)	21.4	40.0	57.9
Hem pragmatik hem estetik özellikler (f)	0	4	3
Hem pragmatik hem estetik özellikler (%)	0.0	16.0	15.8
Belirtilmemiş (f)	12	2	1
Belirtilmemiş (%)	28.6	8.0	5.3
Sevmiyorum (f)	13	4	1
Sevmiyorum (%)	31.0	16.0	5.3
Katılımcının Çocuğu İçin Kitap Seçiminde Dikkat Ettiği Özellikler			
Pragmatik Özellikler (f)	11	5	2
Pragmatik Özellikler (%)	26.2	20.0	10.5
Estetik özellikler (f)	17	2	7
Estetik özellikler (%)	40.5	8.0	36.8
Hem pragmatik hem estetik özellikler (f)	14	18	10
Hem pragmatik hem estetik özellikler (%)	33.3	72.0	52.6

Katılımcıların yılda okudukları kitap sayısı ile tercih ettikleri kitap türleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki (p değeri 0.040, $p < 0.05$) bulunduğu gözlemlenmiştir. Frekans değerlerine bakıldığında hem pragmatik hem estetik bakış açısını yansıtan kitap türleri daha çok tercih edilmiştir. Yıl içerisinde okunan kitap sayısı arttıkça pragmatik bakış açısını yansıtan türdeki kitapların daha az tercih edildiği gözlemlenmiştir.

Katılımcıların yılda okudukları kitap sayısı ile resimli öykü kitabı sevme nedenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki (p değeri 0.002, $p < 0.05$) bulunduğu gözlemlenmiştir. Frekans değerlerine bakıldığında yılda okunan kitap sayısının artmasıyla katılımcılar estetik bakış açısını yansıtan nedenleri tercih etme artarken, belirtilmemiş ve sevmiyorum seçeneklerini tercih etme oranları düşmüştür.

Katılımcıların yılda okudukları kitap sayısı ile katılımcının çocuğu için kitap seçiminde dikkat ettiği özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki (p değeri 0.016, $p < 0.05$) bulunduğu gözlemlenmiştir. Yılda okunan kitap sayısı arttıkça katılımcıların çocuklarına kitap temin ederken pragmatik özellikleri tercih etme oranlarında azalma görülmektedir.

Katılımcının yılda okudukları kitap sayıları ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdeler Tablo 4.6.'de incelenmiştir.

Tablo 4.6. Katılımcının yılda okudukları kitap sayıları ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdelerinin incelenmesi.

		0-12	12-36	36 ve üstü
Katılımcının Kitap Okumayı Sevme Nedeni	Pragmatik f,%	8, %19	8, %32	4, %21.1
	Estetik f,%	15, %35.7	9, %36.0	9, %47.4
	Hem pragmatik hem estetik f,%	7, %16.7	6, %24.0	5, %26.3
	Cevap yok f,%	12, %28.6	2, %8.0	1, %5.3
Katılımcının Basılı Yayın Okuması	Evet f,%	30, %71.4	22, %88.0	15, %78.9
	Hayır f,%	12, %28.6	3, %12.0	4, %21.1

Tablo 4.6. (devam) Katılımcının yılda okudukları kitap sayıları ile katılımcıların bakış açıları arasındaki frekans ve yüzde değerlerinin incelenmesi.

Katılımcının Ettiği Kitap Konuları	Tercih	Pragmatik f,%	27, %64.3	17, %68.0	7, %36.8
		Estetik f,%	5, %11.9	0, %0.0	3, %15.8
		Hem pragmatik hem estetik f,%	8, %19.0	7, %28.0	7, %36.8
		Cevap yok f,%	2, %4.8	1, %4.0	2, %10.5
Katılımcıyı Seçiminde Etkileyen Özellikler	Kitap	Pragmatik f,%	27, %64.3	17, %68.0	7, %36.8
		Estetik f,%	5, %11.9	0, %0.0	3, %15.8
		Hem pragmatik hem estetik f,%	8, %19.0	7, %28.0	7, %36.8
Katılımcıya Göre Kitabın Taşınması Gereken Özellikler	Kitap	Pragmatik f,%	4, %9.5	8, %32.0	2, %10.5
		Estetik f,%	27, %64.3	15, %60.0	14, %73.7
		Hem pragmatik hem estetik f,%	11, %26.2	2, %8.0	3, %15.8
Katılımcının Karakterlerinde Beğendiği Özellikler	Kitap	Pragmatik f,%	4, %9.5	1, %4.0	2, %10.5
		Estetik f,%	35, %83.3	20, %80.0	15, %78.9
		Hem pragmatik hem estetik f,%	0, %0.0	2, %8.0	1, %5.3
		Belirtilmemiş f,%	3, %7.1	2, %8.0	1, %5.3
Katılımcının Çocuğuna Resimli Öykü Kitabı Okuma Sıklığı	Çocuğuna	Her gün f,%	33, %78.6	22, %88.0	16, %84.2
		Haftada 2-3 kez f,%	4, %9.5	2, %8.0	3, %15.8
		Nadiren f,%	5, %11.9	1, %4.0	0, %0.0
Katılımcının Çocuğuna Seçme Hakkı Tanınması	Çocuğuna	Evet f,%	38, %90.5	21, %84.0	17, %89.5
		Hayıt f,%	4, %9.5	4, %16.0	2, %10.5
Katılımcının Resimli Öykü Kitabında Konu Tercihi	Resimli	Pragmatik f,%	26, %61.9	16, %64.0	13, %68.4
		Estetik f,%	6, %14.3	4, %16.0	3, %15.8
		Tercih yok f,%	10, %23.8	5, %20.0	3, %15.8
Katılımcıya Göre Resimli Öykü Kitabının Taşınması Gereken Özellikler	Resimli	Pragmatik f,%	7, %16.7	6, %24.0	2, %10.5
		Estetik f,%	28, %66.7	15, %60.0	12, %63.2
		Hem pragmatik hem estetik f,%	7, %16.7	4, %16.0	5, %26.3
Katılımcıya Göre Resimli Öykü Kitabının Taşınması Gereken Özellikler	Resimli	Pragmatik f,%	7, %16.7	6, %24.0	2, %10.5
		Estetik f,%	28, %66.7	15, %60.0	12, %63.2
		Hem pragmatik hem estetik f,%	7, %16.7	4, %16.0	5, %26.3

Katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ile katılımcının kitap okumayı sevme nedeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Fakat frekanslar incelendiğinde ise yılda okunan kitap sayısı arttıkça katılımcıların estetik bakış açısını içeren nedenlerden kaynaklı olarak kitabı sevdiklerini belirtmişlerdir. Hem pragmatik hem estetik bakış açısında da aynı şekilde yılda okunan kitap sayısının artmasıyla daha fazla tercih edildiği gözlemlenmiştir.

Katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ile katılımcının kitap harici basılı yayın okuma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerlerine bakıldığında basılı yayını en çok tercih eden ebeveynlerin yılda 12-36 aralığında kitap okuyanlar ebeveynler olduğu, yılda 0-12 aralığında kitap okuyan ebeveynlerin de basılı yayın okumamayı tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

Katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ile katılımcının tercih ettiği kitap konuları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Frekans ve yüzdelere bakıldığında yılda 12-36 arasında kitap okuyan ebeveynler pragmatik bakış açısını yansıtan kitap konularını en çok tercih eden grup olurken, yılda 36 ve üstü sayıda kitap okuyan ebeveynler ise en az tercih eden gruptur.

Katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ile katılımcının kitap seçiminde etkileyen özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerlerine bakıldığında katılımcıların yıl içerisinde okudukları kitap sayısı arttıkça kitap seçiminde estetik özellikleri daha çok tercih ettikleri hem pragmatik hem estetik bakış açılarını yansıtan özellikleri ise daha az tercih ettikleri oransal olarak gözlemlenmiştir.

Katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ile katılımcıya göre bir kitabın taşınması gereken özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Frekanslar incelendiğinde katılımcıların estetik özellikleri daha fazla tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

Katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ile katılımcının kitap karakterlerinde beğendiği özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış fakat frekans ve yüzde değerleri incelendiğinde tüm gruplarda estetik özelliklerin en fazla tercih edildiği gözlemlenmiştir.

Katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ile katılımcının çocuğuyla resimli kitap okuma sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Frekanslar incelendiğinde tüm grupların her gün okuma seçeneğini daha fazla tercih ettiği, fakat nadiren seçeneğini en fazla tercih eden ebeveynlerin ise yılda 0-12 aralığında kitap okuyan ebeveynler olduğu gözlemlenmiştir. Yılda okunan kitap sayısı arttıkça nadiren seçeneği azalmıştır.

Katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ile katılımcının çocuğuna kitap seçme hakkı tanınması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Frekans değerlerine bakıldığında tüm gruplarda ebeveynler tarafından çocuklara kitabını seçme hakkı tanındığı belirtilmiştir. Hak tanımayan en büyük yüzdelik değere (%16) ise yılda 12-36 arası kitap okuyan ebeveynler sahiptir.

Katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ile katılımcının resimli öykü kitabı temin ederken konu tercihi yapma arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat yapılan frekans değerleri incelemesinde yılda okunan kitap sayısı arttıkça pragmatik bakış açısını yansıtan konuların daha fazla tercih edilirken hem pragmatik hem estetik bakış açısını yansıtan konuların daha az oranda tercih edildiği gözlemlenmiştir.

Katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ile katılımcının resimli öykü kitabındaki resimleme özellikleri tercihi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Frekans değerleri incelenmiş, yılda okunan kitap sayısının artmasıyla pragmatik içerikli resimleme özelliklerine sahip kitapların tercihinde azalmış, estetik içerikli resimleme özelliklerine sahip kitapların tercihinde artmıştır.

Katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ile katılımcıya göre resimli öykü kitabının taşınması gereken özellik tercihi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Frekans değerleri incelendiğinde pragmatik içerikli özelliklere sahip olması gerektiğini en fazla işaretleyen katılımcıların yılda 12-36 arasında kitap okuyan ebeveynler (%24), estetik içerikli özelliklere sahip olması gerektiğini düşünen katılımcıların ise yılda 0-12 aralığında kitap okuyan ebeveynler (%66.7) oldukları gözlemlenmiştir. Tabloda da belirtildiği gibi tüm gruplar arasında en çok estetik içerikli özellikler tercih edilmektedir.

Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ve kitap harici basılı yayın okuma, katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ve katılımcının kitap okumayı sevme nedeni ile katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ve katılımcının çocuğuna resimli öykü kitabı okuma sıklığı frekans ve yüzde değerlerinin incelenmesi Tablo 4.2.7.'de incelenmiştir.

Tablo 4.7. Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ve kitap harici basılı yayın okuma, katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ve katılımcının kitap okumayı sevme nedeni ile katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ve katılımcının çocuğuna resimli öykü kitabı okuma sıklığı frekans ve yüzde değerlerinin incelenmesi.

	0-25	25-50	50 ve üstü
Katılımcının Kitap Harici Basılı Yayın Kullanımı			
Evet (f)	0	3	64
Evet (%)	0.0	60.0	84.2
Hayır (f)	5	2	12
Hayır (%)	100.0	40.0	15.8
Katılımcıya Göre Kitap Okumayı Sevme Nedeni			
Pragmatik Özellikler (f)	0	0	20
Pragmatik Özellikler (%)	0.0	0.0	26.3
Estetik özellikler (f)	1	3	29
Estetik özellikler (%)	20.0	60.0	38.2
Hem pragmatik hem estetik özellikler (f)	0	1	17
Hem pragmatik hem estetik özellikler (%)	0.0	20.0	22.4
Cevap yok (f)	4	1.	10
Cevap yok (%)	80.0	20.0	13.2
Katılımcının Çocuğuna Resimli Öykü Kitabı Okuma Sıklığı			
Her gün (f)	0	5	66
Her gün (%)	0.0	100.0	86.8
Haftada 2-3 kez (f)	3	0	6
Haftada 2-3 kez (%)	60.0	0.0	7.9
Nadiren (f)	2	0	4
Nadiren (%)	40.0	0.0	5.3

Kitap harici basılı yayın okuma ve katılımcının evinde bulunan kitap sayısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki (p değeri 0.000, $p<0.05$) bulunmuştur. Çalışmanın bulgularına göre evdeki kitap sayısı arttıkça basılı yayın kullanım oranı artmaktadır. Frekanslar incelendiğinde 0-25 arası kitaba sahip olan ebeveynler hiç basılı yayın okumazken, 50 ve üstü kitaba sahip olan ebeveynlerin %84.2'sinin basılı yayın tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

Katılımcıya göre kitap sevme nedeni ile katılımcının evinde bulunan kitap sayısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki (p değeri 0.020, $p<0.05$) bulunmuştur. Frekans değerleri incelendiğinde evde bulunan kitap sayısı arttıkça katılımcının kitap sevme nedenine cevap verme yüzdesinin yükseldiği gözlemlenmiştir. Evde bulunan kitap sayısı arttıkça katılımcının kitap sevme nedenine sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Katılımcının çocuğuna resimli öykü kitabı okuma sıklığı ile katılımcının evinde bulunan kitap sayısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki (p değeri 0.001, $p<0.05$) bulunmuştur. Evde bulunan kitap sayılarının artmasıyla ebeveynler her gün çocuğuyla resimli kitap okuma davranışını tercih etmişlerdir.

Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ile katılımcının bakış açısı arasındaki frekans ve yüzdelerik değerleri Tablo 4.8.'de incelenmiştir.

Tablo 4.8. Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ile katılımcının bakış açısı arasındaki frekans ve yüzdelerik değerlerinin incelenmesi.

		0-25	25-50	50 ve üstü
Katılımcının Tercih Ettiği Kitap Türleri	Pragmatik f,%	2, %40	0, %0.0	5, %6.6
	Estetik f,%	1, %20	1, %20	9, %11.8
	Hem pragmatik hem estetik f,%	2, %40	3, %60	55, %72.4
	Cevap yok f,%	0, %0.0	1, %20	7, %9.2
Katılımcının Tercih Ettiği Kitap Konuları	Pragmatik f,%	3, %60	3, %60	45, %59.2
	Estetik f,%	2, %40	0, %0.0	6, %7.9
	Hem pragmatik hem estetik f,%	0, %0.0	1, %20.0	21, %27.6
	Cevap yok f,%	0, %0.0	1, %20.0	4, %5.3

Tablo 4.8. (devam) Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ile katılımcının bakış açısı arasındaki frekans ve yüzdelik değerlerinin incelenmesi.

Katılımcıyı Seçiminde Özellikler	Kitap Etkileyen	Pragmatik f,%	0, %0.0	0, %0.0	8, %10.5
		Estetik f,%	3, %60	1, %20	36, %47.4
		Hem pragmatik hem estetik f,%	2, %40	4, %80	32, %42.1
Katılımcıya Göre Kitabın Taşınması Özellikler	Kitap Gereken	Pragmatik f,%	1, %20	1, %20	12, %15.8
		Estetik f,%	2, %40	2, %40	52, %68.4
		Hem pragmatik hem estetik f,%	2, %40	2, %40	12, %15.8
Katılımcının Karakterlerinde Beğendiği Özellikler	Kitap	Pragmatik f,%	2, %40	1, %20	4, %5.3
		Estetik f,%	3, %60	3, %60	64, %84.2
		Hem pragmatik hem estetik f,%	0,%0.0	0,%0.0	3, %3.9
		Belirtilmemiş f,%	0,%0.0	1, %20.0	5, %6.6
Katılımcının Öykü Kitabı Nedeni	Resimli Kitapı Sevme	Pragmatik f,%	2, %40	0,%0.0	14, %18.4
		Estetik f,%	1, %20	3, %60	26, %34.2
		Hem pragmatik hem estetik f,%	0,%0.0	0,%0.0	7, %9.2
		Belirtilmemiş f,%	2, %40	1, %20	12, %15.8
		Sevmiyorum f,%	0,%0.0	1, %20	17, %22.4
Katılımcının Çocuğuna Seçme Hakkı Tanınması	Çocuğuna	Evet f,%	4, %80	5, %100	67, %88.2
		Hayır f,%	1, %20	0,%0.0	9, %11.8
Katılımcının Çocuğu İçin Kitap Seçiminde Dikkat Ettiği Özellikler	Çocuğu İçin	Pragmatik f,%	2, %40	2, %40	14, %18.4
		Estetik f,%	1, %20	2, %40	23, %30.3
		Hem pragmatik hem estetik f,%	2, %40	1, %20	39, %51.3
Katılımcının Öykü Kitabında Tercihi	Resimli Kitabında	Pragmatik f,%	2, %40	4, %80	49, %64.5
		Estetik f,%	1, %20	1, %20	11, %14.5
		Tercih yok f,%	2, %40	0,%0.0	16, %21.1
Katılımcının Öykü Kitabı Resimleme Özellikleri Tercihi	Resimli Kitapı Resimleme	Pragmatik f,%	1, %20	0,%0.0	6, %7.9
		Estetik f,%	4, %80	5, %100	60, %78.9
		Hem pragmatik hem estetik f,%	0,%0.0	0,%0.0	10, %13.2

Tablo 4.8. (devam) Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ile katılımcının bakış açısı arasındaki frekans ve yüzdelik değerlerinin incelenmesi.

Katılımcıya Göre Resimli Öykü Kitabının Taşınması Gereken Özellikler	Pragmatik f,%	2, %40	1, %20	12, %15.8
	Estetik f,%	3, %60	3, %60	49, %69.5
	Hem pragmatik hem estetik f,%	0,%0.0	1, %20	15, %19.7

Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ile katılımcının tercih ettiği kitap türleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda hem pragmatik hem estetik bakış açısını yansıtan türlerin en yüksek oranda tercih edilirken, pragmatik bakış açılarını yansıtan türleri en çok evinde 0-25 aralığında kitaba sahip olan ebeveynlerin tercih ettiği gözlemlenmiştir.

Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ile katılımcının tercih ettiği kitap konuları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplardan çok tercih edilen pragmatik bakış açısını yansıtan konular olduğu, estetik bakış açısını yansıtan kitap konularını ise en fazla evinde 0-25 aralığında kitap bulunan ebeveynler tercih etmiştir.

Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ile katılımcının kitap seçiminde etkileyen özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Frekans değerleri incelendiğinde, kitap seçiminde evinde 0-25 aralığında kitap olan ebeveynlerin estetik özellikleri, evinde 25-50 aralığında kitap bulunan ebeveynlerin hem pragmatik hem estetik özellikleri, evinde 50 ve üstü sayıda kitap olan ebeveynlerin estetik özellikleri tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ile katılımcıya göre kitabın taşınması gereken özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Evinde 0-25 ve 25-50 aralığında kitap sahibi olan ebeveynler %40 oranla estetik ve hem pragmatik hem estetik özelliklere sahip olması gerektiğini düşünürken, evinde 50 ve üstü sayıda kitap sahibi olan ebeveynlerin ise estetik özelliklere sahip olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ile katılımcının kitap karakterlerinde beğendiği özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat tüm gruplarda katılımcılar estetik özellikleri daha çok tercih etmişlerdir.

Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ile katılımcının resimli öykü kitabı sevme nedeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Fakat frekans değerleri incelendiğinde evde bulunan kitap sayıları arttıkça estetik bakış açısını yansıtan nedenler daha çok tercih edilmiştir. Evinde 0-25 aralığında kitap bulunan ebeveynler pragmatik ve hem pragmatik hem estetik bakış açısını yansıtan nedenleri daha çok tercih etmişlerdir.

Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ile katılımcının çocuğuna okuyacağı kitabı seçme hakkı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, tüm gruplar bu hakkı tanıdığını belirtmiştir. Evinde 0-25 aralığında kitap sahibi olan ebeveynlerin ise tercih hakkı tanımadığını ifade eden katılımcılar arasında en yüksek orana sahip oldukları gözlemlenmiştir.

Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ile katılımcının çocuğu için kitap seçiminde dikkat ettiği özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekans değerleri incelendiğinde tüm grupların pragmatik ve estetik değerler arasında bir dengenin bulunduğu gözlemlenmiştir.

Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ile katılımcının resimli öykü kitabı konu tercihi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekanslar incelendiğinde evdeki kitap sayısı arttıkça konu tercihinde pragmatik konular daha fazla oranda tercih edilmiştir.

Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ile katılımcının resimli öykü kitaplarının resimleme özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda estetik özelliklerin daha fazla tercih edildiği gözlemlenmiştir.

Katılımcının evinde bulunan kitap sayısı ile katılımcıya göre resimli öykü kitaplarının taşınması gereken özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Frekans değerlerinde tüm gruplarda estetik özelliklerin daha fazla tercih edildiği, evde bulunan kitap sayısı arttıkça ise pragmatik özelliklerin tercihinin azaldığı görülmektedir.

Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ve kitap harici basılı yayın okuma, katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ve katılımcının kitap okumayı sevme nedeni ile katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ve katılımcının tercih ettiği kitap konuları frekans ve yüzde değerleri Tablo 4.9.'da incelenmiştir.

Tablo 4.9. Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ve kitap harici basılı yayın okuma durumu, katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ve katılımcının kitap okumayı sevme nedeni ile katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ve katılımcının tercih ettiği kitap konuları frekans ve yüzde değerlerinin incelenmesi.

	0-25	25-50	50 ve üstü
Katılımcının Kitap Harici Basılı Yayın Kullanımı			
Evet (f)	6	8	53
Evet (%)	46.2	88.9	82.8
Hayır (f)	7	1	11
Hayır (%)	53.8	11.1	17.2
Katılımcıya Göre Kitap Okumayı Sevme Nedeni			
Pragmatik Özellikler (f)	1	3	16
Pragmatik Özellikler (%)	7.7	33.3	25.0
Estetik özellikler (f)	7	2	24
Estetik özellikler (%)	53.8	22.2	37.5
Hem pragmatik hem estetik özellikler (f)	0	2	16
Hem pragmatik hem estetik özellikler (%)	0.0	22.2	25.0
Cevap yok (f)	5	2	8
Cevap yok (%)	38.5	22.2	12.5
Katılımcının Tercih Ettiği Kitap Konuları			
Pragmatik Özellikler (f)	9	3	39
Pragmatik Özellikler (%)	69.2	33.3	60.9
Estetik özellikler (f)	2	0	6
Estetik özellikler (%)	15.4	0.0	9.4
Hem pragmatik hem estetik özellikler (f)	1	3	18
Hem pragmatik hem estetik özellikler (%)	7.7	33.3	28.1
Cevap yok (f)	1	3	1
Cevap yok (%)	7.7	33.3	6.7

Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcının kitap harici basılı yayın okuma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki (p değeri 0.015, $p < 0.05$) bulunmuştur. Evinde 0-25 aralığında çocuk kitabı bulunan ebeveynlerin yarısından fazlası kitap harici basılı yayın okumayı tercih etmemiş, evde bulunan çocuk kitabı sayısı arttıkça katılımcının kitap harici basılı yayın okuma durumunda da artış görülmüştür.

Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcının kitap okumayı sevme nedeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki (p değeri 0.040, $p < 0.05$) bulunmuştur. Evde bulunan çocuk kitabı sayısı arttıkça katılımcıların hem pragmatik hem estetik bakış açısını yansıtan nedenleri daha çok tercih ettiği, aynı zamanda cevap vermeme yüzdelerinin de düştüğü gözlemlenmiştir.

Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcının tercih ettiği kitap konuları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki (p değeri 0.015, $p < 0.05$) bulunmuştur. Evde bulunan çocuk kitabı sayısı arttıkça katılımcılar hem pragmatik hem estetik içerikli konuları daha çok tercih etmiştir.

Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdeler değeri Tablo 4.10.'da incelenmiştir.

Tablo 4.10. Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdeler değeri incelenmesi.

		0-25	25-50	50 ve üstü
Katılımcının Tercih Ettiği Kitap Türleri	Pragmatik f,%	3, %23.1	1, %11.1	3, %4.7
	Estetik f,%	3, %23.1	1, %11.1	7, %10.9
	Hem pragmatik hem estetik f,%	7, %53.8	6, %66.7	47, %73.4
	Cevap yok f,%	0, %0.0	1, %11.1	7, %10.9
Katılımcıyı Kitap Seçiminde Etkileyen Özellikler	Pragmatik f,%	1, %7.7	2, %22.2	5, %7.8
	Estetik f,%	4, %30.8	3, %33.3	33, %51.6
	Hem pragmatik hem estetik f,%	8, %61.5	4, %44.4	26, %40.6

Tablo 4.10.(devam) Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdelik değerlerinin incelenmesi.

Katılımcıya Göre Kitabın Taşınması Gereken Özellikler	Pragmatik f,%	1, %7.7	1, %11.1	12, %18.8
	Estetik f,%	7, %53.8	7, %77.8	42, %65.6
	Hem pragmatik hem estetik f,%	5, %38.5	1, %11.1	10, %15.6
Katılımcının Kitap Karakterlerinde Beğendiği Özellikler	Pragmatik f,%	3, %23.1	0, %0.0	4, %6.3
	Estetik f,%	9, %69.2	9, %100	52, %81.3
	Hem pragmatik hem estetik f,%	0, %0.0	0, %0.0	3, %4.7
	Belirtilmemiş f,%	1, %7.7	0, %0.0	5, %7.8
Katılımcının Resimli Öykü Kitabı Sevme Nedeni	Pragmatik f,%	2, %15.4	3, %33.3	11, %17.2
	Estetik f,%	5, %38.5	5, %55.6	20, %31.3
	Hem pragmatik hem estetik f,%	0, %0.0	0, %0.0	7, %10.9
	Belirtilmemiş f,%	3, %23.1	1, %11.1	11, %17.2
	Sevmiyorum f, %	3, %23.1	0, %0.0	15, %23.4
Katılımcının Çocuğuna Resimli Öykü Kitabı Okuma Sıklığı	Her gün f,%	8, %61.5	7, %77.8	56, %87.5
	Haftada 2-3 kez f,%	3, %23.1	2, %22.2	4, %6.3
	Nadiren f,%	2, %15.4	0, %0.0	4, %6.3
Katılımcının Çocuğuna Seçme Hakkı Tanınması	Evet f,%	10, %76.9	8, %88.9	58, %90.6
	Hayır f,%	3, %23.1	1, %11.1	6, %9.4
Katılımcının Çocuğu İçin Kitap Seçiminde Dikkat Ettiği Özellikler	Pragmatik f,%	4, %30.8	1, %11.1	13, %20.3
	Estetik f,%	3, %23.1	4, %44.4	19, %29.7
	Hem pragmatik hem estetik f,%	6, %46.2	4, %44.4	32, %50.0
Katılımcının Resimli Öykü Kitabında Konu Tercihi	Pragmatik f,%	7, %53.8	7, %77.8	41, %64.1
	Estetik f,%	2, %15.4	1, %11.1	10, %15.6
	Tercih yok f,%	4, %30.8	1, %11.1	13, %20.3
Katılımcının Resimli Öykü Kitabı Resimleme Özellikleri Tercihi	Pragmatik f,%	2, %15.4	0, %0.0	5, %7.8
	Estetik f,%	9, %69.2	9, %100	51, %79.7
	Hem pragmatik hem estetik f,%	2, %15.4	0, %0.0	8, %12.5

Tablo 4.10.(devam) Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdelerinin incelenmesi.

Katılımcıya Göre Resimli Öykü Kitabının Taşınması Gereken Özellikler	Pragmatik f,%	4, %30.8	1, %11.1	10, %15.6
	Estetik f,%	8, %61.5	7, %77.8	40, %62.5
	Hem pragmatik hem estetik f,%	1, %7.7	1, %11.1	14, %21.9

Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcının tercih ettiği kitap türleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde hem pragmatik hem estetik bakış açısını yansıtan türlerin tercihinde artış olduğu gözlemlenmiştir.

Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcıyı kitap seçiminde etkileyen özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde evinde 0-25 ile 25-50 arası çocuk kitabı bulunduran ebeveynler hem pragmatik hem estetik özellikleri, evinde 50 ve üstü çocuk kitabı bulunan ebeveynler ise estetik özellikleri daha fazla tercih etmişlerdir.

Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcıya göre kitabın taşınması gereken özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Frekans değerleri incelendiğinde ebeveynlerin en fazla estetik özellikleri tercih ettikleri fakat evde bulunan çocuk kitabı sayısının artmasıyla pragmatik özelliklerin tercihinde de artış olduğu gözlemlenmiştir.

Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcının tercih ettiği kitap türleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekanslara bakıldığında ise tüm gruplarda estetik özellikler daha fazla tercih edilmiştir. Pragmatik özellikleri en fazla tercih eden ebeveynler ise evinde 0-25 aralığında çocuk kitabı bulunan ebeveynler arasındadır.

Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcının resimli öykü kitabı sevmeye nedeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplar en çok estetik bakış açısını yansıtan nedenleri tercih etmişlerdir. Pragmatik özellikleri en fazla tercih eden ebeveynler ise evinde 25-50 aralığında çocuk kitabı bulunan ebeveynler arasındadır. Resimli öykü kitabını

sevmediğini belirten katılımcıların en fazla olduğu grup da evinde 50 ve üstü çocuk kitabına sahip olan ebeveynlerdir.

Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcının çocuğuna resimli öykü kitabı okuma sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat anlamlılık sınırına yakın bir değer olarak p değeri 0,068 olarak hesaplanmıştır. Frekans değerleri incelendiğinde evdeki çocuk kitabı sayısı arttıkça ebeveynlerin çocuklarına her gün resimli öykü kitabı okumayı daha fazla, haftada 2-3 kez seçeneğini ise daha az tercih etmişlerdir.

Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcının çocuğuna okuyacağı kitabı seçme hakkı tanıma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde evde bulunan çocuk kitabı sayısı arttıkça katılımcının çocuğuna okuyacağı kitabı seçme hakkı tanıma yüzdelerinde artış gözlemlenmiştir.

Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcını çocuğu için kitap seçiminde dikkat ettiği özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekans değerleri incelendiğinde hem pragmatik hem estetik özelliklerin tüm gruplarda daha fazla tercih edilmiştir.

Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcının resimli öykü kitabı temin ederken konu tercihinde bulunma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, pragmatik konuların tüm gruplarda daha fazla tercih edildiği gözlemlenmiştir. Evinde 50 ve üstü sayıda çocuk kitabı bulunan ebeveynlerin estetik özellikler ve tercih yok seçeneklerini diğer gruplara oranla daha fazla tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcının resimli öykü kitabı resimleme özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda estetik özelliklerin en fazla tercih edilerek, yüzdelerinin yüksek olduğu, evinde 25-50 aralığında çocuk kitabı bulunan ebeveynlerin ise tamamının estetik özellikleri tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

Katılımcının evinde bulunan çocuk kitabı sayısı ile katılımcıya göre resimli öykü kitabının taşınması gereken özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Tüm gruplarda estetik özellikler daha fazla tercih edilmiş, evde

bulunan çocuk kitabı sayısının artmasıyla birlikte hem pragmatik hem estetik özelliklerin tercih yüzdeleri artmıştır.

Katılımcının hane gelir durumu ile katılımcıya göre resimli öykü kitabının taşınması gereken özellikler frekans ve yüzde değerleri Tablo 4.11.'de incelenmiştir.

Tablo 4.11. Katılımcının hane gelir durumu ile katılımcıya göre resimli öykü kitabının taşınması gereken özellikler frekans ve yüzde değerlerinin incelenmesi.

	Gelir Giderden Az	Gelir Gidere Denk	Gelir Giderden Fazla
Katılımcıya Göre Resimli Öykü Kitabının Taşınması Gereken Özellikler			
Pragmatik Özellikler (f)	1	13	1
Pragmatik Özellikler (%)	12.5	27.1	3.3
Estetik özellikler (f)	5	25	25
Estetik özellikler (%)	62.5	52.1	83.3
Hem pragmatik hem estetik özellikler (f)	2	10	4
Hem pragmatik hem estetik özellikler (%)	25.0	20.8	13.3

Katılımcının hane gelir durumu ile katılımcıya göre resimli öykü kitabının taşınması gereken özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki (p değeri 0.027, $p < 0.05$) bulunmuştur. Frekanslar incelendiğinde tüm gruplarda estetik özellikler en fazla tercih edilen seçenek olmuştur. Hem pragmatik hem estetik özellikler ise gelir durumu yükseldikçe daha az tercih edilmiştir.

Katılımcının hane gelir düzeyi ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdeler Tablo 4.12.'de incelenmiştir.

Tablo 4.12. Katılımcının hane gelir düzeyi ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdelerinin incelenmesi.

		Gelir Giderden Az	Gelir Gidere Denk	Gelir Giderden Fazla
Katılımcının Kitap Okumayı Sevme Nedeni	Pragmatik f,%	2, %25.0	9, %18.8	9, %30.0
	Estetik f,%	5, %62.5	17, %35.4	11, %36.7
	Hem pragmatik hem estetik f,%	1, %12.5	12, %25.0	5, %16.7
	Cevap yok f,%	0, %0.0	10, %20.8	5, %16.7
Katılımcının Kitap Harici Basılı Yayın Okuma Durumu	Evet f,%	6, %75	39, %81.3	22, %73.3
	Hayır f,%	2, %25.0	9, %18.8	8, %26.7
Katılımcının Tercih Ettiği Kitap Türleri	Pragmatik f,%	0, %0.0	4, %8.3	3, %10.0
	Estetik f,%	0, %0.0	6, %12.5	5, %16.7
	Hem pragmatik hem estetik f,%	8, %100	33, %68.8	19, %63.3
	Tercih yok f,%	0, %0.0	5, %10.4	3, %10.0
Katılımcının Tercih Ettiği Kitap Konuları	Pragmatik f,%	3, %37.5	30, %62.5	18, %60.0
	Estetik f,%	0, %0.0	6, %6.3	5, %16.7
	Hem pragmatik hem estetik f,%	5, %62.5	11, %22.9	6, %20.0
	Tercih yok f,%	0, %0.0	4, %8.3	1, %3.3
Katılımcıyı Kitap Seçiminde Etkileyen Özellikler	Pragmatik f,%	1, %12.5	4, %8.3	3, %10.0
	Estetik f,%	2, %25.0	21, %43.8	17, %56.7
	Hem pragmatik hem estetik f,%	5, %62.5	23, %47.9	10, %33.3
	Tercih yok f,%	0, %0.0	0, %0.0	0, %0.0
Katılımcıya Göre Kitabın Taşınması Gereken Özellikler	Pragmatik f,%	1, %12.5	8, %16.7	5, %16.7
	Estetik f,%	4, %50.0	32, %66.7	20, %66.7
	Hem pragmatik hem estetik f,%	3, %37.5	8, %16.7	5, %16.7
	Tercih yok f,%	0, %0.0	0, %0.0	0, %0.0
Katılımcının Kitap Karakterlerinde Beğendiği Özellikler	Pragmatik f,%	1, %12.5	5, %10.4	1, %3.3
	Estetik f,%	7, %87.5	38, %79.2	25, %83.3
	Hem pragmatik hem estetik f,%	0, %0.0	1, %2.1	2, %6.7
	Belirtilmemiş f,%	0, %0.0	4, %8.3	2, %6.7

Tablo 4.12. (devam) Katılımcının hane gelir düzeyi ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdelik değerlerinin incelenmesi.

Katılımcının Resimli Öykü Kitabı Sevme Nedeni	Pragmatik f,%	1, %12.5	11, %22.9	4, %13.3
	Estetik f,%	4, %50.0	15, %31.3	11, %36.7
	Hem pragmatik hem estetik f,%	1, %12.5	2, %4.2	4, %13.3
	Belirtilmemiş f,%	1, %12.5	6, %12.5	8, %26.7
	Sevmiyorum f, %	1, %12.5	14, %29.2	3, %10.0
Katılımcının Çocuğuna Resimli Öykü Kitabı Okuma Sıklığı	Her gün f,%	6, %75.0	37, %77.1	28, %93.3
	Haftada 2-3 kez f,%	2, %25.0	7, %14.6	0, %0.0
	Nadiren f,%	0, %0.0	4, %8.3	2, %6.7
Katılımcının Çocuğuna Seçme Hakkı Tanınması	Evet f,%	7, %87.5	42, %87.5	27, %90.0
	Hayır f,%	1, %12.5	6, %12.5	3, %10.0
Katılımcının Çocuğu İçin Kitap Seçiminde Dikkat Ettiği Özellikler	Pragmatik f,%	0, %0.0	13, %27.1	5, %16.7
	Estetik f,%	5, %62.5	15, %31.3	6, %20.0
	Hem pragmatik hem estetik f,%	3, %37.5	20, %41.7	19, %63.3
Katılımcının Resimli Öykü Kitabında Konu Tercihi	Pragmatik f,%	5, %62.5	32, %66.7	18, %60.0
	Estetik f,%	2, %25.0	7, %14.6	4, %13.3
	Tercih yok f,%	1, %12.5	9, %18.8	8, %26.7
Katılımcının Resimli Öykü Kitabı Resimleme Özellikleri Tercihi	Pragmatik f,%	0, %0.0	4, %8.3	3, %10.0
	Estetik f,%	5, %62.5	39, %81.3	25, %83.3
	Hem pragmatik hem estetik f,%	3, %37.5	5, %10.4	2, %6.7

Katılımcının hane gelir durumu ile katılımcının kitap okumayı sevme nedeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda katılımcılar estetik bakış açısını yansıtan nedenleri tercih etmişler, gelirin giderden az olduğu ebeveynler bu seçeneği en çok tercih eden katılımcılardır.

Katılımcının hane gelir durumu ile katılımcının kitap harici basılı yayın okuma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda basılı yayının tercihinin fazla olduğu, fakat

gelir giderden fazla grubundaki ebeveynlerin ise okuma ve okumama tercih yüzdelerinin birbirine çok yakın oldukları gözlemlenmiştir.

Katılımcının hane gelir durumu ile katılımcının tercih ettiği kitap türleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda hem pragmatik hem estetik içerikteki kitap türleri tercih edilmiştir. Gelir düzeyi arttıkça grupların pragmatik ve estetik içerikteki kitap türlerini daha fazla hem pragmatik hem estetik içerikli kitap türlerini ise daha az tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

Katılımcının hane gelir durumu ile katılımcının tercih ettiği kitap konuları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde gelir düzeyinin artmasıyla estetik içerikli konular daha fazla, hem pragmatik hem estetik içerikli konular ise daha az tercih edilmiştir.

Katılımcının hane gelir durumu ile katılımcının kitap seçiminde dikkat ettiği özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde gelir düzeyinin artmasıyla estetik özelliklerin yüzdelik değerleri artmış hem pragmatik hem estetik içerikli özellikler ise azalmıştır.

Katılımcının hane gelir durumu ile katılımcıya göre bir kitabın taşınması gereken özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda estetik özellikler daha fazla tercih edilmiştir.

Katılımcının hane gelir durumu ile katılımcının kitap karakterlerinde beğendiği özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda estetik özellikler daha fazla tercih edilmiştir.

Katılımcının hane gelir durumu ile katılımcının resimli öykü kitabı sevme nedeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda estetik nedenler daha fazla tercih edilmiştir. Fakat gelir gidere denk grubundaki ebeveynlerin estetik içerikli nedenlerin diğer gruplara kıyasla daha az tercih edildiği, yine bu grupta resimli öykü kitabını sevmeyen en fazla ebeveyn grubu olduğu gözlemlenmiştir.

Katılımcının hane gelir durumu ile katılımcının çocuğuna resimli öykü kitabı okuma sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde gelir düzeyi arttıkça her gün tercihindeki oranların da arttığı, haftada 2-3 kez tercihindeki oranların azaldığı gözlemlenmiştir.

Katılımcının hane gelir durumu ile katılımcının çocuğa okuyacağı kitabı seçme hakkı tanıma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde gelirin giderden az ve denk olduğu gruplarda yüzdelerde değişim olmamıştır. Gelirin giderden fazla olduğu grupta ise çocuğa okuyacağı kitabı seçme hakkının yüzdelerinde artarken, seçim hakkı tanımayan ebeveynlerin yüzdelerinde azalmıştır.

Katılımcının hane gelir durumu ile katılımcının çocuğu için kitap temin ederken dikkat ettiği özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde gelir düzeyi arttıkça estetik özelliklerin tercihi azalırken hem pragmatik hem estetik özelliklerin ise arttığı gözlemlenmiştir.

Katılımcının hane gelir durumu ile katılımcının resimli öykü kitabında konu tercihi istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda pragmatik konular daha fazla tercih edilmiştir. Bununla birlikte gelir düzeyi arttıkça estetik konuların tercih yüzdeleri azalmış hem pragmatik hem estetik konuların tercih yüzdeleri ise artmıştır.

Katılımcının hane gelir durumu ile katılımcıya göre resimli öykü kitabının resimleme özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda en fazla estetik özellikler tercih edilmiştir. Gelir düzeyinin artmasıyla birlikte pragmatik özelliklerin arttığı hem pragmatik hem estetik özelliklerin ise azaldığı gözlemlenmiştir.

Katılımcının meslek grubu ve kitap harici basılı yayın okuma frekans ve yüzde değerleri Tablo 4.13.' te incelenmiştir.

Tablo 4.13. Katılımcının meslek grubu ve kitap harici basılı yayın okuma frekans ve yüzde değerlerinin incelenmesi.

	Eğitim Grubu	Ev Hanımı	Sağlık Grubu	Bilim Grubu	Teknik Grup	Sosyal Grup	Diğer
Katılımcının Kitap Harici Basılı Yayın Kullanımı							
Evet (f)	29	11	3	10	4	1	9
Evet (%)	93.5	57.9	60.0	90.9	57.1	25.0	100.0
Hayır (f)	2	8	2	1	3	3	0
Hayır (%)	6.5	42.1	40	9.1	42.9	75.0	0.0

Katılımcının meslek grubu ile katılımcının kitap harici basılı yayın okuma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki (p değeri 0.001, $p < 0.05$) bulunmuştur. Frekanslar incelendiğinde kitap harici basılı yayın okuyan ebeveynlerin en fazla olduğu meslek gruplarının eğitim (%93.5), bilim (%90.9); okumayan ebeveynlerin ise en fazla olduğu meslek grupları sosyal (75.0), teknik (%42.9) ve ev hanımı (%42.1) gruplarında bulunan ebeveynler oldukları gözlemlenmiştir. Değerlere bakıldığında bilgiye dayalı ve bilgi dinamiği isteyen meslek gruplarının daha fazla kitap harici basılı yayın okudukları gözlemlenmiştir.

Katılımcının meslek grubu ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdeler değeri Tablo 4.14.'te incelenmiştir.

Tablo 4.14. Katılımcının meslek grubu ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdelerinin incelenmesi.

	Eğitim Grubu f, %	Ev Hanımı f, %	Sağlık Grubu f, %	Bilim Grubu f, %	Teknik Grup f, %	Sosyal Grup f, %	Diğer f, %
Katılımcıya Göre Kitap Okumayı Sevme Nedeni							
Pragmatik f,%	2, %6.5	6, %31.6	1, %20.0	4, %36.4	3, %42.9	0, %0.0	4, %44.4
Estetik f,%	12, %38.7	4, %21.1	3, %60.0	4, %36.4	2, %28.6	4, %100	4, %44.4
Hem pragmatik hem estetik f,%	10, %32.3	3, %15.8	1, %20.2	2, %18.2	1, %14.3	0, %0.0	1, %11.1
Cevap yok f,%	7, %22.6	6, %31.6	0, %0.0	1, %9.1	1, %14.3	0, %0.0	0, %0.0
Katılımcının Tercih Ettiği Kitap Türleri							
Pragmatik f,%	2, %6.5	4, %21.1	0, %0.0	1, %9.1	0, %0.0	0, %0.0	0, %0.0
Estetik f,%	8, %25.8	2, %10.5	0, %0.0	0, %0.0	0, %0.0	0, %0.0	1, %11
Hem pragmatik hem estetik f,%	17, %54.8	13, %68.4	4, %80.0	9, %81.8	6, %85.7	4, %100	7, %77.8
Tercih yok f,%	4, %12.9	0, %0.0	1, %20.0	1, %9.1	1, %14.3	0, %0.0	1, %11
Katılımcının Tercih Ettiği Kitap Konuları							
Pragmatik f,%	18, %58.1	11, %57.9	2, %40.0	8, %72.7	4, %57.1	2, %50.0	6, %66.7
Estetik f,%	2, %6.5	4, %21.1	1, %20.0	1, %9.1	0, %0.0	0, %0.0	0, %0.0
Hem pragmatik hem estetik f,%	9, %29.0	3, %15.8	2, %40.0	1, %9.1	3, %42.9	2, %50.0	2, %22.2
Tercih yok f,%	2, %6.5	1, %5.3	0, %0.0	1, %9.1	0, %0.0	0, %0.0	1, %11.1

Tablo 4.14. (devam) Katılımcının meslek grubu ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdelik değerlerinin incelenmesi.

Pragmatik f,%	3, %9.7	2, %10.5	0, %0.0	0, %0.0	0, %0.0	0, %0.0	3, %33.3
Estetik f,%	16, %51.6	7, %36.8	3, %60.0	8, %72.7	3, %42.9	0, %0.0	3, %33.3
Hem pragmatik hem estetik f,%	12, %38.7	10, %52.6	2, %40.0	3, %27.3	4, %57.1	4, %100	3, %33.3
Katılımcıya Göre Kitabın Taşınması Gereken Özellikler							
Pragmatik f,%	3, %9.7	2, %10.5	0, %0.0	2, %18.2	2, %28.6	0, %0.0	5, %55.6
Estetik f,%	21, %67.7	13, %68.4	4, %80.0	8, %72.7	4, %57.1	2, %50.0	4, %44.4
Hem pragmatik hem estetik f,%	7, %22.6	4, %21.1	1, %20.0	1, %9.1	1, %14.3	2, %50.0	0, %0.0
Katılımcının Kitap Karakterlerinde Beğendiği Özellikler							
Pragmatik f,%	3, %9.7	2, %10.5	0, %0.0	0, %0.0	0, %0.0	1, %25.0	1, %11.1
Estetik f,%	26, %83.9	16, %84.2	5, %100	8, %72.7	7, %100	1, %25.0	7, %77.8
Hem pragmatik hem estetik f,%	1, %3.2	0, %0.0	0, %0.0	1, %9.1	0, %0.0	1, %25.0	0, %0.0
Belirtilmemiş f,%	1, %3.2	1, %5.3	0, %0.0	2, %18.2	0, %0.0	1, %25.0	1, %11.1

Tablo 4.14. (devam) Katılımcının meslek grubu ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdelerinin incelenmesi.

Katılımcının Resimli Öykü Kitabı Sevme Nedeni							
Pragmatik f,%	5, %16.1	6, %31.6	0, %0.0	1, %9.1	3, %42.9	1, %25.0	0, %0.0
Estetik f,%	9, %29.0	5, %26.3	2, %40.0	4, %36.4	3, %42.9	2, %50	5, %55.6
Hem pragmatik hem estetik f,%	2, %9.7	0, %0.0	0, %0.0	4, %36.4	0, %0.0	0, %0.0	0, %0.0
Belirtilmemiş f,%	5, %16.1	4, %21.1	2, %40.0	1, %9.1	0, %0.0	1, %25.0	2, %22.2
Sevmiyorum f, %	9, %29.0	4, %21.1	1, %20.0	1, %9.1	1, %14.3	0, %0.0	2, %22.2
Katılımcının Çocuğuna Resimli Öykü Kitabı Okuma Sıklığı							
Her gün f,%	28, %90.3	12, %63.2	3, %60.0	10, %90.9	6, %85.7	4, %100	8, %88.9
Haftada 2-3 kez f,%	2, %6.5	5, %26.3	1, %20.0	0, %0.0	0, %0.0	0, %0.0	1, %11.1
Nadiren f,%	1, %3.2	2, %10.5	1, %20.0	1, %9.1	1, %14.3	0, %0.0	0, %0.0
Katılımcının Çocuğuna Seçme Hakkı Tanıma Durumu							
Evet f,%	27, %87.1	17, %89.5	3, %60.0	11, %100	7, %100	3, %75.0	8, %88.9
Hayır f,%	4, %12.9	2, %10.5	2, %40.0	0, %0.0	0, %0.0	1, %25.0	1, %11.1
Katılımcının Çocuğu İçin Kitap Seçiminde Dikkat Ettiği Özellikler							
Pragmatik f,%	8, %25.8	5, %26.3	1, %20.0	1, %9.1	0, %0.0	1, %25.0	2, %22.2
Estetik f,%	9, %29.0	6, %31.6	2, %40.0	3, %27.3	1, %14.3	2, %50.0	3, %33.3
Hem pragmatik hem estetik f,%	14, %45.2	8, %42.1	2, %40.0	7, %63.6	6, %85.7	1, %25.0	4, %44.4

Tablo 4.14. (devam) Katılımcının meslek grubu ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdelerinin incelenmesi.

Katılımcının Resimli Öykü Kitabında Konu Tercih							
Pragmatik f,%	20, %64.5	11, %57.9	3, %60.0	7, %63.6	4, %57.1	3, %75.0	7, %77.8
Estetik f,%	5, %16.1	2, %10.5	0, %0.0	1, %9.1	2, %28.6	1, %25.0	2, %22.2
Tercih yok f,%	6, %19.4	6, %31.6	2, %40.0	3, %27.3	1, %14.3	0, %0.0	0, %0.0
Katılımcının Resimli Öykü Kitabı Resimleme Özellikleri Tercih							
Pragmatik f,%	2, %6.5	3, %15.8	0, %0.0	0, %0.0	1, %14.3	0, %0.0	1, %11.1
Estetik f,%	23, %74.2	14, %73.7	4, %80.0	10, %90.9	6, %85.7	4, %100	8, %88.9
Hem pragmatik hem estetik f,%	6, %19.4	2, %10.5	1, %20.0	1, %9.1	0, %0.0	0, %0.0	0, %0.0
Katılımcıya Göre Resimli Öykü Kitabının Taşması Gereken Özellikler							
Pragmatik f,%	6, %19.4	6, %31.6	1, %20.0	1, %9.1	1, %14.3	0, %0.0	0, %0.0
Estetik f,%	20, %64.5	11, %57.9	2, %40.0	7, %63.6	5, %71.4	3, %75.0	7, %77.8
Hem pragmatik hem estetik f,%	5, %16.1	2, %10.5	2, %40.0	3, %27.3	1, %14.3	1, %25.0	2, %22.2

Katılımcının meslek grubu ile katılımcının kitap okumayı sevme nedeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde pragmatik nedenleri tercih eden ebeveynler diğer (%44.4), estetik nedenleri tercih eden ebeveynler sağlık (%60.0), hem pragmatik hem estetik nedenleri tercih eden ebeveynler eğitim (%32.3) grubunda yer almaktadır. Ev hanımı grubundaki ebeveynlerin ise cevap yok seçeneğini en fazla tercih eden katılımcılar oldukları gözlemlenmiştir.

Katılımcının meslek grubu ile katılımcının tercih ettiği kitap türleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekans değerleri incelendiğinde tüm

gruplarda hem pragmatik hem estetik bakış açısına sahip türlerin daha fazla tercih edilmiştir. Pragmatik içerikli türleri en çok ev hanımı grubunun, estetik içerikli türleri eğitim grubunun hem pragmatik hem estetik türleri ise sosyal grubun daha fazla tercih ettiği gözlemlenmiştir.

Katılımcının meslek grubu ile katılımcının tercih ettiği kitap konuları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda hem pragmatik hem estetik içerikli konuların daha fazla tercih edildiği gözlemlenmiştir.

Katılımcının meslek grubu ile katılımcıyı kitap seçiminde etkileyen özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda hem pragmatik hem estetik içerikli konuların daha fazla tercih edildiği gözlemlenmiştir. Bununla beraber sağlık ve bilim grubunda bulunan ebeveynler estetik özellikleri de tercih etmişlerdir.

Katılımcının meslek grubu ile katılımcıya göre kitabın taşınması gereken özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda estetik özellikler daha çok tercih edilirken diğer meslek grubunda pragmatik özellikler daha fazla tercih edilmiştir.

Katılımcının meslek grubu ile katılımcının kitap karakterinde beğendiği özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda estetik özelliklerin daha fazla tercih edildiği gözlemlenmiştir.

Katılımcının meslek grubu ile katılımcıyı resimli öykü kitabı sevme nedeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda estetik özelliklerin daha fazla tercih edildiği gözlemlenmiştir. Fakat teknik gruptaki ebeveynler pragmatik ve estetik özellikleri aynı oranda (%42.9), bilim grubundaki ebeveynler estetik ve hem pragmatik hem estetik özellikleri aynı oranda (%36.4), sağlık grubundaki ebeveynleri estetik özellikler ve belirtilmemiş seçeneğini aynı oranda (%40.0), eğitim grubunun ise estetik ve sevmiyorum seçeneklerine aynı oranda (%29.0) tercih etmiştir. Ev hanımı grubu ise pragmatik özellikleri daha fazla tercih etmiştir.

Katılımcının meslek grubu ile katılımcının çocuğuna resimli öykü kitabı okuma sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekans değerleri incelendiğinde tüm meslek gruplarında her gün seçeneği yüksek yüzde değerleriyle tercih edilmiştir. Ev hanımı grubunun diğer gruplarla karşılaştırıldığında en düşük yüzdeye (%63.2), haftada 2-3 kez okuma seçeneğinde ise en yüksek yüzdeye (%26.3) sahiptir.

Katılımcının meslek grubu ile katılımcının çocuğuna okuyacağı kitabı seçme hakkı tanıma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekans değerleri incelendiğinde tüm grupların tercih hakkı tanıdığı gözlemlenmiştir.

Katılımcının meslek grubu ile katılımcının çocuğu için kitap seçiminde dikkat ettiği özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda hem pragmatik hem estetik özellikler, sosyal meslek grubunda ise estetik özelliklerin daha fazla tercih edildiği gözlemlenmiştir.

Katılımcının meslek grubu ile katılımcının resimli öykü kitabı konu tercihi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekans değerleri incelendiğinde tüm meslek gruplarında pragmatik konular daha fazla tercih edilmiştir.

Katılımcının meslek grubu ile katılımcıya göre resimli öykü kitabının resimleme özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekans değerleri incelendiğinde tüm meslek gruplarında estetik konular daha fazla tercih edilmiştir.

Katılımcının meslek grubu ile katılımcıya göre resimli öykü kitabının taşıması gereken özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, frekans değerleri incelendiğinde tüm meslek gruplarında pragmatik konular daha fazla tercih edilmiştir.

Katılımcının kütüphane kullanım sıklığı ve resimli öykü kitabının resimleme özellikleri frekans ve yüzde değerleri Tablo 4.15.' te incelenmiştir.

Tablo 4.15. Katılımcının kütüphane kullanım sıklığı ve resimli öykü kitabının resimleme özelliklerinin frekans ve yüzde değerlerinin incelenmesi.

	Ayda 1 kez	Ayda 2 ve üstü	Nadiren	Üyeyim, Kendi kütüphanemizi Kullanıyoruz	Hayır
Resimli Öykü Kitabının Resimleme Özellikleri					
Pragmatik Özellikler (f)	3	2	2	2	11
Pragmatik Özellikler (%)	27.3	15.4	15.4	40.0	25.0
Estetik özellikler (f)	6	8	4	1	14
Estetik özellikler (%)	54.5	61.5	30.8	20.0	31.8
Hem pragmatik hem estetik özellikler (f)	1	3	4	2	8
Hem pragmatik hem estetik özellikler (%)	9.1	23.1	30.8	40.0	18.2
Cevap yok (f)	1	0	3	0	11
Cevap yok (%)	9.1	0.0	23.1	0.0	25.0

Katılımcının kütüphane kullanım durumu ile katılımcıya göre resimli öykü kitabının resimleme özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki (p değeri 0.006, $p < 0.05$) bulunmuştur. Frekanslar incelendiğinde kütüphane ziyaret sıklığının artmasıyla birlikte katılımcıların resimli öykü kitaplarının resimleme özelliklerinin estetik özelliklere sahip olması gerektiği tercih edilmiştir.

Katılımcının kütüphane kullanımı ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdelik değerleri Tablo 4.16.'te incelenmiştir.

Tablo 4.16. Katılımcının kütüphane kullanımı ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdelik değerlerinin incelenmesi.

	Ayda 1 kez	Ayda 2 ve üstü	Nadiren	Üyeyim, Kendi kütüphanemizi kullanıyoruz	Hayır
Katılımcı Kitap Okumayı Sevme Nedeni					
Pragmatik f, %	3, %27,3	2, %15,4	2, %15,4	2, %40	11, %25,0
Estetik f, %	6, %54,5	8, %61,5	4, %30,8	1, %20,0	14, %31,8
Hem pragmatik hem estetik f, %	1, %9,1	3, %23,1	4, %30,8	2, %40,0	8, %18,2
Cevap yok f, %	1, %9,1	0, %0,0	3, %23,1	0, %0,0	11, %25,0
Katılımcının Kitap Harici Basılı Yayın Okuma Durumu					
Evet f, %	10, %90,9	10, %76,9	11, %86,6	4, %80,0	32, %72,7
Hayır f, %	1, %9,1	3, %23,1	2, %15,4	1, %20,0	12, %27,3
Katılımcının Tercih Ettiği Kitap Türleri					
Pragmatik f, %	0, %0,0	2, %15,4	2, %15,4	0, %0,0	3, %6,8
Estetik f, %	0, %0,0	0, %0,0	2, %15,4	2, %40,0	7, %15,9
Hem pragmatik hem estetik f, %	9, %81,8	11, %84,6	7, %53,8	2, %40,0	31, %70,5
Tercih yok f, %	2, %18,2	0, %0,0	2, %15,4	1, %20,0	3, %6,8
Katılımcının Tercih Ettiği Kitap Konuları					
Pragmatik f, %	8, %72,7	8, %61,5	6, %46,2	1, %20,0	28, %63,6
Estetik f, %	1, %9,1	1, %7,7	3, %23,1	1, %20,0	2, %4,5
Hem pragmatik hem estetik f, %	2, %18,2	4, %30,8	3, %23,1	2, %40,0	11, %25,0
Cevap yok f, %	0, %0,0	0, %0,0	1, %7,7	1, %20,0	3, %6,8

Tablo 4.16. (devam) Katılımcının kütüphane kullanımı ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdelerinin incelenmesi.

Katılımcıyı Kitap Seçiminde Etkileyen Özellikler

Pragmatik f, %	0, %0,0	3, %23,1	1, %7,7	0, %0,0	4, %9,1
Estetik f, %	3, %27,3	4, %30,8	8, %61,5	4, %80,0	21, %47,7
Hem pragmatik hem estetik f, %	8, %72,7	6, %46,2	4, %30,8	1, %20,0	19, %43,2
Katılımcıya Göre Bir Kitabın Taşması Gereken Özellikler					
Pragmatik f, %	2, %18,2	3, %23,1	1, %7,7	0, %0,0	8, %18,2
Estetik f, %	7, %63,6	6, %46,2	9, %69,2	5, %100,0	29, %65,9
Hem pragmatik hem estetik f, %	2, %18,2	4, %30,8	3, %23,1	0, %0,0	7, %15,9
Katılımcının Kitap Karakterinde Beğendiği Özellikler					
Pragmatik f, %	1, %9,1	0, %0,0	1, %7,7	1, %20,0	4, %9,1
Estetik f, %	9, %81,8	12, %92,3	12, %92,3	4, %80,0	33, %75,0
Hem pragmatik hem estetik f, %	0, %0,0	1, %7,7	0, %0,0	0, %0,0	2, %4,5
Belirtilmemiş f, %	1, %9,1	0, %0,0	0, %0,0	0, %0,0	5, %11,4
Katılımcının Resimli Öykü Kitabı Sevme Nedeni					
Pragmatik f, %	2, %18,2	3, %23,1	1, %7,7	0, %0,0	10, %22,7
Estetik f, %	4, %36,4	6, %46,2	5, %38,5	2, %40,0	13, %29,5
Hem pragmatik hem estetik f, %	1, %9,1	1, %7,7	1, %7,7	0, %0,0	4, %9,1
Evet Belirtilmemiş	3, %27,3	1, %7,7	3, %23,1	0, %0,0	8, %18,2
Sevmiyorum f, %	1, %9,1	2, %15,4	3, %23,1	3, %60,0	9, %20,5
Katılımcı Çocuğuyla Resimli Öykü Kitabı Okuma Sıklığı					
Her gün f, %	10, %90,9	10, %76,9	10, %76,9	5, %100,0	36, %81,8
Haftada 2 – 3 kez f, %	1, %9,1	2, %15,4	1, %7,7	0, %0,0	5, %11,4
Nadiren f, %	0, %0,0	1, %7,7	2, %15,4	0, %0,0	3, %6,8

Tablo 4.16. (devam) Katılımcının kütüphane kullanımı ile katılımcının bakış açıları arasındaki frekans ve yüzdelik değerlerinin incelenmesi.

Katılımcı Çocuğuna Okuyacağı Kitabı Seçme Hakkı Tanıma Durumu					
Evet f, %	10, %90,9	11, %84,6	11, %84,6	4, %80,0	40, %90,9
Hayır f, %	1, %9,1	2, %15,4	2, %15,4	1, %20,0	4, %9,1
Katılımcının Çocuğu İçin Kitap Seçiminde Dikkat Ettiği Özellikler					
Pragmatik f, %	1, %9,1	3, %23,1	2, %15,4	2, %40,0	10, %22,7
Estetik f, %	2, %18,2	3, %23,1	5, %38,5	1, %20,0	15, %34,1
Hem pragmatik hem estetik f, %	8, %72,7	7, %53,8	6, %46,2	2, %40,0	19, %43,2
Katılımcının Resimli Öykü Kitabı Temininde Konu Tercihi					
Pragmatik f, %	4, %36,4	9, %69,2	8, %61,5	3, %60,0	31, %70,5
Estetik f, %	2, %18,2	4, %30,8	1, %7,7	0, %0,0	6, %13,6
Tercih yok f, %	5, %45,5	0, %0,0	4, %30,8	2, %40,0	7, %15,9
Katılımcıya Göre Resimli Öykü Kitabının Taşınması Gereken Özellikler					
Pragmatik f, %	2, %18,2	1, %7,7	1, %7,7	4, %80,0	7 %15,9
Estetik f, %	6, %54,5	9, %69,2	10, %76,9	1, %20,0	29, %65,9
Hem pragmatik hem estetik f, %	3, %27,3	3, %23,1	2, %15,4	0, %0,0	8, %18,2

Katılımcının kütüphane kullanım durumu ile katılımcının kitap okumayı sevme nedeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde kütüphane kullanımı sıklıkla katılımcıların kitap okumayı sevme nedeni olarak estetik nedenleri tercih ettikleri gözlemlenmiştir. Kütüphane üyeliği bulunmayan katılımcıların kitap okumayı sevme nedeni olarak pragmatik nedenleri daha fazla tercih ettiği gözlemlenmiştir.

Katılımcının kütüphane kullanım sıklığı ile katılımcının kitap harici basılı yayın okuma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde, kütüphane üyeliği bulunmayan ve üyeliği bulunduğu

halde kütüphane kullanımını tercih etmeyen ebeveynlerin kitap harici basılı yayın okuma durumlarının da olumsuz olduğu gözlemlenmiştir.

Katılımcının kütüphane kullanım sıklığı ile katılımcının tercih ettiği kitap türleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde, tüm gruplarda hem pragmatik hem estetik bakış açılarını yansıtan içerikteki kitap türleri daha fazla tercih edilmiştir.

Katılımcının kütüphane kullanım sıklığı ile katılımcının tercih ettiği kitap konuları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde, kütüphane üyeliği olan fakat kendi kütüphanesini tercih eden katılımcıların hem pragmatik hem estetik bakış açısını yansıtan kitap konularını daha fazla tercih ederken, diğer gruplardaki tüm ebeveynlerin pragmatik bakış açını yansıtan kitap konularını daha fazla tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

Katılımcının kütüphane kullanım sıklığı ile katılımcının kitap seçimini etkileyen özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde, kütüphane kullanım sıklığının artmasıyla katılımcıların hem pragmatik hem estetik özellikleri, nadiren, kendi kütüphanesini kullanan ve kütüphane üyeliği bulunmayan gruplardaki ebeveynlerin estetik özellikleri daha fazla tercih ettikleri gözlemlenmiştir. Kütüphane kullanım sıklığının artmasıyla var olan hem pragmatik hem estetik özellik tercih yüzdelerinin de arttığı gözlemlenmiştir.

Katılımcının kütüphane kullanım sıklığı ile katılımcıya göre kitabın taşınması gereken özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda estetik özelliklerin daha fazla tercih edildiği gözlemlenmiştir.

Katılımcının kütüphane kullanım sıklığı ile katılımcının kitap karakterinde beğendiği özellikler durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda estetik özelliklerin daha fazla tercih edildiği gözlemlenmiştir.

Katılımcının kütüphane kullanım sıklığı ile katılımcının resimli öykü kitabı sevme nedeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde kütüphane üyeliği bulunan fakat kendi kütüphanesini

kullanmayı tercih eden katılımcılar resimli öykü kitaplarını daha fazla oranda sevmediklerini belirtmişlerdir. Diğer gruplarda ise estetik nedenlerin daha fazla tercih edildiği gözlemlenmiştir.

Katılımcının kütüphane kullanım sıklığı ile katılımcının çocuğuna resimli öykü kitabı okuma sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde tüm grupların yüksek oranda her gün okumayı tercih ettiği, fakat çocuklarına resimli kitap okuma sıklığını nadiren olarak belirten ebeveynlerin kütüphaneyi de nadiren kullanan katılımcılar olduğu, diğer gruplarla kıyaslandığında daha yüksek yüzde değerine sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Katılımcının kütüphane kullanım sıklığı ile katılımcının çocuğuna okuyacağı kitabı seçme hakkı tanınması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde tüm grupların tercih hakkı sunduğu gözlemlenmiştir.

Katılımcının kütüphane kullanım sıklığı ile katılımcının çocuğu için kitap temininde dikkat ettiği özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde tüm gruplarda hem pragmatik hem estetik özelliklerin daha fazla tercih edildiği gözlemlenmiştir.

Katılımcının kütüphane kullanım sıklığı ile katılımcıya göre resimli öykü kitabında konu tercihi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde tüm grupların pragmatik bakış açısını yansıtan konuları tercih ettiği kütüphane ziyaretini ayda bir kez gerçekleştiren ebeveynlerin ise yüksek oranda konu tercihlerinin olmadığı gözlemlenmiştir.

Katılımcının kütüphane kullanım sıklığı ile katılımcıya göre resimli öykü kitabının taşınması gereken özellikler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamış, fakat frekans değerleri incelendiğinde kütüphaneyi kullanmayıp kendi kütüphanesini oluşturan ebeveynlerin pragmatik özellikleri, diğer grupların ise estetik özellikleri tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

Katılımcının mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcıya göre resimli öykü kitabının taşınması gereken özellikler arasındaki ilişkinin etkisi Post Hoc Power Analizi ile hesaplanmış, Tablo 4.17.'de sunulmuştur.

Tablo 4.17. Katılımcının mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcıya göre resimli öykü kitabının taşınması gereken özellikler arasındaki ilişkinin etkisinin incelenmesi.

χ^2 tests – Goodness-of-fit tests: Contingency tables

Analysis: Post hoc: Compute achieved power

Input:	Effect size w	= 0.303
α err prob	=	0.05
Total sample size	=	86
Df	=	4
Output:	Noncentrality parameter λ	= 7.8955740
Critical χ^2	=	9.4877290
Power (1-β err prob)		= 0.5982369

Tabloya göre katılımcının mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcıya göre resimli öykü kitabının taşınması gereken özellikler arasındaki ilişkinin etkisine bakıldığında %60 oranında olduğu, orta düzey bir ilişkinin bulunduğu gözlemlenmiştir.

5. TARTIŞMA

Çalışmanın amacı 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açılarının yaş, eğitim düzeyi, yılda okunan kitap sayısı, evde bulunan kitap sayısı, evde bulunan çocuk kitabı sayısı, hane gelir düzeyi, meslek ve kütüphane kullanım sıklığı değişkenlerine göre incelenmesidir. Araştırmanın veri toplama aracı olan 36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına Bakış Açılarının İncelenmesi Formu anketi Google Formlar üzerinde düzenlenmiş, Kütüp-Anne Platformu İnstagram sayfasında paylaşılarak katılımcıların verileri toplanmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda çalışmaya dahil olma kriterlerini karşılayan katılımcılar ve katılımcılara yöneltilen soruların içeriğine uygun içerikleri karşılayan veriler Ki-Kare Test istatistiği incelenmiştir. Bu bölümde veri analizi sonucunda elde edilen bulgular, literatürdeki benzer çalışmalar ışığında tartışılmaktadır.

Tablo 4.17.'de katılımcının mezun olduğu okul düzeyi ile katılımcıya göre resimli öykü kitabının taşınması gereken özellikler arasındaki ilişkinin etki büyüklüğü hesaplanmış %60 (%0.5982369) oranında bulunan değer, orta düzey bir ilişki olarak yorumlanmıştır. Covid-19 salgını döneminde ebeveynlerin çocuklarının ödevleri ve dersleri, bireysel iş ve uğraşlarının çevrimiçi ortama aktarılması, bilimsel ve akademik tüm çalışmaların çevrimiçi ortamlarda gerçekleştirilmesi gibi nedenlerden dolayı katılımcıların çalışmaya yeterli ilgiyi göstermedikleri gözlemlenmiştir. Ebeveynlerin bireysel uğraşlarının çocuğunun veya daha fazla sayıdaki çocuklarının, ev ve aile içi sorumluluklarının, hastalık ve kaygı nedeniyle yaşanma ihtimali bulunan odaklanma sorunlarının da çalışmanın örneklem sayısını olumsuz etkilemesi söz konusudur. Ayrıca çalışmanın dahil edilme kriterlerinde de belirtildiği gibi yalnızca Kütüp-Anne Platformu İnstagram sayfasını takip eden katılımcılar çalışmaya dahil edilmiş, uygun yaş aralığında çocuğu bulunmayan veya ilgili sayfayı takip etmeyen katılımcılar örneklem dışı bırakılması da örneklem sayısına ve çalışmanın etki büyüklüğünü etkilemiştir.

5.1. 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile ebeveyn yaşı arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Katılımcıların resimli öykü kitaplarına bakış açılarının yaşa bağlı değişimlerinin incelendiği analizde, gruplara özgü bakış açılarının sorulara göre değişkenlik göstermekle birlikte, bazı sorularda benzer cevaplara yönelim bulunmuştur. Katılımcının tercih ettiği kitap konuları, kitap karakterlerinde en beğendiği özellikler ve resimli öykü kitaplarında konu tercihinde pragmatik özellikleri; kitap okumayı sevme nedeni, resimli öykü kitabı sevme nedeni, resimli öykü kitabının resimleme özellikleri ile resimli öykü kitaplarının taşınması gereken özellikler tercihlerinde estetik özellikler; tercih edilen kitap türleri ve çocuğu için kitap seçiminde dikkat edilecek özellikler tercihinde ise hem pragmatik hem estetik özellikleri tercih etmişlerdir. Dolaylı yoldan da olsa bir öğrenme durumunun söz konusu olduğu sorularda pragmatik, kitap okumayı sevme ve tercih yapmanın söz konusu olduğu sorularda estetik özelliklere yönelim söz konusudur.

Ebeveynlerin yaşının büyümesiyle katılımcıların kitap harici basılı yayın okuma ve kitabın taşınması gereken özellikler arasında pragmatik özellikler tercihleri artmıştır. Yaşın ilerlemesiyle ebeveynlerin yaşam içinde buldukları daha gerçekçi ve fayda odaklı bir anlayışa sahip oldukları ve bu durumun kitap özellikleri tercihine de yansıdığı ifade edilebilir. Katılımcıların pragmatik içerikli konu tercihlerinde bulunmaları da bu durumu destekler niteliktedir.

Katılımcıların yaşlarının büyümesiyle kitap seçimini etkileyen özelliklerin tercihinde pragmatik özellikler azalmış, estetik özellikler ise artmıştır. 30-34 ile 35-39 aralığındaki ebeveynlerin bu sorudaki analiz sonuçları ile 25-29 ve 40-45 aralığındaki yaş gruplarında yer alan katılımcılara göre benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bu durum ebeveynler arasında bir kuşak farkından kaynaklanabilmektedir. Ekonomik, sosyal ve kültürel olarak aynı dönemde büyümüş ve yakın yaş grubundaki ebeveynlerin benzer değerlere sahip olmaları etkili olabilmektedir. Ayrıca çalışmaya katılım sağlayan ebeveynlerin arasında fazla sayıda öğretmen bulunmasının da yaşla birlikte pragmatik özellik tercihinde azalma görülürken, estetik özelliklerin tercihinde ise artış görülmüş olabileceği düşünülmüştür. Yaşla birlikte mesleklerinde deneyim sahibi olan öğretmenlerin kitabı yalnızca bir eğitim materyali olarak değerlendirmedikleri

düşünülebilir. Katılımcının meslek grubu ile katılımcıyı kitap seçiminde etkileyen özellikler arasındaki frekans değerleri incelendiğinde, eğitim grubunda yer alan katılımcıların hem pragmatik hem estetik özellikler ile estetik özellikleri daha fazla tercih ettikleri sonucu da bu durumu doğrular niteliktedir.

Katılımcıların yaşı ilerledikçe katılımcının çocuğuna kitap okuma sıklığı oranları artmıştır. Her gün çocuğuna kitap okuduğunu belirten ebeveynlerin en düşük oranı 25-29 yaş aralığında bulunmuştur. Yoldaş ve Özmert (85)'in yaptığı çalışmada her gün kitap okuma alışkanlığının anne yaşının düşmesi durumunda azaldığı belirtilmiştir. Ragozin ve arkadaşlarının (86) çalışmasında yetişkin anneler ile adölesan anneler karşılaştırılmış, adölesan annelerin kıyasla çocuklarına karşı yaptıkları konuşmalarda daha az miktarda destekleyici, az ipucu içeren kelime ve daha az miktarda şefkatli ifadelere yer verdiklerini belirtmişlerdir. Bornstein ve Putnick (87) 15 ile 47 yaş aralığında 262 anne ile çocuklarının 2 saatlik ev ziyaretleri sırasında oyun oynama, dil kullanımı gibi becerileri inceledikleri çalışmada ileri yaşlarda bulunan annelerin iletişim sırasında çocuklarına sosyal ve bilişsel nitelikteki uyarılara daha fazla yer verdiklerini belirtmişlerdir. Çalışmanın sonuçlarına bakıldığında literatürdeki çalışmaların bulguyu doğruladığı görülmektedir. Ebeveynlerinin yaşlarının büyümesiyle çocuklarına karşı takındıkları anlayışlı tavır, ebeveynlikten daha yüksek derecede doyum almaları çocuklarıyla daha fazla vakit geçirmelerine, daha sık resimli öykü kitabı okumalarına etki etmektedir.

5.2. 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile ebeveyn cinsiyeti arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Katılımcıların resimli öykü kitaplarına bakış açılarının cinsiyete bağlı değişimleri 83 katılımcının kadın 3 katılımcının erkek olması nedeniyle cinsiyet temelli ilişkiler incelenememiştir.

Endüstrileşme çalışmalarıyla erkeklerin bir toplum içinde ailelerini bağımsız olarak idare ettirmeleri zorlaşmış, kadınların da iş hayatında rol almaya başlaması söz konusu olmuştur. Bu durum ev içerisinde babanın ekonomik geçimi sağlama yükümlülüğünü de anne ile paylaşılır duruma getirmiştir. Dönüşen yeni aile düzeni kadın ve erkeğin toplumsal rollerini gerçekleştirirken de birbirlerine destek olmalarını

gerektirmiştir. Dönüşen baba rolü geleneksel anne ve baba rollerinin harmanlanmasıyla oluşmaktadır (88).

Kadınların iş hayatında daha fazla yer alması, ev içerisindeki görev ve sorumlulukların önceki dönemlere göre partnerle paylaşılması günümüzde daha yaygın olsa da çocuk yetiştirmede birincil söz ve sorumluluk sahibi olanın kadın olduğu olgusu güncelliğini korumaktadır. Çocukların eğitim veya ilgili konularda çalışma grubunun annelerden oluştuğu çalışmaların ((10), (13), (21), (23), (28), (31), (67), (86), (87) (89))yanı sıra her iki ebeveyni örneklem olarak belirleyen çalışmalarda da kadın katılımcıların yüzdesinin daha fazla olduğu çalışmalar bulunmaktadır. Farklı basamaklardaki kuruluşlara başvuran ailelerle yapılan çalışmanın (85) katılımcılarının da %82'sini kadınlar oluşturmuştur. Çalışmanın grubu ile literatürdeki çalışmaların cinsiyet dağılımları birbirini doğrular niteliktedir. Aile, çocuk ve ebeveyn odaklı çalışmaların anne odağından uzaklaşıp eşit oranda katılımın sağlanması çalışmaların daha doğru şekilde değerlendirilmesini sağlayacaktır.

5.3. 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin eğitim düzeyi arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Katılımcıların mezun oldukları en düşük okul lise düzeyindedir. Bakış açılarını belirlemeye yönelik sorulan sorulara verilen cevaplar her soruda farklılaşmış, fakat bazı tercihlerde kümelenmelerin olduğu gözlemlenmiştir. Katılımcılar tercih ettikleri kitap konuları ve resimli öykü kitabı tercihlerinde pragmatik; kitap seçiminde etkileyen özellikler, kitabın taşıması gereken özellikler, kitap karakterlerinde beğenilen özellikler, resimli öykü kitabı sevme nedeni ve kitabın resimleme özelliklerinde estetik özellikleri; çocuğu için resimli öykü kitabı seçiminde ise hem pragmatik hem estetik özelliklere dikkat ettiklerini belirtmişlerdir. Tercihlere bakıldığında katılımcıların kitapları sevme, okumak istediği kitabı belirleme gibi genel durumlarda estetik özelliklere fakat bir konunun olması ya da çocuğu için faydalı bir durumun sağlanmasının söz konusu olduğu durumlarda ise pragmatik özelliklere göre seçim yapmışlardır. Bireylerin eğitim seviyelerinin artmasıyla ebeveynlerin kişisel zevk ve tercihlerini belirleme, bunlara yönelik farkındalıklarının olması ve merakları neticesinde okuma alışkanlıklarını şekillendirmiş olmaları söz konusudur.

Kitap okumayı sevme nedenlerinin sorgulandığı soruda en yüksek cevap vermeme oranının lise düzeyindeki ebeveynler olmuştur. Bu cevapla lise düzeyindeki ebeveynlerin kitap okuma davranışını benimsemedikleri, kalıcı olarak sürdürmedikleri, kitap okumayı sevmeme durumlarının olabileceği ile kitap okuma sevme nedenini henüz belirlememiş olma olasılıkları söz konusu olabilmektedir.

Ebeveynlerin eğitim seviyeleri yükseldikçe kitap harici basılı yayın okuma tercihlerinde artış görülmüştür. Eğitim seviyesinin artmasıyla bireylerin kişisel ilgilerini belirleyip dünya gündemini takip ederek, haberdar olmayı ve fikirlerinin beslenmesini önemsedikleri ifade edilebilir.

Katılımcıların eğitim seviyesinin yükselmesiyle eğitim hayatı boyunca okuma davranışını kazanmış ve bu davranışı sürdüren ebeveynlerin meslekleriyle ilişkili olabileceği düşünülmüştür. Çalışmaya katılan ebeveynlerin büyük bir çoğunluğu öğretmen, akademisyen, hekim, uzman gibi bilgi birikimi ve takibi gerektiren meslek gruplarında yer almaktadır. Bu durumun ebeveynlerin okuma davranışını sürdürmelerine etkisi olabilmektedir.

Uludağlı (90) çalışmasında ileri yaşlarda gerçekleştirilen ebeveynliğin literatürde daha başarılı bir ebeveynlik olarak değerlendirildiğini belirtmiştir. Bireylerin eğitim ve sosyoekonomik düzeylerini iyileştirmek için geç ebeveyn olmayı tercih ettiklerini, bu durumun çocuğu kabullenme, kaliteli zaman geçirme, çocuğun davranışlarına karşı daha anlayışlı olma noktasında etkili olduğunu belirtmiştir. Çalışmanın bulguları incelendiğinde ebeveynlerin eğitim seviyelerinin yükselmesiyle katılımcıların çocuklarına kitap okuma sıklıkları artmış, frekansların yüzdelik değerleri yükselmiştir. Çalışmanın bulgusu ilgili çalışmayı doğrulamaktadır.

Literatür tarandığında birçok çalışmada sosyoekonomik düzey olarak belirtilmiştir. Bu nedenle literatürdeki ilgili çalışmalar 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin eğitim düzeyi arasındaki değerlendirmesi ile 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin hane gelir düzeyi ile değerlendirilecektir.

5.4. 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin bir yılda okuduğu kitap sayısı arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Katılımcıların yılda okudukları kitap sayısı ile bakış açıları arasındaki ilişki değerlendirildiğinde, sorular arasında verilen cevapların dağılımı değişkenlik gösterse de bazı sorularda bazı tercihlerin daha fazla orana sahip oldukları gözlemlenmiştir. Katılımcılar tercih edilen kitap konuları ile resimli öykü kitaplarında konu tercihinde pragmatik; kitap seçiminde dikkat edilmesi gereken özellikler, bir kitabın taşınması gereken özellikler, kitap karakterlerinin beğenilen özellikleri, resimli öykü kitabının resimleme özellikleri ile resimli öykü kitaplarının taşınması gereken özellikler sorularında estetik özellikleri tercih etmişlerdir.

Katılımcıların yılda okudukları kitap sayılarının artmasıyla pragmatik içerikli kitap türleri daha az tercih edilmiştir. Benzer şekilde çocukları için kitap temininde de pragmatik özellikleri daha az tercih etmişlerdir. Kitap okudukça, kitap deneyimi arttıkça kitapların bilgiye ulaşmak için bir araç olarak kullanılması gerektiği fikrinin yerini kitapların sevildiği için, bireyin kendini iyi hissetmesini sağladığı için gibi daha kişisel ve anlamlı tercihlere bıraktığı düşünülebilir. Okunan kitap sayısı daha az olması kitabın ihtiyaç halinde başvurulmuş veya bir mecburiyet durumlarında okunması gereken bir materyal olarak algılandığını gösterebilmektedir.

Fakat tercih edilen kitap konularının pragmatik içerikli olması ile yılda okunan kitap sayısı arasında pozitif yönde doğrusal bir ilişki bulunmaktadır. Bu durumda kitap okumaya daha fazla zaman ayıran ebeveynlerin kitabın bir faydası olması gerektiğini düşündükleri belirtilebilir. Katılımcının bu faydayı okumanın nedeni olarak mı yoksa okuma davranışının doğal bir çıktısı olarak mı kabul ettiği bilinmemektedir. Meagher ve arkadaşlarının yaptığı çalışmanın (31) çıktılarında da bu farklılığın vurgulanmış olması, mevcut cevabı önemli kılmaktadır.

Yılda okunan kitap sayısı arttıkça katılımcıların resimli öykü kitabı sevmeme veya sevmediğini belirtme seçenekleri daha az tercih edilmiş; estetik nedenler ise yılda okunan kitap sayısının artmasıyla daha fazla tercih edilmiştir. Aynı zamanda katılımcıların yılda okudukları kitap sayılarının artmasıyla kitap harici basılı yayın okuma oranları artmış; çocuklarına kitap okuma davranışını nadiren gerçekleştirme

oranları azalmıştır. Bu durum, okuma alışkanlığını edinen ebeveynlerin yalnızca bireysel istekleri doğrultusunda sevdiği ve sevmediği kitap tür ve konuları arasında ayırım yapabilecek yeterliliğe sahip olduğu, yalnızca bireysel istekleri doğrultusunda da değil, içinde bulunan dünyadan, gündemden haberdar olma, yazılı materyale saygı duyma ve hayatında sıklıkla yer verme ile çocuğunun da benzer doyuma erişmesi sürecinde destek olmayı önemseydiği düşünülmektedir.

5.5. 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin evde bulunan çocuk kitabı sayısı arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Evde bulunan çocuk kitabı sayısı ile bakış açıları incelendiğinde katılımcıların verdiği cevapların estetik bakış açısı ile hem pragmatik hem estetik bakış açısını yansıtan niteliklere sahip olduğu görülmüştür. Katılımcılar kitabın taşınması gereken özellikler, kitap karakterlerinde beğenilen özellikler, resimli öykü kitabı sevme nedeni ve resimli öykü kitabı resimleme özellikleri sorularına estetik özellikler; kitap seçimini etkileyen özellikler, tercih edilen kitap türleri ve katılımcının çocuğu için kitap tercihinde dikkat edilen özellikler sorularında ise hem pragmatik hem estetik özellikleri tercih etmişlerdir.

Evde bulunan çocuk kitabı sayısının artmasıyla kitap harici basılı yayın okuma oranı artmış, kitap okumayı sevme nedenlerini belirtmede cevap vermeme oranları düşmüştür. Bu durumda evinde fazla sayıda çocuk kitabı bulunan bir ebeveynin okuma kültürü edinmiş bir birey olduğu varsayılabilir. Kendisi okuyan ve yazılı materyalleri kullanan bir ebeveyn olarak çocuğunun da bir birey olduğunu kabullenmiş ve çocuğunun yaşam alanında yazılı kültür ürünlerinin bulunmasını sağlamıştır.

Evde bulunan çocuk kitabı sayısı azaldıkça katılımcının tercih ettiği kitap türlerinde pragmatik özelliklere sahip türler daha fazla; tercih edilen kitap konularında ise hem pragmatik hem estetik özellikler daha az tercih edilmiştir. Evde bulunan çocuk kitabı sayısından ebeveynlerin okuma kültürü oluşturmuş veya okuma kültürü oluşturma girişimleri bulunan bireyler oldukları belirtilebilir. Fakat bu ebeveynlerin mevcut okuma kültürü farkındalıklarının pragmatik seviyede bulunduğu, bazı davranış

ve öğretilerin çocuğa kazandırılmasında kitabın bir araç olarak kullanılması gerektiğini kabul ettikleri düşünülebilir.

Evde bulunan çocuk kitabı sayısının artmasıyla ebeveynler çocuklarına daha sık kitap okumayı tercih etmiştir. Evde çocuğa uygun basılı materyalin bulunması çocuğun okuma davranışını talep etmesine fırsat vermekte, çocuğun ebeveyniyle daha fazla iletişim kurmasına, daha fazla soru sorarak dil ve okuryazarlık becerilerini geliştirmesine destek olmaktadır. Kılıç ve Ertürk Kara (91) ebeveynlerin okuma yazma etkinliklerini çocuklarıyla sıklıkla gerçekleştirmeleri durumunda yazı farkındalığı becerilerine etki ettiğini belirtmişlerdir. Evde gelişimsel olarak çocuğa uygun nitelikte kitapların bulunması birçok becerinin ve çocukta okuma kültürünün gelişmesine olanak sağlayacaktır. Rodriguez ve Tamis-Lemonda (92)'nin 1852 çocuğu 15 aylıktan 63 aylığa kadar izledikleri boylamsal çalışmada, evde bulunan yazılı materyal ile oyuncakların erken ve sonraki dönem dil becerilerine, okuryazarlık becerilerine büyük oranda etki ettiğini göstermişlerdir. Farver ve arkadaşları (93) da yaptıkları çalışma sonucunda ev içinde bulunan yazılı materyallerin çocukların dil gelişimlerine ve erken okuryazarlık becerileri için önemini vurgulamıştır. Bulunduğu mekan içerisinde fazla sayıda çocuk kitabının bulunması çocuğun yalnızca ebeveynin talebi ve desteğiyle değil, bağımsız olarak da kitabı inceleme, bakma veya kendi kendine okuma gibi girişimlerde bulunmasını destekleyecek, böylece dil ve erken okuryazarlık becerilerinde gelişim sağlanmasına olanak sunacaktır. Ev ortamında çocuk kitabının bulunmasıyla aynı zamanda çocuğa kendi okuma kültürünü oluşturma fırsatı sunulmuş olacaktır.

Evde bulunan çocuk kitabı sayısının artmasıyla katılımcıların çocuklarına okuyacakları kitabı seçme hakkı tanıma yüzdeleri yükselmiştir. Bu durumda ebeveynlerin evde bulunan kitapları ev içerisinde konumlandırmada bir otorite olmaları nedeniyle tercih yüzdesinin arttığı düşünülebilir. Aynı zamanda evde bulunan çocuk kitabı sayısının artışıyla ebeveynin de bilgi sahibi olduğu çocuk kitabı sayısı artmış ve çocuğunun bağımsız karar verme sürecini desteklemeyi tercih ettiği de düşünülebilir. Katılımcıların çocuklarına okuyacakları kitabı seçme hakkı tanıma maddesinde diğer tüm değişkenlerde de tercih yüzdesinin yüksek olması nedeniyle ebeveynlerin bu noktada farkındalıklarının yüksek olduğu kabul edilebilir.

Evinde 50 ve üstü çocuk kitabı bulunan ebeveynlerin çocuğuna resimli öykü kitabı sıklığının haftada 2-3 kez ve nadiren seçeneklerini tercih etmelerinin ise okuma kültürünün kazanımında yalnızca yazılı materyale sahip olmanın yeterli olmadığı, yazılı materyale verilen değer ve zamanın önemi vurgulanmaktadır.

5.6. 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin evde bulunan kitap sayısı arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Evde bulunan kitap sayısı ile ebeveynlerin bakış açıları incelendiğinde bazı sorulara verilen cevaplarda kümelenme söz konusudur. Katılımcının tercih ettiği kitap konuları ile resimli öykü kitabında konu tercihinde pragmatik; kitabın taşınması gereken özellikler, kitap karakterlerinin beğenilen özellikleri, resimli öykü kitaplarının resimleme özellikleri ile resimli öykü kitaplarının taşınması gereken özelliklerinde tercihinde estetik; tercih edilen kitap türleri ile çocuğu için kitap temininde dikkat edilen özellik tercihinde ise hem pragmatik hem estetik bakış açısını yansıtan içeriklerin oranlarının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Evde bulunan kitap sayısının artmasıyla katılımcıların kitap harici basılı yayın okuma oranları artmıştır. Evde bulunan kitap sayısının artışıyla bireylerin okuma kültürü edinmiş bireyler arasında yer aldıkları ve basılı yayınları daha fazla oranda kullanmayı tercih ederek bilgiye ulaşmak ve bilgiyi kazanmak amacıyla farklı yayınları kullandıkları varsayılmıştır.

Katılımcının evinde bulunan kitap sayısının artmasıyla katılımcıların kitap sevmeye nedenine cevap verme yüzdeleri yükselmiştir. Bu durumun katılımcıların kitap okumaları ve daha fazla kitapla etkileşim halinde bulunmaları sayesinde kitap okumayı sevmeye nedenlerini keşfettikleri şeklinde yorumlanmıştır.

Katılımcının evinde bulunan kitap sayısının artmasıyla kitabın pragmatik özelliklere sahip olması gerektiği daha fazla tercih edilmiştir. Bu durum çalışmanın katılımcının yılda okuduğu kitap sayısı ile kitabın sahip olması gereken özelliklerin belirtildiği istatistik verilerle çatışmaktadır. Bu durumda evde bulunan kitap sayısı ile okunan kitap sayısının farklı olabileceği, evde bulunan her kitabın okunmuş olmayabileceği ya da katılımcının mevcut fikirleri ile uygulamasının farklı olabileceği düşünülmüştür.

Katılımcının evinde bulunan kitap sayısının azalmasıyla çocuğuna okuyacağı kitabı seçme hakkı tanımayan ebeveynlerin oranları artmıştır. Birey olarak çocuğunun fikirlerine ve tercihlerine kulak vermeyi tercih etmeyen ebeveynlerin kitabı yalnızca bir araç olarak değerlendirdiği, henüz kendi kültürünü oluşturma aşamasında olduğu varsayılmaktadır. Henüz okuma kültürünün oluşmadığı ebeveynlerin çocuklarının tercihlerine saygı duymada eksikliklerinin bulunduğu düşünülmüştür. Ebeveynlerin tercih ettikleri kitap konuları ile çocukları için tercih ettikleri resimli öykü kitaplarında konu tercihlerinin pragmatik özellikler içermesi gerektiğini daha fazla tercih etmeleri durumu da bu bilgiyi doğrulamaktadır. Ebeveynlerin her iki kitap çeşidi için de konu tercihlerinin benzer içerikte olması da ebeveynlerin çocuklara söz hakkı vermediğini gösterebilmektedir.

Evde bulunan kitap sayısının artmasıyla resimli öykü kitabının taşınması gereken özellikler arasında estetik özellikler daha yüksek oranda tercih edilirken pragmatik özelliklerin tercihinde azalma kaydedilmiştir. Kitap ve diğer yazılı materyalle vakit geçiren, inceleme, karıştırma fırsatını değerlendiren ebeveynlerin kitabın yalnızca bir kazanımın aracı olarak değil de sevilen, vakit geçirilen ve bu durumdan zevk alınan bir tercih olarak kabul edildiği düşünülebilir.

Senechal ve arkadaşları (65)'nin 168 orta ve üst orta sınıf düzeyindeki ailelerin çocuklarıyla yaptığı beş yıllık boylamsal çalışmanın bulgularında çocukların yazılı materyale maruz bırakılmasının erken okuryazarlık becerileri, kelime dağarcığı ve okuduğunu anlama becerilerinin gelişimine etki ettiğini belirtmişlerdir. Ayrıca bu dil becerilerinin çocukların üçüncü sınıftaki okuma becerileri ile doğrudan etkili olduğunu vurgulamışlardır.

Çalışmanın bulgularında da katılımcıların evlerinde bulunan kitap sayılarını arttırmalarının bahsedilen beceri ve kazanımları destekleyici nitelikte olacağı, okuma kültürü kazanımı sürecini olumlu yönde etkileyeceği belirtilebilir.

5.7. 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin hane gelir durumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Ebeveynlerin hane gelir durumu ile bakış açıları incelendiğinde sorulara verilen cevapların değişkenlik göstermekle, gruplar arasında bazı sorulara verilen

cevaplarda bir yığılma söz konusudur. Tercih edilen kitap konuları ile resimli öykü kitaplarında konu tercihinin pragmatik; katılımcıyı kitap seçiminde etkileyen özellikler, kitabın taşınması gereken özellikler, kitap karakterlerinin beğendiği özellikler, resimli öykü kitaplarını sevme nedeni ve resimli öykü kitaplarının resimleme özelliklerinin estetik; tercih edilen kitap türlerinin ise hem pragmatik hem estetik içerik daha fazla işaretlenmiştir.

Katılımcının gelir düzeyinin artmasıyla kitap seçiminde estetik özellikler daha fazla oranda tercih edilmiştir. Bu durumun yazılı materyal satın alma sürecinin maliyet gerektirmesi nedeniyle fazla sayıda kitap edinme gelir durumu daha düşük bireyler tarafından mümkün olmayabilmektedir. Maslow (94)'un ihtiyaçlar piramidinde de belirttiği gibi temel ihtiyaçların karşılanması insan hayatı için her zaman daha öncelikli olmuştur. Kişinin kitabı ve okumayı temel ihtiyaçları arasına yerleştirmesi ise okuma kültürünün gelişmesi ile gerçekleşecektir.

Uludağlı (90) ebeveyn rolüne hazır olan kişilerin daha az oranda depresyon yaşadıklarını, mutluluk hislerini daha çok yaşadıklarını, çocuklarıyla sıcak bir ilişkiye sahip olduklarını belirtmiştir. Geç ebeveyn olma tercihleri arasında özellikle kadınların kariyerlerine odaklanarak yaşanması muhtemel sosyal ve ekonomik sebeplerden kaynaklı sorunları bertaraf etmek istedikleri ifade edilmiştir. Miller (95) geç ebeveynlik ile yüksek ücretli bir işe sahip olmak arasındaki ilişkiyi vurgulamıştır. Bu çalışmalarda da sosyoekonomik düzeyin vurgusu önem kazanmaktadır. Ebeveynlerin hedeflediği bireysel amaçlar doğrultusunda bir yaşam kalitesi belirledikleri, bu durumun da bireylerin duygudurumuna olumlu etkileri literatürdeki çalışmalarda belirtilmiştir.

Hane gelir durumunun artmasıyla katılımcıların çocuklarına resimli öykü kitabı okuma sıklığı verilerinde her gün seçeneğinin oranında artış, haftada 2-3 kez seçeneğinin oranında ise azalma görülmüştür. Yeung ve arkadaşları (96) aile gelirinin küçük çocukların gelişimine etkilerini incelemek için 3-5 yaş aralığında 753 çocukla bir çalışma yapmıştır. Çalışmanın bulgularında gelirin ailenin teşvik edici bir öğrenme ortamı sağlamaya yatırım yapmaya etki ettiğini göstermiştir. Aile gelirinin özellikle annenin duygusal sorun yaşama ve sağlıklı ebeveynlik uygulamalarına etki ettiğini ortaya koymuştur.

Clark ve Ladd (97) çalışmalarında düşük sosyoekonomik düzeye sahip ailelerde daha fazla stres kaynağının bulunması nedeniyle bu durumun ebeveynlik kalitesini olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Young (96) çalışmasının bulguları arasında sosyoekonomik düzeyi daha düşük seviyede bulunan ailelerin ev içi stres seviyelerinin yüksek olduğu, bu durumun aile yapısı için olumsuzluk getirdiğini belirtmiştir. Lupien ve arkadaşları (89) da düşük sosyoekonomik düzeye ait annelerin depresyona daha yatkın oldukları belirtilmiştir Goldberg (98) ise mutlu olan, kendini iyi hissedenen, ebeveynliğe hazır bir yetişkinin çocuğuna daha fazla tolerans gösterdiğini belirtmiştir. Literatürdeki bu ifadeler çalışmanın bulgularını doğrular niteliktedir. Hane gelirinin artış göstermesi ebeveynin maddi bir zorluk veya sorun yaşamaması ebeveynlerin çocuklarına karşı daha anlayışlı, girişken ve destekleyici bir süreç geçirmeleri için etkili olmaktadır.

Huttenlocher (13) çalışmasına sosyoekonomik düzeyi orta seviyedeki katılımcıları dahil etmesine rağmen çalışma bulgularında anneler arasında kullanılan sözcük sayıları farklılık göstermiştir. Hart ve Risley (14) tarafından yapılan çalışmanın bulgularında çocuklar arasındaki başarı farkını oluşturan etmenin sosyoekonomik düzey olarak belirtildiği, fakat yapılan Rindermann ve Baumeister (99) verileri yeniden incelemiş ve değerlendirmiştir. Yapılan değerlendirmeler neticesinde farklılığın kaynağının ebeveynin çocuğa yönelttiği dil olduğu ifade edilmiştir.

Katılımcının hane gelirinin yükselmesiyle çocuğuna okuyacağı kitabı seçme hakkı tanıma sorusuna olumlu cevap veren katılımcıların oranı da artmıştır. Orta ve alt sosyoekonomik düzeyde tercih hakkı oranı daha az üst sosyoekonomik düzeye kıyasla daha düşük bir orana sahiptir. Hane gelir seviyesinin yükselmesiyle ebeveynlerin kültür sanat materyallerine bütçe ayırmaları daha mümkün olmaktadır. Bu durum ebeveynin ve çocuğunun kitap seçme sürecine de etki etmektedir. Bunun haricinde ebeveynin görüş ve bilişleri doğrultusunda çocuğuna sınırlı seçim hakkı tanıma durumu da söz konusu olabilmektedir. Böylece ebeveyn çocuğuna istediği ve önem verdiği değerler doğrultusunda tercih hakkı tanıyabilmektedir.

5.8. 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin meslek grubu arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Ebeveynlerin meslek grupları ile bakış açıları incelendiğinde sorulara verilen cevaplar değişkenlik göstermektedir. Bilgiye dayalı ve bilgi dinamiği gerektiren mesleklere sahip ebeveynlerin kitap harici basılı yayın okuma oranları daha yüksek bulunmuştur. Bu durumun mesleki bir alışkanlık olabileceği gibi bilgiye saygı gösterme olarak da belirtilebilir.

Çeşitli meslek gruplarındaki ebeveynlerin tercih ettikleri kitap konularında pragmatik içerik, katılımcıya göre kitabın taşınması gereken özellik seçeneği ise estetik içerik daha fazla tercih edilmiştir. Ebeveynlerin kitap okumayı sevmeyi önemsedikleri ve estetik özelliklerin okumayı sevmeye önemli olduğunu fakat kitabın içeriğinde ise pragmatik içerikli tercihlerde bulunmalarının kitabın ebeveynler tarafından faydalı bir materyal olarak nitelendirildiği düşünülebilir. Katılımcıların tercih ettiği kitap konuları ile resimli öykü kitabı temininde konu tercihinde pragmatik içerikli konulara yer verilmesi bu durumu doğrulamaktadır.

Ev hanımı grubunda yer alan ebeveynlerin çocuğuna resimli kitap okuma sıklığının diğer meslek grupları ile karşılaştırıldığında, her gün okuduğunu belirten seçeneği en az oranda tercih eden grup olmuştur. Aynı zamanda bu grup haftada 2-3 kez seçeneğinin de en yüksek oranda tercih edildiği meslek grubu olmuştur. Meslek sahibi olan ebeveynlerin güncel olarak bilgiyi kullanmaları nedeniyle okuma kültürünü daha yüksek oranda edindikleri ifade edilebilir. Bir meslek sahibi olan ebeveynlerin yazılı materyale iş ortamında da maruz kalmasının ve hayatında yer vermesinin okuma kültürü edinmiş olma ve yazılı kültür ürünlerine saygı duymayı etkileyecektir.

5.9. 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları ile ebeveynin kütüphane kullanım durumu arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Ebeveynlerin kütüphane kullanım durumu ile bakış açıları incelendiğinde sorulara verilen cevapların değişkenlik göstermekle, gruplar arasında bazı sorulara verilen cevaplarda bir yığılma söz konusudur. Tercih edilen kitap konuları ile resimli öykü kitaplarında konu tercihinin pragmatik; kitap okumayı sevme nedeni, kitabın taşınması gereken özellikler ve kitap karakterlerinin beğenilen özellikleri sorularında

estetik; tercih edilen kitap türlerinde ise hem pragmatik hem estetik bakış açısı daha fazla oranda tercih edilmiştir.

Kütüphane ziyaret sıklığının artmasıyla resimli öykü kitaplarının resimleme özelliklerinin estetik içerikli olması gerektiği daha fazla oranda tercih edilmiştir. Kütüphane kullanımıyla ebeveynlerin evlerinde göremedikleri, bulundurmadıkları sayıda kitaba kütüphane ortamında erişim fırsatı yakalamaları, sıklıkla kitap inceleme ve değerlendirme süreçlerini gerçekleştirme denemeleriyle ebeveynlerin bilişlerinin şekillendiği düşünülebilir.

Kütüphane kullanım sıklığı arttıkça ebeveynlerin kitapları sevme nedenlerinde estetik özellikler artmıştır. Kütüphane üyeliği bulunmayan ebeveynler ise pragmatik özellikleri daha fazla tercih etmişlerdir. Bu durum katılımcıların kitap okumayı sevmelerinden kaynaklı kütüphane kullanımını tercih ettikleri, sıklığını arttırdıkları şeklinde ifade edilebilir.

Kütüphane üyeliği bulunmayan ebeveynler diğer gruplara kıyasla en yüksek oranda kitap harici basılı yayın okumayan katılımcılar arasında bulunmuştur. Bu ebeveynlerde okuma kültürünün olmadığı, kitap dostu bir mekan olarak kütüphanenin kullanılmasının da bu durumu etkilediği belirtilebilir.

Kendi kütüphanesini kullanmayı tercih eden katılımcıların tercih ettiği kitap konularında hem pragmatik hem estetik özellikleri daha yüksek oranda tercih etmişlerdir. Bu durum katılımcıların bireysel ilgilerinin farkında olup, ilgileri doğrultusunda kendi tercihlerini yapabildiklerini göstermektedir. Katılımcının bireysel olarak yazılı kültürü benimsediği, bireysel bir seçki veya yönelim oluşturduğu şeklinde belirtilebilir.

Kütüphane kullanımının artmasıyla katılımcının kitap seçimini hem pragmatik hem estetik özelliklerin etkilediği belirtilebilir. Bu durum katılımcıların kitaba bakış açılarının yalnızca faydacı bir bakış açısından uzaklaştığını göstermektedir.

Kendi kütüphanesini kullanmayı tercih eden ebeveynler resimli öykü kitaplarını sevmediğini belirtmiştir. Bu ebeveynlerin bireysel zevklerinin farkında olmaları, sevdikleri veya sevmedikleri türleri belirleme fırsatını elde edebilecek kadar kitap inceleme fırsatına sahip oldukları düşünülebilir. Bu durumun neticesinde ise bireysel karar vermesi söz konusu olacaktır.

Çocuğuna nadiren resimli kitap okuyan ebeveynlerin kütüphaneyi de nadiren kullandıkları belirtilmiştir. Bu durum ebeveyn bilişlerini doğrudan yansıtılması olarak belirtilebilir, yazılı kültür ürünlerine zaman ayırmayan ebeveynlerin çocuklarına kitap okuma oranlarında düşüşün olması olası bir ihtimal olarak değerlendirilebilir.

Kütüphaneyi ayda 1 kez ziyaret eden katılımcıların diğer gruplarla kıyaslandığında resimli öykü kitabında konu tercihlerinin bulunmadığı belirtilmiştir. Bu durum ebeveynin okuma eylemi için kendi kararlarını alabildiği, çocuğunun da aynı beceriyi kazanması için destek olmaya çalıştığı şeklinde yorumlanabilir. Aynı zamanda çocuğun tercihinine saygı duyan, kitabın yalnızca bir konunun öğrenilmesi, pekiştirilmesi gibi faydacı amaçlar doğrultusunda değil; istek, heves veya merak gibi estetik amaçlar doğrultusunda tercihlerin söz konusu olduğunun farkında olma durumu ile ilişkilendirilebilir.

Çalışmaya katılan tüm ebeveynler çocuklarıyla resimli öykü kitabı okurken sohbet ettiklerini belirtmişlerdir. Fakat çalışmadan sohbetin niteliği ile ilgili bir bulgu elde edilememiştir. Literatür tarandığında ebeveynlerin çocuklarına yönelttikleri dilin önemi ve çocuğa yöneltilen dile bağlı olarak olası sorunların etkilerinin azaltılabileceği vurgulanmaktadır.

Okuma kültürünün oluşturulmasında önemli bir etken olan yeşeren okuryazarlık becerilerinin gelişimi ve ev okuryazarlık ortamı ile ailelerin sosyoekonomik düzeylerinin etkili olduğu çalışmaların (14, 21, 23, 60, 64, 68, 100-102) yanında etkili olmayan çalışmalar (62, 72, 99) da bulunmaktadır.

Niklas ve Schneider (103) tarafından 921 Alman çocukla anaokulundan birinci sınıfa kadar olan dönemi kapsayan boylamsal çalışmanın çıktılarında dilsel yeterliliğin oluşturulması için ev okuryazarlığı ortamının iyi yapılandırılması gerektiğini vurgulamış, yalnızca fonolojik farkındalığı değil temel okuryazarlık kazanımı sürecinde etkili bir kolaylaştırıcı olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca ev okuryazarlığı ortamının nitelikli bir şekilde yapılandırılması halinde sosyoekonomik düzey ile göç gibi yaşam deneyimlerinin olumsuz etkisini azaltılabileceği, çocuğun gelişiminde arabulucu bir niteliğe sahip olacağını belirtmiştir.

Literatürde evde bulunan basılı materyallerin miktar ve niteliklerinin erken okuryazarlık becerileri kazanımında önemli olduğunu vurgulayan birçok çalışma (32,

72, 92, 93, 104-106) bulunmaktadır. Bu çalışmada örnekleme oluşturan grubun en düşük eğitim seviyesinin lise, mevcut çalışma grubunun da okuma kültürü ile ilgilenen bireyler olmaları nedeniyle evlerinde bulunan yazılı materyallerin miktarının toplumun geneline kıyasla daha fazla olduğu varsayılabılır. Fakat evinde fazla sayıda kitap ile çocuk kitabı bulunduran ebeveynlerin çocuklarına kitap okuma sıklıklarının gruplarla kıyaslandığında en yüksek orana sahip olmadığı görülmektedir. Bu noktada ebeveynlerin bakış açıları, yazılı materyale yükledikleri anlam, kültür gibi birçok etmeni bir arada bulunduran ebeveyn bilişlerinin etkili olduğu düşünülmektedir. Cassel (63)'in çalışmasının sonucunda oluşturduğu üç boyutunda (evde okuma süreci, yetişkin sorumluluğu ve ebeveynin akademik beklentisi) ebeveyn odaklı olması çalışmanın bulgularını doğrulamaktadır. Dong ve arkadaşlarının (107) 1998-2018 yılları arasında yapılmış 59 çalışmanın meta-analizini yaptıkları çalışmanın bulgularında da ebeveynlerin çocuklarından okuryazarlık beklentisi ile bu doğrultudaki katılımlarının ev okuryazarlık ortamından daha etkili olduğunu vurgulamışlardır. Abu Rabia ve Yaari (29) de ebeveyn tutum ve davranışlarının çocukların erken okumaya etkisini inceledikleri çalışmada ebeveynlerin destekleyici tutum ve davranışlarının çocukların temel okuryazarlık becerilerine olumlu etkisini belirtmiştir.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Çalışmanın amacı 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açılarının yaş, eğitimi düzeyi, yılda okunan kitap sayısı, evde bulunan kitap sayısı, evde bulunan çocuk kitabı sayısı, hane gelir düzeyi, meslek ve kütüphane kullanım sıklığı değişkenlerine göre incelenmesidir. Böylece Google Formlar üzerinden hazırlanıp, Kütüp-Anne Platformu Instagram sayfasında kullanıcılara sunulan 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açılarının değerlendirilme formu aracılığıyla elde edilen bilgiler yardımıyla değerlendirilecektir.

Bu bölümde çalışma sonucunda elde edilen bulgular özetlenecek ve çalışmayla ilgili önerilerde bulunulacaktır.

Çalışmada resimli öykü kitaplarına bakış açılarının önemi vurgulanmış, değişkenlerle ilişkisi incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda alanyazın taraması neticesinde belirlenen değişkenler ile ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açıları arasında spesifik bir ilişkinin bulunmadığı; bahsi geçen değişkenlerin ebeveynlerin bilişlerini oluşturması nedeniyle dolaylı olarak bakış açılarına etki ettiğini göstermektedir. Çalışmaya katılan ebeveynlerin yaş, eğitim seviyesi, yılda okunan kitap sayısı, evde bulunan kitap sayısı, hane gelir durumu ve kütüphane üyeliği değişkenlerinde tercih ettikleri kitap konuları ile çocukları için tercih edecekleri resimli öykü kitaplarında konu tercihlerinin pragmatik içerikli konuları seçmişlerdir. Bu durumda ebeveynin kendisi için seçeceği kitaptaki bakış açısıyla çocuğu için seçeceği kitabın konu içeriği örtüşmekte, ebeveyn bilişlerinin bakış açısına etkisini doğrulamaktadır.

Çalışmaya katılan ebeveynlerin kitap okumayı sevmeye, kitabın taşınması gereken özellikler ile yaş, eğitim seviyesi, yılda okunan kitap sayısı, evde bulunan kitap sayısı, evde bulunan çocuk kitabı sayısı, hane gelir durumu ve kütüphane üyeliği değişkenlerinde en çok estetik özellikler tercih edilmiştir. Bu durum ebeveynlerin kitap okumayı faydalı bir eylem olarak gördüğünü, fakat okuma sürecinin zevkli ve keyifli geçmesini önemsediklerini dolayısıyla da çocuklarına bu konuda rehberlik ettiklerini göstermektedir.

Teknolojinin gelişmesi ve dönüşmesi ile tüm insanların olduğu gibi okulöncesi dönem çocuklarının da ilgisi teknolojik materyallere kaymıştır. Yoğun bir uyarana maruz kalınan bu materyallerle çocukların merakları tetiklenerek, öğrenme güdüleri harekete geçmekte ve bunun yanı sıra çocuğun gelişim özellikleri desteklenmektedir (108). Özellikle pandeminin mevcut çalışma ve okul ortamlarını çevrimiçi ortamlara kayması nedeniyle bu durumun daha yoğunlaştığı varsayılmaktadır. Bu nedenle yapılacak çalışmaların sürece adaptasyonunun sağlanması okuma kültürünün kazandırılma çalışmalarında da kullanılabilir.

4 yaşında 137 çocukla konuşan elektronik bir kitap okumanın okulöncesi çocuklarının yeşeren okuryazarlık becerilerine etkisinin incelendiği bir çalışma (109) sonucunda, bileşik kelimelerde düşük performans gösteren ve konuşan kitapla okuma deneyimi yaşayan çocukların fonolojik farkındalık başta olmak üzere yeşeren okuryazarlık becerilerine olumlu etkisi belirtilmiştir.

Üstündağ (110) da yapmış olduğu çalışma ile 4-6 yaş aralığındaki çocukların dijital oyun tercihlerinde, çizgi filmini izledikleri karakterlerin oyunları oynamayı daha çok tercih ettiklerini belirtmiştir. Bu durum çocukların çevresinde bulunan ve sıklıkla maruz kaldıkları uyanların önemini vurgulamaktadır. Televizyon gibi medya organlarında herhangi bir kitap karakteri, kitap tanıtımı yapılmaması nedeniyle çocukların okuma kültürü edinmeleri ve eleştirel okuryazarlık seviyesine ulaşabilmeleri için araştırmacılar, ebeveynler ile kurum ve kuruluşların rolü önem kazanmaktadır.

Araştırmacılara Öneriler

- Yapılan literatür taraması ile çalışmanın bulguları değerlendirildiğinde ebeveyn bilişlerinin çocuğun gelişim ve öğrenme sürecindeki önemi vurgulanmış, çocukta okuma kültürünün gelişmesinin de ailenin okuma kültürü kazanmaları ile mümkün olacağı anlaşılmıştır. Ailelerde okuma kültürünün kazanımının gerçekleşmesi ve okuma farkındalığının gelişmesi için yapılacak çalışmalara alanda daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır.
- Ebeveynlerin bilişlerine etki eden etmenler ve süreçlerin anlamlandırılması amacıyla, ebeveynlerin çocuklarıyla gerçekleştirdikleri sohbet ve günlük rutin

konuşmalarının incelenmesi gibi çeşitli nicel ve nitel çalışmaların yapılması önem arz etmektedir.

- Çalışmanın bulgularında da vurgulandığı gibi çocukların içinde buldukları ortamlarda fazlasıyla basılı yayın bulunması, ev ve okul ortamında okuma süreci ile sonrası etkinlik ve ilgili çalışmaların okuma kültürü kazanımı sürecine etkisinin anlaşılabilmesi ve sonrasında geliştirilecek olan müdahale programlarının tasarlanması ile iyileştirilmesi için çalışmalar yapılabilir.
- Kaliteli içerikler üretmek için toplumların düşünen, araştıran ve sorgulayan bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Böyle bireyler yetiştirmek de okuma kültürü kazanmış bir toplumla söz konusu olacaktır.
- Yapılan çalışmanın katılımcı sayısına dikkat edildiğinde bireylerin bilimsel çalışmalara katılımında artış sağlanması amacıyla çeşitli yönlendirmeler ve teşvikler söz konusu olabilir. İlgili kurum ve kuruluşların işbirliği sağlanarak çalışmanın daha geniş kitlelere erişimi sağlanabilir. Okuma kültürünü yaygınlaştırmayı, farkındalığın artırılmasını hedef alan bilimsel çalışmalara daha fazla yer verilebilir.

Ebeveynlere Öneriler

- Bireysel gelişim, öz farkındalık, saygı, sevgi, empati ve hoşgörü gibi evrensel değerleri kazandırmasının yanında, bilişsel becerilere olumlu etkisi, ebeveyn bilişlerine etki etmesi, çocuk yetiştiren ebeveynlerin doğrudan veya dolaylı olarak çocuklarına yönelik davranışlarına etki etmesi nedeniyle günde en az 20 dk bireysel kitap okuma etkinliği yapılabilir.
- Kitap okuma seanslarında çocukların kitapları görebileceği, ulaşabileceği bir mekan ve zamanda yapılması, çocuklara rol model olma fırsatı olarak değerlendirilebilir. Bununla beraber Earl ve Maynard (71)'in çalışmasının bulgularında da vurgulandığı gibi isteksiz okuyucular yetiştirilmemesi adına, ebeveynlerin okumayı bilen veya bilmeyen çocuklarıyla kitap okumak için gün içerisinde zaman ayırabilirler. Bu şekilde bir kitabı okurken çocuğun okumanın zorluğuna değil de ebeveynle geçirdiği keyifli vakte odaklanması söz konusu olacaktır. Ebeveyn bu noktada kolaylaştırıcı bir rol alabilecektir.

- Evde bulunan yazılı materyal çeşidi ve miktarının artırılması çocukların okuma kültürü kazanımı sürecine olumlu etki edecektir. Çalışmanın bulgularında da belirtildiği gibi evde bulunan kitap ve çocuk kitabı sayısının artmasıyla, ebeveynlerin çocuklarıyla daha sık kitap okumalarına etki etmektedir. Bu materyallerin çocuğun günlük rutininde el altında bulunması, her istediğinde ulaşabileceği bir konumda bulundurulması sağlanarak, çocukların okuma kültürü kazanımı sürecine olumlu etkisi söz konusu olacaktır.
- Ev ortamında çocukla okunan kitap esnasında sıklıkla sohbet edilerek, çocuğun durum veya olaylar üzerinde duygu ve düşüncelerini belirterek kendilerini ifade etmelerine fırsat verilebilir.
- Kitap vs. ile ilgili okuma sonrası etkinlik ve çalışmalara yer verilmesinin erken okuryazarlık becerileri üzerine etkisi literatürde belirtilmiştir. Bu bağlamda ilgili çalışmaların ebeveynler tarafından desteklenmesi önem kazanmaktadır.
- Ebeveynlerin küçük yaşlardan itibaren evlerinde bulunan kitaplar haricinde kitap ve yazılı materyal gözlemlene şanslarının bulunması için, kütüphane, kitabevi, kitap fuarı gibi mekan ziyaretlerinin sıklıkla tekrarlanması sağlanarak, okuma kültürünün gelişimine katkıda bulunulabilir.
- Ebeveynler çocuklarının okumaktan zevk aldığı kitap konuları ve türlerini takip ederek çocuğunun sevebileceği kitapları takip ve temin edebilirler.
- Ebeveynler çocuklarının sevdikleri kitapların yazar ve çizerlerini takip ederek, imza günü, okur-yazar buluşması gibi etkinliklere katılım göstermeleri de okuma kültürü kazanımı sürecini olumlu etkileyebilir.

Kurum ve Kuruluşlara Öneriler

- Okuma kültürünün yaygınlaştırılması amacıyla ulusal ve uluslararası çapta proje ve çalışma desteklerine ayrılan bütçe artırılabilir.
- Literatür taramasında belirtilen ebeveyn bilişlerinin çocuğun gelişimi sürecine etkisi çalışmanın bulgularında da vurgulanmıştır. Ebeveynlerin okuma kültürüne, okuma kültürü farkındalığına sahip olmaları için ilgili kurum ve kuruluşlar (Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler

Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı), belediyeler ile işbirliği halinde okuma kültürü farkındalık eğitimi verilebilir. Bu eğitimler annelerin hamilelik süreçlerinin başlamasıyla vermeye başlanmalı, her iki ebeveynin de katılım göstermesi ile süreklilik sağlanabilir.

- Basılı materyaller ve ebeveyn bilişleri ile ilgili sempozyum,  alıştay, kongre gibi bilimsel çalışmalar arttırılabilir.
- Toplumun yoğunlukla bulunduğu meydan, mekan ile kamu kurum ve kuruluşlarına poster, afiş gibi bilgilendirici materyaller asılarak okuma kültürü farkındalık ve yaygınlaştırma çalışmaları yapılabilir.
- Ulusal çapta müdahale programları planlanarak, bebeğin doğumuyla beraber ailelere farkındalık seminerleri ile basılı materyal örnekleri, kütüphane  yeliği vs verilebilir.

7. KAYNAKLAR

- 1.Kurumu TD. çocuk <https://sozluk.gov.tr/>: Türk Dil Kurumu [Küçük yaştaki erkek veya kız].
- 2.Dilidüzgün S. Ana çizgileriyle çocuk ve çocuk edebiyatı. In: Güneş Z. editor. Okul öncesinde çocuk edebiyatı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi; 2013.
- 3.Allen JWP, Ilgaz H. "Aynanın içerisinden": Çocukların taklit yoluyla öğrenerek kültür edinme yolculukları. In: Aydın Ç, Göksun T, C.Küntay A, Tahiroğlu D. editor. Aklın çocuk hali zihin gelişimi araştırmaları. 3. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları; 2020.
- 4.Sever S. Çocuk edebiyatı ve okuma kültürü. İzmir: Tudem Yayınları; 2019.
- 5.Tepetaş C, Bal M. Okul öncesi dönemde evde okuma süreci: aile beklentilerine yönelik bir durum çalışması. Ana dili eğitimi dergisi. 2020;8:1311-31.
- 6.Bjorklund D. Dil gelişimi. In: Koçak A. editor. Çocuklar nasıl düşünür? Bilişsel gelişim ve bireysel farklılıklar. 5. Ankara: Nobel Yayınları 2021.
- 7.Demir ÖE, C.Küntay A. Dil ve iletişim becerilerinin gelişiminde ana baba etkileri. In: Sayıl M, Selçuk B. editor. Ana babalık kuram ve araştırma. 3. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları 2020.
- 8.Wadsworth B. İşlem öncesi düşüncenin gelişimi. In: Selçuk Z. editor. Piaget'nin duyuşsal ve bilişsel gelişim kuramı. Ankara: Pegem Yayın Akademi 2015.
- 9.Crawford MJ, Weber B. Becerilerin gelişimsel ilerlemesi bilişsel ve alıcı dil. In: Gözün Kahraman Ö, Yıldız Bıçakçı M. editor. Her gün erken müdahale küçük çocuklar ve ailelerine yönelik günlük rutinlere yerleştirilmiş etkinlikler. Ankara Nobel Akademik Yayıncılık 2021.
- 10.Goldstein MH, King AP, West MJ. Social interaction shapes babbling: Testing parallels between birdsong and speech. Proceedings of the National Academy of Sciences. 2003;100(13):8030-5.
- 11.Lancaster L. Mağaradaki ejder: 3 yaş altı çocuklarda kurgusal ve gündelik olayların metinsel anlatımı. In: Kümmerling-Meibauer B. editor. Erken okuryazarlık 0-3 yaş arası çocuk kitapları. 2. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları; 2019.
- 12.Rowe ML, Weisleder A. Language development in context. Annual review of developmental psychology. 2020;2(1):201-23.
- 13.Huttenlocher J HW, Bryk A, Seltzer M, Lyons T. Early vocabulary growth: relation to language input and gender. Developmental psychology. 1991;27(2):236-48.
- 14.Hart B, Risley T. Meaningful differences in the everyday experience of young American children. 1995.

- 15.Suskind D. Bağlantılar. In: Çetin M., editor. 30 Milyon Kelime 12. Ankara Buzdağı Yayınları; 2018.
- 16.Huttenlocher J, Vasilyeva M, Cymerman E, Levine SC. Language input and child syntax. *Cognitive Psychology*. 2002;45:337-74.
- 17.Aksu-Koç A, Ketrez F. Anadili Gelişimi. In: Aydın Ç, Göksun T, C.Küntay A, Tahiroğlu D. editor. Aklın çocuk hali zihin gelişimi araştırmaları. 3. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları; 2020.
- 18.Weisleder A, Fernard A. Talking to children matters:early language experience strengthens processing and builds vocabulary. *Psychological Science*. 2013;24(11):2143-52.
- 19.Hirsh-Pasek K, Adamson LB, Bakeman R, Owen MT, Golinkoff RM, Pace A, ve arkadaşları. The contribution of early communication quality to low-income children's language success. *Psychol Sci*. 2015;26(7):1071-83.
- 20.Weizman ZO, Snow CE. Lexical input as related to children's vocabulary acquisition: effects of sophisticated exposure and support for meaning. *Dev Psychol*. 2001;37(2):265-79.
- 21.Hoff E. The specificity of environmental influence: socioeconomic status affects early vocabulary development via maternal speech. *Child development*. 2003;74 5:1368-78.
- 22.Elkin J. Babies need books in the critical early years of life. *New review of children's literature and librarianship*. 2014;20:40 - 63.
- 23.Sumer-Büyükbacı Ö, Kisbu-Sakarya Y, Etel E, Selçuk B. Developmental change in early language and cognitive skills of institution-reared children as compared to their parent-reared peers. *Children and Youth Services Review*. 2021;121:105857.
- 24.Baydar N, Akçınar B, İmer N. Çevre, sosyoekonomik bağlam ve ana babalık. In: Sayıl M, Selçuk B. editor. Ana babalık kuram ve araştırma. 3. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları; 2020.
- 25.Selçuk B, Yavuz HM. Ana babalığın görünmeyen yönü: bilişler. In: Sayıl M, Selçuk B. editor. Ana babalık kuram ve araştırma. 3. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları; 2020.
- 26.Bornsteln MH, Güngör D. Gelişim biliminin kültür ve çocuk bakımı In: Bekman S, Aksu-Koç A. editor. İnsan gelişimi, aile ve kültür farklı bakış açıları. 2. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları 2018.
- 27.Demircioğlu H, Işık E. Bilinçli farkındalık aile eğitim programının ebeveynlerin bilinçli farkındalıkları, yetkinlik algıları ve iletişim düzeyleri ile çocukların davranış problemleri üzerindeki etkisinin incelenmesi. In: Taş A, Türk A., editor.

3. Ulusal Başkent Disiplinler Arası Bilimsel Çalışmalar Kongresi; Ankara 2020. p. 475-500.
- 28.**Donahue ML, Pearl R, Herzog A. Mothers' referential communication with preschoolers: Effects of children's syntax and mothers' beliefs. *Journal of Applied Developmental Psychology*. 1997;18(1):133-47.
- 29.**Abu-Rabia S, Yaari I. Parent's attitudes and behavior, the learning environment, and their influence on children's early reading achievement. *Open journal of modern linguistics*. 2012;2:170-9.
- 30.**Topbaş S, Maviş İ. Edimbilgisi gelişimi In: Topbaş S. editor. *Dil ve kavram gelişimi 8*. Ankara: Kök Yayıncılık; 2019.
- 31.**Meagher SM, Arnold DH, Doctoroff GL, Baker CN. The relationship between maternal beliefs and behavior during shared reading. *Early education and development*. 2008;19(1):138-60.
- 32.**DeBaryshe BD, Binder JC. Development of an instrument for measuring parental beliefs about reading aloud to young children. *Perceptual and motor skills*. 1994;78(3):1303-11.
- 33.**Kağıtçıbaşı Ç. Bağlamında gelişim benlik, aile ve insan gelişimi kültürel psikolojide kuram ve uygulamalar. 5. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları; 2019.
- 34.**Şirin MR. Çocuk ve hayat çemberi. İstanbul: Uçan At Yayınları; 2019. 1, Çocuk, kültür ve medeniyet. s. 55-75.
- 35.**Şirin MR. Çocuk ve hayat çemberi. İstanbul: Uçan At Yayınları; 2019. 2, Çocuk ve çocukluğun kültürel boyutu. s 75-91.
- 36.**Laible D, Carlo G, Torquati JC, Ontai LL. children's perceptions of family relationships as assessed in a doll story completion task: links to parenting, social competence, and externalizing behavior. *Social development*. 2004;13:551-69.
- 37.**Şirin MR. Çocuk ve hayat çemberi. İstanbul: Uçan At Yayınları; 2019. 5, Az okuyan türkiye sarmalı. s. 169-84.
- 38.**Şirin MR. Çocuk ve hayat çemberi. İstanbul: Uçan At Yayınları; 2019. 4, Aile, çocuk ve sosyal politika. s. 145-68.
- 39.**Bjorklund D. Zihnin sosyal yapısı: bilişsel gelişimde sosyokültürel bakış açıları. In: Sayıl M. editor. *Çocuklar nasıl düşünür? Bilişsel gelişim ve bireysel farklılıklar*. Ankara: Nobel Yayınları; 2021.
- 40.**Bjorklund D. Sosyal biliş. In: Sayıl M. editor. *Çocuklar nasıl düşünür? Bilişsel gelişim ve bireysel farklılıklar*. Ankara: Nobel Yayınları; 2021.

41. Piaget J. Çocukta dil ve düşünme. Ankara: Palme Yayıncılık; 2017. 1, 6 yaşında iki çocuğun konuşma fonksiyonları; s. 1-47.
42. Vygotsky L. Tool and symbol in child development In: Cole M, Steiner VJ, Scribner S, Souberman E. editor. Mind in society. 2. London: Harvard University Press; 1979.
43. Vygotsky L. The development of scientific concepts in childhood: The design of a working hypothesis. In: Kozulin A. editor. Thought and language. Cambridge: MIT Press; 1986.
44. Piaget J. Çocuğun gözüyle dünya. 3. Ankara Dost Kitabevi Yayınları; 2013. Giriş, Sorun ve yöntemler; s. 7-33.
45. Şirin MR. Çocuk edebiyatına eleştirel bir bakış çocuk edebiyatı nedir ne değildir? 2. İstanbul: Uçan At Yayınları; 2019. 3, çocuk edebiyatı kültürünün kozaları; s. 59-73.
46. Şahin EY, Çelik G, Çelik B. Anne-babaların çocuk edebiyatı kavramına ilişkin görüşleri (çanakkale örneği). Çanakkale araştırmaları Türk yıllığı. 2012; 10(12):109-125.
47. Lonigan C. Development, assessment, and promotion of preliteracy skills. Early education and development. 2006;17:114 - 91.
48. Kakırman Yıldız A. Okul öncesi dönem çocuklarının okuma alışkanlığı kazanmasında rol model olarak aile. Mavi Atlas. 2016(7):95-112.
49. Aksaçlıoğlu AG, Yılmaz B. Öğrencilerin televizyon izlemeleri ve bilgisayar kullanmalarının okuma alışkanlıkları üzerine etkisi. Türk kütüphaneciliği. 2007;21:3-28.
50. Suna Ç. İlköğretim öğrencilerinin okuma ilgileri ve alışkanlıklarını etkileyen etmenlerin analitik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi. [Yüksek lisans tezi]. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi; 2006.
51. Dündar N, Maden S. Velilerin çocuk edebiyatı farkındalıkları ile öğrencilerin okuma alışkanlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. Ana dili eğitimi dergisi. 2019;7:1077-94.
52. Çakmak T, Yılmaz B. Okul öncesi dönem çocuklarının okuma alışkanlığına hazırlık durumları üzerine bir araştırma: Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu örneği. Türk kütüphaneciliği. 2009;23:489-509.
53. Şirin MR. Çocuk edebiyatına eleştirel bir bakış çocuk edebiyatı nedir ne değildir? 2. İstanbul: Uçan At Yayınları; 2019. 1, Çocuk edebiyatının gündeme gelişi. s. 19-39.

54. Vygotsky L. Interaction between learning and development. In: Cole M, Steiner VJ, Scribner S, Souberman E. editor. *Mind in society*. 2. London: Harvard University Press; 1979.
55. Şirin MR. Çocuk edebiyatına eleştirel bir bakış çocuk edebiyatı nedir ne değildir? 2. İstanbul: Uçan At Yayınları; 2019. 6, Okuma kültürü ve çocuk edebiyatı; s. 107-15.
56. Evans J. "Bu benim": Oyun, konuşma ve hikayeler yoluyla gelişen okuryazarlık ve benlik algısı. In: Kümmerling-Meibauer B. editor. *Erken okur-yazarlık 0-3 yaş arası çocuk kitapları*. 2. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları; 2019.
57. Trivette CM, Dunst CJ, Gorman E. Effects of parent-mediated joint book reading on the early language development of toddlers and preschoolers. *Cell reviews*. 2010;3(2).
58. Kümmerling-Meibauer B. Erken okuryazarlık ve çocuk edebiyatı. In: Kümmerling-Meibauer B. editor. *Erken okur-yazarlık 0-3 yaş arası çocuk kitapları*. 2. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları 2019.
59. Bredekamp S. Erken okuryazarlık: doğumdan beş yaşa kadar. In: İnan HZ, İnan T. editor. *Erken çocukluk eğitiminde etkili uygulamalar*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık; 2015.
60. Demir-Lira ÖE, Applebaum L, Goldin-Meadow S, Levine SC. Parents' early book reading to children: relation to children's later language and literacy outcomes controlling for other parent language input. *Developmental science*. 2019;223:e12764.
61. Sénéchal M, LeFevre JA. Parental involvement in the development of children's reading skill: a five-year longitudinal study. *Child Development*. 2002;73(2):445-60.
62. Evans MA, Shaw D, Bell M. Home literacy activities and their influence on early literacy skills. *Can J Exp Psychol*. 2000;54(2):65-75.
63. Cassel RV. *Home literacy factors affecting emergent literacy skills*. Ann Arbor: Nova Southeastern University; 2011.
64. Whitehurst GJ, Lonigan CJ. Child development and emergent literacy. *Child development*. 1998;69(3):848-72.
65. Senechal M, LeFevre J, Hudson E, Lawson EP. Knowledge of storybook as a predictor of young children's vocabulary. *Journal of educational psychology*. 1996;88:520-36.

66. Astington JW, Jenkins JA. A longitudinal study of the relation between language and theory-of-mind development. *Developmental psychology*. 1999;35(5):1311-20.
67. Luo R, Tamis-LeMonda CS. Reciprocity between maternal questions and child contributions during book-sharing. *Early childhood research quarterly*. 2017;38:71-83.
68. Veryeri Alaca I, Küntay A. Türkiye'de 0-3 yaş aralığındaki bebek ve çocukların kitapla tanıştırılması. In: Kümmerling-Meibauer B. editor. *Erken okur-yazarlık 0-3 yaş arası çocuk kitapları*. 2. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları 2019.
69. Hindman AH, Connor CM, Jewkes AM, Morrison FJ. Untangling the effects of shared book reading: multiple factors and their associations with preschool literacy outcomes. *Early childhood research quarterly*. 2008;23:330-50.
70. Çelik MV, Gönen M. Resimli çocuk kitaplarının m. E. B. Okul öncesi eğitim programı'ndaki kazanımlara uygunluğunun incelenmesi. *Eğitim ve bilim*. 2012;37(163):226-38.
71. Earl A, Maynard S. What makes a child a reluctant reader?. *New review of children's literature and librarianship*. 2006;12:163 - 81.
72. Purcell-Gates V. Stories, coupons, and the tv guide: relationships between home literacy experiences and emergent literacy knowledge. *Reading research quarterly*. 1996;31(4):406-28.
73. Kıldan AO, Gümrükçü Bilgici B. Okul öncesi eğitim alan çocukların ebeveynlerinin çocuk kitabı seçme ölçütlerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Milli eğitim*. 2011;40(192):105-20.
74. Şirin MR. Türkiye'nin okuma alışkanlığı karnesi. *Çocuk vakfı*; 2006.
75. Hasırcı S. Türkçe öğretmeni adaylarının çocuk edebiyatına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla analizi. *The journal of international social research*. 2017;10:717-28.
76. Ulusoy MF, Altun D. Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı ve resimli çocuk kitapları ile ilgili metaforları. *Elektronik sosyal bilimler dergisi*. 2018;17(67):1206-21.
77. Alan Y. Türkçe öğretmeni adaylarının çocuk edebiyatına yönelik görüşleri. *Uluslararası eğitim araştırmacıları dergisi*. 2020;3(2):135-47.
78. Büyükkavas Kuran Ş, Ersözlü ZN. Sınıf öğretmenlerinin çocuk edebiyatına ilişkin görüşleri. *Yüzüncü yıl üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*. 2009;6(1):1-17.

- 79.**Burgazlı-Osanmaz MS, Eren S. Ebeveynlerin resimli çocuk kitapları tercih etme önceliklerinin incelenmesi. *Social sciences studies journal*. 2017;3(7):1455-60.
- 80.**Karagöz Y. Spss-Amos-Meta uygulamalı nicel-nitel-karma bilimsel araştırma yöntemleri ve yayın etiği. Ankara: Nobel Yayınları; 2021. 9, Verilerin toplanması ve düzenlenmesi; s. 241-61.
- 81.**Günyüz M. Resimli çocuk kitapları ile sınırları öğrenmek. In: Sarıçam S, Arvas D. editor. Çocuk edebiyatı okumaları kök metinler, metinlerarası ilişkiler, karşılaştırmalı okumalar. İstanbul: Erdem Yayınları; 2022.
- 82.**Akyüz E, D Özcan. Ev okuryazarlık ortamı: tanımları, boyutları ve kendiliğinden ortaya çıkan okuryazarlık becerilerinin gelişimindeki rolü. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi* 2017;4(3):38-57.
- 83.**Alpar R. Uygulamalı istatistik ve geçerlik-güvenirlik. Ankara detay yayıncılık; 2022.
- 84.**TÜİK Kurumsal [Available from: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dogum-Istatistikleri-2021-45547>].
- 85.**Çelen Yoldaş T, Özmert EN. Farklı basamaklardaki sağlık kuruluşlarına başvuran ailelerin çocukları ile oyun oynama, kitap okuma ve ekran izleme alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Türkiye çocuk hastalıkları dergisi*. 2020(14):422-7.
- 86.**Ragozin AS, Basham B, Crnic KA, Greenberg MT, Robinson NM. Effects of maternal ahe on parenting role. *Developmental psychology*. 1982;18:627-34.
- 87.**Bornstein MH, Putnick DL. Chronological age, cognitions, and practices in European American mothers: a multivariate study of parenting. *Dev Psychol*. 2007;43(4):850-64.
- 88.**Kuzucu Y. Değişen babalık rolü ve çocuk gelişimine etkisi. *Türk psikolojik danışma ve rehberlik dergisi*. 2011;4(35):79-91.
- 89.**Lupien SJ, King S, Meaney MJ, McEwen BS. Child's stress hormone levels correlate with mother's socioeconomic status and depressive state. *Biol Psychiatry*. 2000;48:976-80.
- 90.**Uludağlı N. Psikolojik sağlık açısından yetişkin olma. *Psikiyatride güncel yaklaşımlar*. 2017;9(3):263-83.
- 91.**Kılıç Ş, Ertürk Kara HG. Ebeveynlerin okuma yazmaya hazırlığa ilişkin uygulamaları ile çocukların sözcük-yazı farkındalığı becerileri arasındaki ilişki. *JOR*. 2020;22(1):35-50.
- 92.**Rodriguez ET, Tamis-LeMonda CS. Trajectories of the home learning environment across the first 5 years: associations with children's vocabulary and literacy skills at prekindergarten. *Child development*. 2011;82(4):1058-75.

93. Farver JAM, Xu Y, Lonigan CJ, Eppe S. The home literacy environment and Latino head start children's emergent literacy skills. *Developmental psychology*. 2013;49:775-91.
94. Maslow A. *Theory of human motivation and personality*. Harper and Row; 1954. p. 35-59.
95. Miller AR. The effects of motherhood timing on career path. *Journal of population economics*. 2011;24(3):1071-100.
96. Yeung WJ, Linver MR, Brooks-Gunn J. How money matters for young children's development: parental investment and family processes. *Child development*. 2002;73(6):1861-79.
97. Clark KE, Ladd GW. Connectedness and autonomy support in parent-child relationships: links to children's socioemotional orientation and peer relationships. *Developmental psychology*. 2000;36:485-98.
98. Goldberg WA. *Father time: the social clock and the timing of fatherhood*. London: Palgrave Macmillan London; 2014.
99. Rindermann H, Baumeister A. Parents' SES vs parental educational behavior and children's development: a reanalysis of the Hart and Risley study. *Learning and individual differences*. 2015;37:133-8.
100. Ergül C, Dolunay Sarıca A, Akoğlu G, Karaman G. The home literacy environments of Turkish kindergarteners: Does SES make a difference?. *International journal of instruction*. 2017;10(1):187-202.
101. Hoff-Ginsberg E. Mother-child conversation in different social classes and communicative settings. *Child development*. 1991;62(4):782-96.
102. Turan F, Yüksel Doğan R. Sosyoekonomik risk faktörlerinin ebeveyn-çocuk etkileşimindeki rolü: paylaşımlı kitap okuma, çocuğa yöneltilen dil, sözcük dağarcığı farkı. *Ana dili eğitimi dergisi*. 2022; 10(1):15-31.
103. Niklas F, Schneider W. Home literacy environment and the beginning of reading and spelling. *Contemporary educational psychology*. 2013;38(1):40-50.
104. Boudreau DM. Use of a parent questionnaire in emergent and early literacy assessment of preschool children. *Language, speech, and hearing services in schools*. 2005;36 1:33-47.
105. Senechal M. Testing the home literacy model: parent involvement in kindergarten is differentially related to grade 4 reading comprehension, fluency, spelling, and reading for pleasure. *Scientific Studies of Reading*. 2006;10(1):59-87.

- 106.**Tomopoulos S, Dreyer DP, Tamis-LeMonda C, Flynn V, Rovira I, Tineo W, ve arkadaşları. Books, toys, parent-child interaction, and development in young latino children. *Ambulatory pediatrics*. 2006;6(2):72-8.
- 107.**Dong Y, Wu SX, Dong W, Tang Y. The effects of home literacy environment on children's reading comprehension development: a meta-analysis. *Kuram ve uygulamada eğitim bilimleri*. 2020;20:63-82.
- 108.**Koçak C, Bencik Kangal S. 2005-2017 yılları arasında basılmış resimli öykü kitaplarının duygusal okuryazarlık açısından incelenmesi. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmacıları Dergisi*. 2021;5(1):50-65.
- 109.**Caplovitz AG. The effects of using an electronic talking book on the emergent literacy skills of preschool children. [Doktora Tezi].United States of America: The University of Texas at Austin; 2005.
- 110.**Üstündağ A. 4-6 Yaş Arası Çocuklar Tarafından Tercih Edilen Dijital Oyunlar. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2019; 10(2):1-19.

8.EKLER

EK-1

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Rektörlük

Tarih: 16/09/2022 13:16
Sayı: E-35853172-300-00002392627

00002392627

Sayı : E-35853172-300-00002392627
Konu : Etik Komisyon İzni (Deniz TOPRAK)

16.09.2022

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İlgi: 22.08.2022 tarihli ve E-68552689-300-00002349668 sayılı yazınız.

Fakülteniz Çocuk Gelişimi Bölümü Yüksek Lisans öğrencilerinden **Deniz TOPRAK**'ın **Doç. Dr. Saniye BENCİK KANGAL** sorumluluğunda yürüttüğü "**36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına Bakış Açılarının İncelenmesi**" konulu tez çalışması Üniversitemiz Senatosu Etik Komisyonunun **13 Eylül 2022** tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Vural GÖKMEN
Rektör Yardımcısı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 58FE5015-F39A-4143-A6AF-D0349C0F2521

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/hu-ebys>

Adres: Hacettepe Üniversitesi Rektörlük 06100 Sıhhiye-Ankara

Bilgi için: Çağla Handan GÜL

E-posta: yazimd@hacettepe.edu.tr İnternet Adresi: www.hacettepe.edu.tr Elektronik

Bilgisayar İşletmeni

Ağ: www.hacettepe.edu.tr

Telefon: 0 (312) 305 3001-3002 Faks: 0 (312) 311 9992

Telefon: 03123051008

Kep: hacettepeuniversitesi@hs01.kep.tr

EK-2

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
ANKARA

(Çocuk Gelişimi Bölümü Lisansüstü Programı)

Kütüp-Anne Platformu olarak 2016 yılından bu yana her çocuğun doğduğu andan itibaren nitelikli, çeşitli ve yeterli kitapla buluşması amacıyla çalışmalar yürütmekteyiz. Çalışmalarımızın duyurusu ve takibini çoğunlukla 24 bine yakın takipçisi bulunan sosyal medya hesaplarımız üzerinden yapmaktayız.

Üniversitenizde Çocuk Gelişimi Lisansüstü programına kayıtlı Deniz Toprak'ın "36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Evebevylerin Resimli Öykü Kitaplarına Bakış Açılarının Değerlendirilmesi" konulu tez çalışmasına ilişkin Gönüllü Katılım Formu ve Çalışmanın Anketi Kasım-Aralık 2022 tarihleri arasında Kütüp-Anne Platformu sosyal medya hesaplarından duyurularak ilgili çalışmalarla hedef kitleye ulaşması sağlanacaktır.

Deniz Toprak'ın yürüttüğü tez çalışmasının ülkemiz çocuklarında okuma kültürünün gelişmesi ve yaygınlaşması adına değerli bir katkı sunacağına olan inancımız doğrultusunda misyonumuz ile örtüşen söz konusu çalışmanın tamamlanması konusunda Platformumuz olarak gerekli desteği vermekten mutluluk duymaktayız.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Merve YAVUZDEMİR
Kütüp-Anne Platformu
Kurucusu ve Yöneticisi

EK-3**GÖNÜLLÜ KATILIM ve ANKET FORMU**

Bu form, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı Çocuk Gelişimi Bölümü'nde 36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına Bakış Açılarının İncelenmesi konulu yüksek lisans tez çalışması kapsamında Doç. Dr. Saniye BENCİK KANGAL danışmanlığındaki Deniz TOPRAK tarafından oluşturulmuştur. Çalışma Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu tarafından değerlendirilmiş etik açıdan onaylanmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerin araştırmacının yürüttüğü yüksek lisans tezi çalışmasına katılım sağlamaya gönüllü oldukları kabul edilmiştir. Araştırmanın amacı 36-72 ay aralığında çocuk sahibi olan ebeveynlerin resimli öykü kitaplarına bakış açılarının incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda oluşturulan çalışmanın içeriği hakkında katılımcıya araştırmacı tarafından bilgi verilmiştir.

Araştırma fiziksel ve psikolojik herhangi bir zarar içermemekte ve araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Katılımcı başlangıçta çalışmayı kabul ettiği halde çalışmanın herhangi bir aşamasında araştırmadan çekilebilir. Bu karar kendisi için olumsuz herhangi bir sonuç doğurmayacaktır. Çalışma sonucunda katılımcıdan elde edilen bilgiler sadece araştırma amacıyla kullanılacak ve gizliliğine özen gösterilecektir.

Çalışmada yer alan bakış açıları aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır.

Pragmatik bakış açısı; kitabın bir eğitsel materyal olarak değerlendirilmesi, öğretme amacı gütmesi, faydalı olması, bilgilendirici ve geliştirici olması, hayal gücünü geliştirmesi, çocuğa örnek olması gibi kapsamaları ifade etmektedir.

Estetik bakış açısı: kitabın insana kendini iyi hissettirmesi, görsel açıdan estetik değere sahip olması, merak uyandırması, bir sebebe dayalı olmaksızın sevilmesi, eğlenceli olması gibi kapsamaları ifade etmektedir.

Hem Pragmatik Hem Estetik Bakış Açısı; Yukarıda belirtilen bakış açılarının her ikisine de sahip olunması durumunda işaretlenmesi gerekmektedir.

Tercih Yok Seçeneği; Tercih edilen kitap konuları ve türleri, kitap okumayı sevme durumu gibi soruların seçenekleri içerisinde yer almaktadır.

Bilgilendirilmiş gönüllü onam formundaki tüm açıklamaları okudum. Bana yukarıda konusu ve amacı belirtilen araştırma ile ilgili yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapıldı. Araştırmaya gönüllü olarak katıldığımı, istediğim zaman gerekçeli veya gerekçesiz olarak araştırmadan ayrılabileceğimi biliyorum. Söz konusu araştırmaya, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın kendi rızamla katılmayı kabul ediyorum.

Kabul ediyorum.

Araştırmayı yapan araştırmacının iletişim bilgileri:

Tel:

Email:

36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına Bakış Açılarının İncelenmesi Formu

1) Çalışmaya gönüllü katılım sağlayarak tarafımdan alınacak verilerin araştırmacı tarafından çalışmada kullanılmasına izin veriyorum.

a) Evet

b) Hayır

2) Yaşınızı yazınız.

a) 25-29

b) 30-34

c) 35-39

d) 40-45

3) Cinsiyetinizi yazınız.

a) Kadın

b) Erkek

3. Mesleğinizi yazınız.

a) eğitim grubu (eğitmciler ve öğretmenler)

b) ev hanımı

- c) sağlık grubu (sağlık çalışanları)
- d) bilim grubu (akademisyen ve uzmanlar)
- e) teknik grup (mühendis ve teknik çalışanlar)
- f) sosyal grup (hizmet çalışanları)
- g) diğer

4. Son mezun olduğunuz okul türünü yazınız.

- a) ilkokul
- b) ilköğretim
- c) lise
- d) lisans
- e) lisansüstü

5. Hanenize giren aylık gelir miktarını belirtiniz.

- a) gelir giderden az
- b) gelir gidere denk
- c) gelir giderden fazla

6. ocuk sayınızı belirtiniz.

- a) 1
- b) 2
- c) 3 ve daha fazla

7. Evde bulunan kitap sayınızı seçiniz.

- a) 0-25
- b) 25-50
- c) 50+

8. Evde bulunan ocuk kitabı sayınızı seçiniz.

- a) 0-25
- b) 25-50
- c) 50+

9. Kütüphaneye üye misiniz? Ne sıklıkla ziyaret edersiniz?

- a) evet ayda 1 kez
- b) evet ayda 2 ve daha fazla
- c) evet nadiren

- d) evet ama kendi kütüphanemizi oluşturuyoruz,
- e) hayır

10. Bir sene içerisinde okuduğunuz kitap sayısını seçiniz.

- a) 0-12
- b) 12-36
- c) 36+

11. Kitap okumayı sever misiniz? Neden?

- a) pragmatik bakış açısı
- b) estetik bakış açısı
- c) hem pragmatik hem estetik bakış açısı
- d) cevap yok

12. Kitap haricinde basılı yayın okumayı tercih eder misiniz? (Gazete, dergi vs.) Belirtiniz.

- a) evet
- b) hayır

13. Okumayı tercih ettiğiniz kitap türleri nelerdir? (Roman, öykü, şiir, bilim, kişisel gelişim) Belirtiniz.

- a) pragmatik bakış açısı
- b) estetik bakış açısı
- c) hem pragmatik hem estetik bakış açısı
- d) tercih yok

14. Okumayı tercih ettiğiniz kitap konuları nelerdir? Belirtiniz.

- a) pragmatik bakış açısı
- b) estetik bakış açısı
- c) hem pragmatik hem estetik bakış açısı
- d) tercih yok

15. Bir kitabı okumaya karar vermeniz için sizi en çok etkileyen şey nedir? Belirtiniz.

- a) pragmatik bakış açısı
- b) estetik bakış açısı
- c) hem pragmatik hem estetik bakış açısı

16. Size göre bir kitabın taşınması gereken en önemli özellik nedir? Neden?

- a) pragmatik bakış açısı
- b) estetik bakış açısı
- c) hem pragmatik hem estetik bakış açısı

17. Seçtiğiniz kitaplardaki karakterlerin en çok beğendiğiniz özellikleri nelerdir? Belirtiniz.

- a) pragmatik bakış açısı
- b) estetik bakış açısı
- c) hem pragmatik hem estetik bakış açısı
- d) cevap yok

18. Resimli öykü kitapları okumaktan hoşlanır mısınız? Neden?

- a) pragmatik bakış açısı
- b) estetik bakış açısı
- c) hem pragmatik hem estetik bakış açısı
- d) evet belirtilmemiş
- e) sevmiyorum

19. Çocuğunuzla resimli öykü kitabı okur musunuz? Ne sıklıkta okursunuz?

- a) evet her gün
- b) evet haftada 2-3 kez
- c) evet nadiren

20. Çocuğunuza resimli öykü kitabı seçiminde tercih hakkı tanır mısınız? Neden?

- a) evet
- b) hayır

21. Çocuğunuz için resimli öykü kitabı temin ederken nelere dikkat edersiniz? Neden?

- a) pragmatik bakış açısı
- b) estetik bakış açısı
- c) hem pragmatik hem estetik bakış açısı

22. Çocuğunuz için resimli öykü kitabı temin ederken tercih ettiğiniz konu/konular var mı? Nedir?

- a) pragmatik bakış açısı
- b) estetik bakış açısı
- d) tercih yok

23. Çocuğunuz için temin edeceğiniz bir resimli öykü kitabının resimleme özelliklerinin nasıl olması gerektiğini düşünüyorsunuz? Açıklayınız.

- a) pragmatik bakış açısı
- b) estetik bakış açısı
- c) hem pragmatik hem estetik bakış açısı

24. Çocuğunuzla resimli öykü kitabı okurken kitapta yer alan resimlerle ilgili sohbet ediyor musunuz?

- a) evet
- b) hayır

25. Size göre bir resimli öykü kitabının taşınması gereken en önemli özellik nedir? Belirtiniz.

- a) pragmatik bakış açısı
- b) estetik bakış açısı
- c) hem pragmatik hem estetik bakış açısı

EK-4**Deniz TOPRAK****119 Sayfa**

36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli Öykü Kitaplarına Bakış Açılarının İncelenmesi

ORJİNALLİK RAPORU

%7 BENZERLİK ENDEKSİ	%7 İNTERNET KAYNAKLARI	%1 YAYINLAR	%3 ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ
--------------------------------	----------------------------------	-----------------------	-------------------------------

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	%1
2	doczz.biz.tr İnternet Kaynağı	%1
3	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	%1
4	www.anadiliegitimi.com İnternet Kaynağı	%1
5	openaccess.maltepe.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
6	www.isarder.org İnternet Kaynağı	<%1
7	www.researchgate.net İnternet Kaynağı	<%1
8	openaccess.hacettepe.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<%1
9	taktakitap.com İnternet Kaynağı	<%1

Dijital Makbuz

Bu makbuz ödevinizin Turnitin'e ulaştığını bildirmektedir. Gönderiminize dair bilgiler şöyledir:

Gönderinizin ilk sayfası aşağıda gönderilmektedir.

Gönderen: Deniz Toprak
Ödev başlığı: Deniz Toprak Tez
Gönderi Başlığı: 36-72 Ay Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Resimli ...
Dosya adı: Turnitin_2.docx
Dosya boyutu: 447.8K
Sayfa sayısı: 119
Kelime sayısı: 28,222
Karakter sayısı: 191,317
Gönderim Tarihi: 21-Ara-2022 11:09ÖS (UTC+0300)
Gönderim Numarası: 1985626068

ÖZGEÇMİŞ

Deniz TOPRAK
